

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

מתנ"ה

מארגזי תכנון, ניהול והיערכות | תשע"ו

מ ה מ י נ ה ל ה פ ד ג ו ג י

י' 3/0

← למנהלי המחוזות

← לסגלי המפקחים במחוזות ובמטה

← למנהלי בתי הספר היסודיים

משרד החינוך | ירושלים ניסן תשע"ה | מרץ 2015

המינהל הפדגוגי | רחוב שבטי ישראל 34 ירושלים, מיקוד 91911 | טלפון 02-5604015

www.education.gov.il כתובתנו

י"ס/3

המינהל הפדגוגי ואגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון מודה לכל השותפים שנטלו חלק בגיבוש מסמך מתנה תשע"ו:

נציגי מנהלי מוסדות חינוך, מפקחים ובעלי תפקידים במחוזות ובמטה
מנהלי המחוזות ומנהלי המינהלים במטה
כמו כן תודות לשותפים רבים שקראו והאירו

ניהול תהליך כתיבת המתנה:

אתי סאסי | ראש מינהלת ניהול עצמי, המינהל הפדגוגי

תכנון התהליך והנחייה מקצועית:

אריאל לוי | סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי
ד"ר מיכל טביבאן מזרחי | מנהלת אגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון

פיתוח החומרים והנחיית צוותי הכתיבה:

סימה חדד מהיפית | מנהלת אגף א' קדם יסודי וצוות האגף לחינוך קדם יסודי, המינהל הפדגוגי
יהודית קדש | מנהלת אגף א' יסודי וצוות האגף לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי
דסי בארי | מנהלת אגף א' על יסודי וצוות האגף לחינוך על יסודי, המינהל הפדגוגי
חנה ארז | מפקחת ארצית, ממונה חינוך חברתי, מינהל חברה ונוער
רחלי אברמזון | מנהלת אגף א' חינוך מיוחד וצוות האגף לחינוך מיוחד, המינהל הפדגוגי

ריכוז החומרים ועריכת תוכן:

ענת נידם | מדריכה ארצית המינהל הפדגוגי
רויטל בר | מפקחת, אגף א' לחינוך מיוחד, המינהל הפדגוגי
רונית אמיר | אגף א' לחינוך קדם יסודי, המינהל הפדגוגי
אורית צאירי | ממונה על החינוך החברתי ערכי באגף א' לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי

ניהול תהליך השינוי - מנהלי המטרות:

אריאל לוי, סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי, רחל מתוקי, מנהלת מחוז חיפה וד"ר ניר מיכאלי, יו"ר המזכירות הפדגוגית | מטרה א'
דני רוזנר, ראש מינהל חברה ונוער וד"ר אברהם ליפשיץ, מנהל מינהל החמ"ד | מטרה ב'
גילה נגר, המשנה למנכ"ל לית ואייל רם, מנהל מינהל עובדי הוראה | מטרה ג'

גיבוש מתווה התכנון והנחייה מתודולוגית:

הילה לנקרי מיוסט | מנהלת תחום תכנון, אגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון
ענת סלונים | יועצת אסטרטגית
חנה קדרון | מרכזת בכירה תכניות עבודה, אגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון
רוחמה בילט | יועצת אסטרטגית
וצוות אגף אסטרטגיה ותכנון

משוב על אודות החוברת ניתן לשלוח לכתובת:

המינהל הפדגוגי, משרד החינוך <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/ContactUs.htm>

עריכת לשון | ציקי רדיאנו
עיצוב גרפי | סטודיו שחר שושנה

תוכן עניינים

8	דבר המנהלת הכללית
9	דבר מנהל המינהל הפדגוגי
10	מבט על התכנית האסטרטגית:
10	א. מטרות ויעדים אסטרטגים
11	ב. תוצאות רצויות ברמת תלמיד, ברמת הצוות החינוכי וברמת המוסד החינוכי
13	ג. יעדים למוסדות חינוך
16	הסיפור הארגוני שמאחורי תהליך התכנון
21	על בית הספר היסודי
22	דבר מנהלת אגף א' לחינוך היסודי

פרק א: היעדים למוסדות החינוך

הנחיות תכנון למוסדות חינוך

מטרה א: קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, לימודי עצמי ולמצוינות

24	1. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים ומטמיעים תפקודי לומד
26	2. ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד
28	3. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטלית בבסיס לכלל תחומי הדעת
30	4. למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת
31	5. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית
32	6. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמותיהם
34	7. לבחון את החזון הבית ספרי לצורך עדכון והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר
35	8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם
37	9. לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים
38	10. לבנות תכנית עבודה בית ספרית, הנתמכת על ידי סדירות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית
40	11. לחזק את מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי לקידום למידה משמעותית
42	12. ליצור מסגרות לטיפול ולשיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר להוביל תהליכי למידה משמעותית
43	13. לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים, מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- 46
14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו
- 48
15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית, ערכית
- 50
16. לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר
- 52
17. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר
- 53
18. לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית
- 55
19. לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי
- 56
20. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי
- 57
21. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמותיהם
- 59
22. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה
- 60
23. בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה – להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית

מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

- 61
24. יצירת מרחב/זמן למורים עבור למידה ויצירה
- 62
25. ניהול עצמי של פיתוח מקצועי
- 63
26. יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות
- 64
27. עידוד רכישת ידע ומיומנויות רחבים בתחומי המדע והטכנולוגיה

מעקב הערכה ובקרה

- 65
- טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה ליעדים הבית ספריים
- 66

72 פרק ב': משימות שגרה, יישום רפורמות ותכניות מערכתיות

- 73 1. עידוד קריאה ואהבת הספר
- 73 2. יישום תכנית "כישורי חיים"
- 74 3. יישום תכנית "מפתח ה"ב" בראייה בית ספרית
- 74 4. היערכות מערכת החינוך לשעת חירום
- 75 5. שוויון מגדרי במוסדות החינוך
- 75 6. הפעלת תכנית "בתי הספר של החופש הגדול"
- 76 7. קידום בטיחות ילדים
- 76 8. יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות
- 77 9. יישום התוכנית לחינוך לסובלנות ולמניעת גזענות ולחיים משותפים
- 77 10. הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו
- 77 11. הטמעת המורשת והתרבות במגזר הערבי
- 78 12. הטמעת מקצוע מורשת ותרבות – במגזר הדרוזי, במסגרת תכנית הלימודים החדשה
- 78 13. הרחבת היקף מספר בתי הספר בהם פועל רכז הערכה לכלל המערכת
- 79 14. הבניית תרבות של קליטה מיטבית למתמחים ולמורים חדשים
- 79 15. השאלת ספרי לימוד
- 80 16. הספרייה – מרכז משאבים בביה"ס
- 80 17. יישום רפורמות
- 80 א. מודל התקצוב הדיפרנציאלי
- 81 ב. התכנית הלאומית לתקשוב
- 82 ג. הרחבת האוטונומיה במסגרת המעבר לניהול עצמי
- 82 ד. אזורי בחירה מבוקרים
- 83 18. תכניות מערכתיות
- 83 א. בתי ספר מובילי פדגוגיה איכותית
- 83 ב. בתי ספר ניסויים ומרכזי הפצה

פרק ג': דגשים מיוחדים

- 83 חמ"ד
דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחמ"ד
- 88 חרדי
דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחינוך החרדי

פרק ד': החינוך המיוחד

- 90 דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחינוך המיוחד:
מטרה א':
- 91 1. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכניות אישיות
 - 93 2. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי
לומד – תכנית לימודים כיתתית
 - 95 3. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכנית
לימודים בית ספרית
 - 97 4. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם – עברית וערבית
 - 99 5. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור
הישגיהם – מתמטיקה
 - 101 6. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור
הישגיהם – אנגלית
 - 103 7. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור
הישגיהם – מדעים
 - 105 8. לפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת ולהעניק מענה מקצועי
ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת
 - 107 9. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים ולהעניק להם
מענה מקצועי ודיפרנציאלי על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח
את עוצמותיהם – הוראת אמנויות
 - 109 10. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי
באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – השתלבות בקבוצות למידה מחוץ לכיתה
- מטרה ב'
- 111 11. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר ומחוצה לו – "האחר הוא אני"
 - 112 12. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי
והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – תכניות הכנה לחיים
 - 115 13. להעמיק הקשר והשותפות עם הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית
 - 116 14. לשלב בפעילות בית הספר ערכים חברתיים יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי
מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר
 - 118 15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה והתנסות רגשית חברתית – חינוך ערכי

84

פרק ג': דגשים מיוחדים

85

חמ"ד

דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחמ"ד

חרדי

88

דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחינוך החרדי

89

פרק ד': החינוך המיוחד

90

דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחינוך המיוחד:

מטרה א':

91

1. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכניות אישיות

93

2. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד – תכנית לימודים כיתתית

95

3. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכנית לימודים בית ספרית

97

4. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם – עברית וערבית

99

5. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – מתמטיקה

101

6. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – אנגלית

103

7. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – מדעים

105

8. לפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת

107

9. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים ולהעניק להם מענה מקצועי ודיפרנציאלי על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – הוראת אמנויות

109

10. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – השתלבות בקבוצות למידה מחוץ לכיתה

מטרה ב'

111

11. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר ומחוצה לו – "האחר הוא אני"

112

12. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – תכניות הכנה לחיים

115

13. להעמיק הקשר והשותפות עם הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית

116

14. לשלב בפעילות בית הספר ערכים חברתיים יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר

118

15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה והתנסות רגשית חברתית – חינוך ערכי

מטרה ג'

16. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה –
תכניות במהלך חופשה

120

פרק ה' - משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ו

1. מודל התקצוב הדיפרנציאלי 122
2. היקף השעות התוספתיות בשנה"ל תשע"ו בהלימה למודל התקצוב הדיפרנציאלי 123
3. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות ביסודי ממלכתי מגזר יהודי 124
4. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות 126
5. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחינוך היסודי ממלכתי דתי 127
6. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות 129
7. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחינוך היסודי במגזר הערבי 130
8. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן במגזר הערבי מתוך טבלת השעות המומלצות 132
9. מרחבי הגמישות הפדגוגית בחינוך היסודי 133
10. מודל הדרכה בית ספרי 135
11. פיתוח מקצועי 136
12. מאגר התכניות 139
13. תכנית עבודה מקושרת משאבים 141

דבר המנהלת הכללית - הגב' מיכל כהן

מפקחים, מנהלים, צוותי חינוך וגננות,

במסגרת ההיערכות הכוללת לשנת הלימודים הקרובה, תשע"ז, מוגשת לכם המתנ"ה (מארז תכנון, ניהול והיערכות). המתנ"ה מהווה כלי ניהולי מרכזי וחשוב אשר נועד לסייע ולאפשר לכם להיערך כראוי.

לא פעם נדמה שהמתנ"ה הייתה כאן מאז ומעולם שהרי היא זו שמציגה את תשתית המידע העדכני הנדרש לבניית תכנית העבודה המוסדית, היא זו שמתארת את היעדים המוסדיים ואת המשימות לפעולה, היא מגדירה את המשאבים, התוצאות המצופות והיא זו המאפשרת היערכות מיטבית – אז איך אפשר היה בלעדיה?

תהליך פיתוח המתנ"ה החל בעקבות מפגשי שיח שקיימנו עמכם. במפגשים תיארתם חלומות והעליתם בקשות אשר הובילו אותנו לשיח משותף אודות הצרכים והאתגרים העומדים בפני מערכת החינוך. המתנ"ה היא אחד התוצרים של אותו שיח חינוכי נפלא שהתחלנו בו אז, ושאלנו ממשיכים לקיים אותו גם היום במסגרות שונות.

במרץ 2011 (ניסן תשע"א) פורסמה המתנ"ה הראשונה ככלי עבודה שהיווה מענה לצרכים המרכזיים אותם הצגתם במפגשים השונים. כלי שנועד לאפשר לכם:

י. **ראייה מערכתית:** הצגנו בפניכם את המידע השלם והכולל הנדרש להיערכות לשנת הלימודים ברצף חינוכי מהגן, דרך ביה"ס היסודי ועד לחטיבה העליונה. במקביל הרחבנו את הממשקים בין מנהלי המינהלים במטה המשרד למנהלי המחוזות.

ט. **תשתית המידע הנדרש:** פרסנו את תשתית המידע הנדרש לשם תכנון שנה"ל: מטרות, יעדים, משימות ופעולות אל מול המשאבים. תשתית שסייעה לבניית תכנית העבודה המוסדית, לשיבוץ מערכת השעות וצוות ההוראה, לתהליך הפיתוח המקצועי, ההדרכה תוך התייחסות לתכנית האסטרטגית.

טז. **עיתוי הפרסום:** הקדמנו את העיתוי בו מוגדרים הקווים המנחים, המשימות והמשאבים שיועברו אליכם על ידי המטה ופרסמנו אותם תוך שקיפות כדי שתוכלו להיערך באופן מיטבי לשנה"ל הבאה.

יז. **גמישות:** התחלנו לבדוק היכן נוכל להגדיל את "דרגות החופש" שלכם בקבלת החלטות פדגוגיות וארגוניות.

מאז ועד היום, מרץ 2015 (ניסן תשע"ה), אנו ממשיכים להיפגש, לשוחח, להקשיב ולבחון את הצרכים שלכם, ובהתאם לכך מגבשים מענים ראויים ומתאימים ברמת התהליך והתוצר. במתנ"ה הנוכחית, לקראת שנה"ל תשע"ז, הושם דגש על:

א. **תהליך השותפות:** תהליך הכנת המתנ"ה הפך למשתף ורחב יותר. למעגלי השיח בנושא הצטרפו שותפים נוספים. הדיונים בנושא נערכו במוסדות החינוך, במחוז, בהנהלה ובמטה בקבוצות מיקוד, במפגשי עבודה ובמעגלי הקשבה ושיח של מפקחי מטה/מחוז עם כלל המנהלים כפי שקיימנו לאחרונה בכל המחוזות.

ב. **התפיסה:** הורחבה התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף של גילאים, רצף של אוכלוסיות, רצף של זמנים, רצף של שותפויות.

ג. **מרחב האוטונומיה:** הורחבה הגמישות ביחס לשיבוץ שעות ההוראה, בחירת תחום ההדרכה, תחומי הפיתוח המקצועי ועוד.

ד. **נקודות מוצא:** המתנ"ה מזמנת 2 נקודות מוצא לבניית תכנית העבודה המוסדית: מחד גיסא התכנית האסטרטגית של מערכת החינוך ומאידך גיסא ההלימה למאפיינים ולצרכים של המוסד החינוכי.

אני מודה לכלל השותפים ובכלל זה למינהל הפדגוגי ולצוותו אשר הובילו, תכללו וגיבשו את המארז. תודה על תהליך מעמיק, המאפשר עצירה, התבוננות והיערכות מיטבית לקראת פתיחת שנת הלימודים הקרובה.

בברכת הצלחה,

מיכל כהן

חזרה לתוכן העניינים

דבר הסמנכ"ל הבכיר ומנהל המינהל הפדגוגי - מר אריאל לוי

מנהלי מוסדות חינוך, מפקחים, מנהלי מחוזות ואנשי מטה שלום רב,

תכנון מיטבי הוא אחד העקרונות בניהול אפקטיבי, בוודאי בתחום החינוכי. מארז המתנ"ה המוגש לכם בזאת הוא כלי פדגוגי ניהולי לצורך עבודת התכנון, ההיערכות והניהול לשנת הלימודים הקרובה.

מארז המתנ"ה מסייע למנהיג החינוכי להיערך באופן מקצועי, מאפשר לקיים תהליך של חשיבה והיוועצות עם השותפים ותומך בבחירה במסגרת המדיניות של משרד החינוך תוך התאמה לצורכי המוסד החינוכי.

במהלך עבודתנו בתהליך כתיבת המתנ"ה מיקדנו והפחתנו את מספר המשימות למוסד החינוכי תוך הבלטת המשימות הקריטיות ביותר, הבלטנו היבטים של גמישות פדגוגית ואוטונומיה ניהולית על מנת לאפשר התאמה להקשר המוסדי.

המארז הוא פרי עבודה משותפת שבה לקחו חלק מאות מנהלי בתי ספר, גננות, מפקחים ואנשי מטה. נקודת המוצא לבניית המתנ"ה הייתה המוסד החינוכי והמשימות האסטרטגיות העומדות בפניו. לאחר ניסוח המשימות המוסדיות הגדרנו את משימותיהם של המחוזות והמטה בהלימה למשימות של המוסדות החינוכיים.

אתם מוזמנים לשלוח הערות ותגובות כדי שנלמד ונתייעל.

אני מוסר מכאן ברכה ותודה לכל השותפים שלקחו חלק בחשיבה, בתכנון ובכתיבת מארז המתנ"ה ואיחולי הצלחה לכל אנשי החינוך.

בברכה,

אריאל לוי

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

מבט על התכנית האסטרטגית*

א. מטרות ויעדים אסטרטגיים

מטרה א'	מטרה ב'	מטרה ג'
קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות	חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית	חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
היעדים האסטרטגיים	היעדים האסטרטגיים	היעדים האסטרטגיים
יעד 1: הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית.	יעד 4: העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית.	יעד 9: קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות.
יעד 2: קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד).	יעד 5: טיפול אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונות.	יעד 10: מתן מענה חינוכי וארגוני, שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים.
יעד 3: התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה והפיתוח המקצועי.	יעד 6: קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית.	יעד 11: קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים.
	יעד 7: טיפול זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות.	יעד 12: ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות.
	יעד 8: קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי סביב היממה ובין כלל מערכות החינוך: "מחנכים מסביב לשעון"	יעד 13: התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך

*תהליך התכנון – מתודולוגיה, מילון מושגים, עקרונות ותהליך העבודה ניתן לקרוא בהרחבה בחוברת התכנית האסטרטגית במארז זה

ב. תוצאות רצויות: ברמת תלמיד, ברמת הצוות החינוכי וברמת המוסד החינוכי

"תוצאות רצויות" - התלמיד

1. רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2,7,10,11)
2. מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21, ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (ר' מסמך אבני דרך בלמידה משמעותית, אוגוסט 2014). (יעד 2)

תפקוד בין אישי

- עבודה בצוות
- ניהול שיח מכבד ומקדם
- מעורבות חברתית

תפקוד קוגניטיבי

- הבנה ויישום הנלמד
- חשיבה ביקורתית
- חשיבה יצירתית

תפקוד תוך אישי

- מסוגלות
- מוטיבציה

תפקוד מטה קוגניטיבי

- חשיבה על חשיבה

תפקוד בהיבט החושי תנועתי

- תפקוד חושי תנועתי

תפקוד הכוונה עצמית בלמידה

- הכוונה עצמית בלמידה וניהולה

3. בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 7,4)
4. משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4,5)
5. בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4,5)
6. מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
7. חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2,5,8)

"תוצאות רצויות" - צוות החינוך

8. מרגיש משמעותי, משפיע מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמא אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
9. חש שותף לתפיסת הלמידה משמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1,2,3)

10. מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2,3)
11. מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)
12. מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
13. מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4,7)
14. מקדם יוזמות מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4,8,10)
15. מזדהה, מחויב ומרגיש שייך ושבע רצון במערכת החינוך ובמוסד החינוכי בו הוא מועסק (יעדים 9,12).

"תוצאות רצויות" - המוסד החינוכי

16. בעל חזון, ערכים מנחים ותוכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי. (יעדים 3,9,12)
17. מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות. (יעדים 1,3,9)
18. מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי. (יעדים 3,9,12)
19. משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית. (יעדים 2,13)
20. מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד עפ"י צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2,5,6)
21. מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות. (יעדים 4,7)
22. פועל לשיפור האקלים הבית ספרי בהיבטים של קשרי מורים תלמידים, תחושת שייכות, תחושת מוגנות וצמצום אלימות, תוך קיום תוכניות תומכות באופן קבוע וניטור תוצאותיהן. (יעד 5)
23. מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדיו ומשימותיו (4,5,10,8)
24. מקיים קשר עם הקהילה ומסגרות החינוך הבלתי פורמלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4,8)

ג. יעדים למוסדות החינוך

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

היעדים למוסדות החינוך

קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עי"ס
1.	לתכנן וליישם תהליכי הוראה – למידה מגוונים וחדשניים המפתחים ומטמיעים תפקודי לומד	יעד חובה ✓	יעד חובה ✓	יעד חובה ✓
2.	ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד	-	יעד חובה ✓	יעד חובה ✓
3.	לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטלית כבסיס לכלל תחומי הדעת	-	✓	✓
4.	למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת	✓	✓	✓
5.	לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית	-	✓	✓
6.	לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמתיים	✓	✓	✓
7.	לבחון את החזון הבית ספרי, לצורך עדכון והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר	-	✓	✓
8.	לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם	✓	✓	✓
9.	לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים	-	✓	✓
10.	לבנות תכנית עבודה בית ספרית, הנתמכת בסדירות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית	✓	✓	✓
11.	לחזק מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי משמעותיים לקידום וללמידה משמעותית	-	✓	✓
12.	ליצור מסגרות לטיפול ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר להוביל תהליכי למידה משמעותית	-	✓	✓
13.	לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות וזימות של הורים מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי	-	✓	✓

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

היעדים למוסדות החינוך

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עי"ס
14.	לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו	✓	יעד חובה ✓	יעד חובה ✓
15.	לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית ערכית	✓	✓	✓
16.	לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר	✓	✓	✓
17.	להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר	-	✓	✓
18.	לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית	✓	✓	✓
19.	לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי	✓	✓	✓
20.	לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי	✓	✓	✓
21.	לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמתיים	-	✓	✓
22.	לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה	✓	✓	✓
23.	בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית	-	✓	✓

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי
לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

היעדים למוסדות החינוך

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עו"ס
24.	יצירת מרחב/זמן למורים עבור למידה ויצירה	-	✓	✓
25.	ניהול עצמי של פיתוח מקצועי	-	✓	✓
26.	יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות	-	✓	✓
27.	עידוד רכישת ידע ומיומנויות רחבים בתחומי המדע והטכנולוגיה	-	✓	✓
28.	חשיפת התלמידים ללימודי הטכנולוגיה	-	-	✓
29.	יצירת סביבת לימודים דינמית ומאתגרת לחשיבה ועניין	-	-	✓

סיפור ארגוני - נכתב על ידי חנה שדמי

ל"נהל את הרוח"¹ | מהשראה לכתובת תכנית אסטרטגית למערכת החינוך 2013-2016

הקדמה

בחרתי לתאר את תהליך הכנת התכנית האסטרטגית למשרד החינוך 2013-2016 כסיפור ארגוני. אני מספרת את הסיפור הזה מנקודת המבט שלי כמשתתפת בתהליך וכמתבוננת בו.

בסיפור הזה יש דמויות רבות, זמן התרחשות ומקום, סיפור מסגרת וסיפורי משנה המחברים ביניהם. בשלבי ההכנה לכתובת הסיפור שאלתי את עצמי מאיזה שלב על ציר הזמן להתחיל לכתוב את הסיפור ובחרתי להתחיל משלב ההשראה. חיפשתי כותרת לסיפור וכותרות משנה שסביבן אכתוב את הסיפור הארגוני. הפגשתי בין הכותרות השונות עד שהרגשתי שהן מצליחות לארוז תהליך בן שנתיים של חיבור אלכסוני של מערכת החינוך – מטה, מחוז ומסגרות חינוך – לחלימה, לחשיבה ולתכנון אסטרטגי. שילבתי ציטוטים משירים המהווים השראה לרעיונות המוצגים והמשגה נוספת להם.

הכותרות שפותחו לסיפור מתארות אותו בצמתים המרכזיים שבו כסיפור בתוך סיפור; כסיפור הנוגע ברצפים שבין השראה למעשה, בין ניסוח יעדים ותוצאות נבחרות למערכת החינוך במאה ה-21 לשרטוט הדרך אליהן, בין עבודה ותרומה נפרדת של מינהלים לחיבורים בין מנהליים לכתובת משותפת של תכנית אסטרטגית בהנהגה של כוחות פנימיים; סיפור שממקד את המבט שלו במוסד החינוכי, בצוות החינוכי ובתלמידים ומנסה להתבונן כמו מתוך קלודוסקופ; סיפור המתאר את ההבנה שצריך להקשיב למה שלא עובד ולחולל בו שינוי, ובלשונו של קונסטנדינוס קוואפיס²: "...החכמים חשים במה שיתחולל/ זמן מה בטווח. לפעמים/ בזמן שהם שוקדים על תלמודם/ משוהו טורד את אָזנם, זה קול נסתר/ של מה שעומד להתחולל. והם שומעים/ בִּירָאָה רבה..."

וכדי לחולל את השינוי חייבים³: "...לצאת מעבר לכבוד ולציוות/ מן המקבל והחקי לא תמיד ירחק/ אבל בדרך-כלל יצטרך לחרג/ מן החקים והכללים, יתרחק/ מעבר לנהג הקבוע, הלא מספק. / ילמד הרבה מענג-החוששים הָזָן/ ולא ירתע גם מפני הצורך להרס..."

פתיחת מעגלי שיח לשאלות מרכזיות בחינוך

ראשיתו של הסיפור בשר החינוך שביקש להציב למערכת החינוך אתגר חינוכי הפורץ את גבולות המסגרת החינוכית, הרואה את הפוטנציאל של מערכת החינוך להשפיע על דמותה של החברה. ההזמנה לפתיחת מעגלי שיח הגיעה מתוך אמונה שאנשי חינוך הם בין המעצבים של פני החברה.

כתוצאה מכך נפתחו מעגלי שיחה סביב שאלות כמו: מהי למידה משמעותית? מהם תפקודי הלומד הנדרשים למאה ה-21? מהן דרכי הוראה מגוונות המאפשרות למידה רלוונטית ומשמעותית? איך עוברים ממופעים בודדים של למידה משמעותית למסגרת חינוכית המובילה למידה משמעותית? מהם הקשרים הקיימים בין הוראה, למידה והערכה? איך מרחיבים ומגוונים בדרכי ההערכה? מהי מצוינות ערכית חברתית? מהו תפקידו של המוסד החינוכי בעיצוב פני

1 ספרו של הריסון אוון מייסד השיטה של המרחב הפתוח :

Owen, Harrison (2008). **Wave Rider: Leadership for High Performance in a Self-Organizing World**. Berrett-Koehler

2 "החכמים חשים בעומד להתחולל", קונסטנדינוס קוואפיס, כל השירים, תרגום יורם ברונובסקי, כרמל ירושלים, 1995.

3 "התחזקות", קונסטנדינוס קוואפיס, כל השירים, תרגום יורם ברונובסקי, כרמל ירושלים, 1995.

החברה? איך מעמיקים ומרחיבים את המפגש חינוכי בין מורים לתלמידים? מה הקשר בין חינוך הממוקד בערכים לחינוך לחיים משמעותיים? ועוד.

מעגלי השיח השונים שנפתחו היוו דגם ללמידה המבוססת על ערך, על מעורבות ועל רלוונטיות. מעגלים אלה חידדו את התובנה שלמידה מתרחשת בעיקר בתוך יחסים, ושהמפגש האנושי עם שונות, באופן השובר הירארכיות, מאפשר להתבונן על המושגים המוכרים מזוויות חדשות. השיח במעגלים אלה הזמין את השותפים להדהד סוגיות המועלות במעגל דרך התנסותם האישית, או כמו שמתאר דוד אבידן בשירו "לרדת לעלות"⁴ את ההבדל בין להבין דבר לבין להגיע אליו: "קדם כל לא לרדת לסוף-דבר, אלא לעלות אליו. / ואחר-כך לא לגעת בדבר עצמו, אלא לגעת בעצמו. / למראה הדבר הגדול הזהיר למעלה. / ואחר כך לא לסלוח לעצמו על ההחטא".

ליצור ולחדש במוכר ובמובן מאליו

מעגלי שיח שנפתחו בשנה זו בנושא של למידה משמעותית הפגישו בין חולמים שפגשו מחדש את התשוקה שקיימת בהוראה ובחינוך, לבין המתנגדים שראו בהזמנה חוסר אמון בעשייה החינוכית שלהם בעבר ובהווה.

מפגשים אלה זימנו שיח בין קולות שונים: אלה שחשבו ששיח על למידה מתחיל יום יום מחדש

וראו הזמנה זו כמנוסת בלשוננו של ישראל אלירז⁵: "...לחיות בתוך הפתעה/ לא להיות מפתע/ לך הכר יותר/ יותר/ את המכר לך/ גלה. עבד בקרבת הדברים הנעים.", ואחרים שטענו ששם התכנית "ישראל עולה כיתה – עוברים ללמידה משמעותית" מפחית מערכה של העשייה שלהם לאורך השנים.

מעגלים אלה היו טעונים בעוצמות רגשיות של משיכה מול דחייה, תשוקה והתלהבות מול כעס ועלבון. אך בעיקר זימנו מעגלים אלה את המשתתפים להיפגש שוב עם מושגים מוכרים, כמו: למידה משמעותית, תפקודי לומד, הוראה, הערכה, חיים משמעותיים, פיתוח מקצועי, אוטונומיה, מנהיגות פדגוגית וגמישות פדגוגית, ואפשרו להתבונן בהם מזוויות חדשות ולברר מה הם רוצים לשמר ומה הם רוצים לשנות.

כדי להתניע את התהליך נפגשו השר והמנכ"לית עם גורמים שונים במטה ובשדה, בהם מנהלי מנהלים ואגפים במטה המשרד, מפקחים, מנהלי מסגרות חינוך, מחנכים, מועצת תלמידים במחוזות, מנהלי מחלקות חינוך, ארגוני מורים, ראשי אוניברסיטאות ומכללות ומומחים בתחום, השמיעו את החזון והציגו את קווי המתאר של התכנית.

בשונה מרפורמות מבניות (ועדת "דוברת", "אופק חדש", "עוז לתמורה") הרפורמה שהוצגה מתמקדת במתרחש מאחורי דלת הכיתה ועוסקת בהתאמת הלמידה למאה ה-21. השנה הראשונה הוכרזה כשנה של למידה, שנה של רתימת השותפים במסגרות החינוך, שנה של פתיחת מעגלי שיח ארציים ומקומיים ושל חיפוש הדרך לחולל את הרעיונות שהוצגו. ברמת המטה הייתה זו שנה של מפגשים בין היחידות, של מיפוי הידע והנכסים הקיימים ביחידות לקידום התהליך, של הגדרת מושגים, של בחינה מחדש של דרכי ההערכה, של עצירת המיצ"ב לשנה ובחינתו מחדש, של כתיבת תכנית חדשה להיבחנות בבגרות ושל כתיבת מסמך עבודה "אבני דרך ללמידה משמעותית".

את רתימת השותפים הרבים למהלך ניתן לדמות להצעתו של אנטואן דה סנט אכזופרי לאופן שבו בונים ספינה⁶: "איך בונים ספינה? אוספים אנשים ונוטעים בהם את האהבה והכמיהה לים הרחב הגדול האינוסופי, ולא אוספים אנשים ואומרים להם לאסוף עצים להכין תכניות ולבנות ספינה".

4 דוד אבידן (1985). "לרדת לעלות", ספר האפשרויות, שירים וכו', כתר.

5 ישראל אלירז (1980–2010). "הדבר עליו אני מדבר כאן", דברים דחופים, מבחר שירים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

6 "איך בונים ספינה" מתוך ויקיצטוט, מאגר הציטוטים החופשיים מתוך היצירה מיוחס.

הקשבה לסיפורים פורצי דרך בלמידה משמעותית

נחלק מתהליך הלמידה היה ברור שהשדה כבר התחיל להוביל תכניות המיישמות למידה משמעותית ושקיימים כבר יישומים שונים לפרקטיקות פדגוגיות חדשניות ופורצות דרך בתחום זה. מטה המשרד קרא לגופים שונים, בתוך המערכת ומחוצה לה, להציג את הפרקטיקות השונות שפיתחו ללמידה משמעותית כדי להוקירן וללמוד מהן, וכן לבחון את החסמים שהמערכת מציבה להן. מהלך זה נקרא "למידה מכוחות חלוץ". כוחות החלוץ שיקפו את השינוי שמערכת החינוך רוצה לחולל במסגרות החינוך. בחינוך העל יסודי התמקדה העבודה בדרכי הערכה חלופיות. זו הייתה הזמנה להתבונן בראשונות ולבחור אם ללכת אחריה.

קליידוסקופ של נקודות ראות - חיזוק החיבורים והשותפויות בין גופים במטה ובמחוזות לכתובת תכנית אסטרטגית

תהליך התכנון פגש מציאות של גופים שונים במטה המפתחים יוזמות בתחומים משיקים עם קשרים רופפים ביניהם. ההזמנה לכתובה משותפת של התכנית האסטרטגית יצרה צעד משמעותי בעבודה מסונכרנת של המנהלים והאגפים במשרד ובינם לבין השדה.

שינוי נוסף חל בתהליך כתיבת תכניות העבודה של המשרד. בתחילת הדרך הוצגו בפני המנהלים, האגפים והמחוזות מטרות ויעדים, וכל גורם כתב משימות למימוש היעד. האוסף הרב של המשימות מנע אפשרות לראות את הסיפור השלם מעבר לאוסף המשימות המרכיבות אותו.

בשנה זו, בזכות המהלך הארגוני של כתיבה משותפת, נכתבו יחד המשימות שתורגמו למתנ"ה בתכלול של אגפי הגיל. הכתיבה המשותפת של כלל השותפים – אגפי מטה, פיקוח במחוזות ומנהלי מוסדות חינוך – אפשרה את כתיבת התכנית האסטרטגית מתוך קליידוסקופ של נקודות ראות ויצרה דיאלוגים בין מציאות רצויה למציאות אפשרית, בין הנחיה לאוטונומיה, בין חובה לבחירה.

את האפשרות ללמוד על נושא תוך השמעת הקולות המייצגים זוויות ראייה שונות מתאר דן פגיס בשירו "שיחה"7
המתאר לימוד על האורן: "אַרְבָּעָה שׁוֹחָחוּ עַל הָאֵרֶן. / אֶחָד הִגְדִּיר אוֹתוֹ לְפִי הַסּוּג, הַמִּין וְהָזֶן. / אֶחָד עָמַד עַל מְגֻרָּעוֹתָיו בְּתַעֲשִׁית הַקֶּרְשִׁים. / אֶחָד צִטֵּט שִׁירִים עַל אֶרְנִים בְּכָל מִיַּי שְׁפוֹת. / אֶחָד הִכָּה שֶׁרֶשׁ, הוֹשִׁיט עֲנָפִים וְרָשָׁשׁ."

יש נביא בעירו - לסמוך על הכוחות הפנימיים שיובילו תכנון אסטרטגי

בעבודה משותפת של השר והמנכ"לית התכנס אלכסון ראשוני של גופי המטה, מנהלי המחוזות ונציגי פיקוח במחוזות, לשלוש קבוצות עבודה על פי שלוש המטרות שנוסחו על ידי צוות התכנון. הקבוצות ניסחו את היעדים של כל מטרה. בשנה השנייה הונחה התהליך על ידי אגף תכנון ואסטרטגיה שהוקם במשרד.

בכל שלבי התהליך נעשתה ההובלה על ידי המנהיגות הבכירה של המשרד ולא על ידי גופים חיצוניים לו. מהלך זה הוא הבעת אמון בכוחו של המשרד להוביל שינוי.

כל מטרה תוכללה על ידי שני מנהלי מינהלים. כל קבוצה יצרה אלכסון של בעלי תפקידים – מטה מחוז, מוסדות חינוך. תהליך זה ביקש ללכוד את חוכמת ההמונים ולתרגמו לניסוח תוצאות, לכתובת משימות אסטרטגיות, לכתובת משימות תומכות, לקביעת מדדי תפוקה להערכה ולבקרה.

התהליך שיקף מעבר מניהול מוטה תשומות לניהול מוטה תוצאות, מעבודה נפרדת של יחידות ליצירת חיבורים ושותפויות בין גורמים שונים.

7 פגיס דן (1991). "שיחה", בתוך "כל השירים", הוצאת הקיבוץ המאוחד.

המטרה המרכזית של קבוצות התכנון הייתה להוביל שינוי באמצעות תרבות ארגונית המקדמת למידה משמעותית ומצוינות חברתית, ולא כמופעים בודדים שיוצרים תמונה של כאילו, אך לא יובילו שינוי אמתי במסגרות החינוך.

התנועה שאפיינה את העבודה בקבוצות הייתה תנועה בין פתיחה להתכנסות. בכל שלב נפתח מרחב לשיח פתוח, והתובנות התכנסו להחלטות שאושרו על ידי מנכ"לית המשרד והנהלת המשרד. כך התנהלה העבודה בניסוח התוצאות, בניסוח המשימות האסטרטגיות ובכתיבת המתנ"ה.

ההובלה על ידי המנהיגות הפנימית אתגרה את הביטוי השכיח של "אין נביא בעירו" והפכה אותו לתובנה שרק נביא בעירו יכול להוביל תהליך לאורך זמן. תהליך עבודה זה אפשר לאנשי החינוך להוציא לאור מעושר הרעיונות תכנית סדורה, ובלשונו של ישראל אלירז⁸: "...וְאָנוּ עִם קו הָהָר / הַמוֹבִיל אֶת הָאוֹר / הַחוֹזֵר וּמוֹבִיל דְּבָרִים / שְׁאָנוּ מִבִּיטִים בָּהֶם וּמִסִּיעִים לָהֶם לְהוֹלִיד".

סיפור בתוך סיפור - דיאלוג בין מטרות ומשימות

שלוש מטרות הובילו את כתיבת התכנית האסטרטגית. שתי המטרות הראשונות – קידום למידה עדכנית שתזמן מפגש משמעותי ותוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות (1) וחיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית (2) – מוקדו ונכתבו מנקודת המבט של המוסד החינוכי.

המטרה השלישית – חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית מהווה במידה מסוימת תשתית התומכת במטרות 1-2. שתי המטרות הראשונות מהוות בסיס לכתיבת המתנ"ה, והסיפור הארגוני מתמקד בהן.

העבודה בנפרד על ידי מתכללים שונים על שתי המטרות הממוקדות במוסד החינוכי יצרה שיח גלוי וסמוי על מקומן של מטרות אלה בעבודת מוסדות החינוך: האם אלה מטרות מתחרות על זמן הצוות, או האם הן משלימות בשיח שבין הוראה לחינוך? כדי להתמודד עם הפיצול הקלאסי שנוהגים ליצור בין שתי המטרות, מוצע להתבונן בהן כדיאלוג בין דמות לרקע, כשתי משימות הקשורות ביניהן והמוציאות לאור אחת את השנייה.

בקריאת התוצאות והמשימות של שתי המטרות ראינו שהן יוצרות שלם הגדול יותר מהמטרות המרכיבות אותו. בניסיון לאשכל כשלושים משימות אסטרטגיות לקטגוריות מוצעות חמש קטגוריות שיכולות לשמש מחוון לבניית התכנית של המוסד החינוכי לשתי המטרות. לדוגמה, מהם המבנים המערכתיים שצריך לייצר כדי להנכיח את העבודה על כל אחת מהמטרות? מהם תהליכי ההוראה, הלמידה והערכה המתאימים לכל אחת מהמטרות? אילו תכנים ייבחרו מתכנית הלימודים? מהו הפיתוח המקצועי שנדרש מהצוות החינוכי? איזה שיח מייצרת העבודה על המטרה עם הקהילה של המוסד החינוכי ועם המורשת הייחודית של אוכלוסיית הלומדים בו? בכל אחת מהקטגוריות ניתן לשאול מהם המושגים, הערכים, הכישורים, הידע והדילמות שנרצה לכלול בעבודה על מטרות אלה.

בין הקטגוריות השונות מתנהלים דיאלוגים, מתוכם יכולים להיווצר אין ספור סיפורים של למידה משמעותית וחינוך לחיים משמעותיים. הבחירה של המשימות המובילות מבטאת את התפיסה וההמשגה של החזון ואת הדרך למימושו על בסיס ניתוח ומיפוי החוזקות והחולשות של המוסד החינוכי ביחס אל היעד.

לנהל את הרוח - לייצר נתיבים לרוח ולנהל אותם

ההחלטה להחזיר לדיון את השאלות המהותיות על מהו חינוך, מהי למידה, מהם חיים משמעותיים מחדדת את תפקידה של מערכת החינוך במאה ה-21. מיטיבה לתאר משימה זו המשוררת ויסלבה שימבורסקה בשירה "כף יד"⁹:

8 ישראל אלירז (1980-2010). "צבעים כמו ציפורים", דברים דחופים, מבחר שירים הוצאת הקיבוץ המאוחד.

9 ויסלבה שימבורסקה (2011). "כף יד", בתוך "רגע", מבחר שירים, כרמל.

"עֲשִׂיָּם וְשִׁבְעַ עֲצָמוֹת, / שְׁלוֹשִׁים וְחֲמִשָּׁה שָׁרִירִים, / קְרוֹב לְאַלְפִים תְּאֵי עֲצָבִים / יֵשׁ בְּכָל כְּרִית שֶׁל אֲצָבָעוֹתֵינוּ.
הַחֲמִשָּׁה / הֵרִי זֶה דִּי וְהוֹתֵר, / כְּדִי לִכְתֹּב אֶת "מִין קִמְפֶּךָ" אוֹ אֶת "פּוֹ הַדָּב"."

הרוח, ההשראה שמשמעותה שזורה לאורך הפרקים הקודמים, מונעת מתוך הצורך של מערכת החינוך להתאים את עצמה לחברה משתנה, ללמידה לאורך החיים, לחיים משמעותיים, לתפקודי לומד במאה ה-21, למצוינות ערכית וחברתית. רוח הרואה את מקומו והשפעתו של המוסד החינוכי מעבר לקווי המתאר הפיזיים שלו. רוח שחרתה על דגלה מהלכים של "מחנכים מסביב לשעון", ה"אחר הוא אני", קידום למידה משמעותית. רוח המבקשת לראות בחינוך משפיע על דמותה של החברה הישראלית.

"לנהל את הרוח" זו הדרך שנבחרה לניהול התהליך כולו ושמושפעת מאופייה של מנהיגות לאור תפיסות של מורכבות.

להנהיג את הרוח משמעו ויתור על ניהול ממורכז, מעבר ממיקוד בסדר מוכתב מלמעלה, מתכנון יתר אל מתן מקום להתארגנות עצמית, להתהוות של רעיונות, של תהליכים. דרך זו מאופיינת בהתחזקות אחר דברים הנמצאים בתנועה, בחיפוש אחר חיבורים, הקשרים, הפתעות במרחבים הפחות נשלטים, בהכנסת שונות לשיח שתרחיב את הפרספקטיבות. הבחירה בדרך זו היא מתן אומן במערכת, מתן אוטונומיה וגמישות למסגרות בדרך שבה הן בוחרות להוביל את השינוי.

תפקידה המרכזי של המנהיגות בדרך זו היא לתת השראה, ליצור נתיבים לרוח, ליצור תנאים תומכים ולנהל אותם. תהליכים אלה ראוי שיהיו מקבילים בכל הרמות ממטה דרך המחוז ועד למסגרת החינוכית.

המעבר אל יצירה, תכנון ופיתוח של התכנית הבית-ספרית על ידי באי המוסד החינוכי דורש בלשוננו של נתן זך את ההשראה והאומץ להיות שם גם במצבים של אי וודאות¹⁰: **כְּשֶׁבִּדְיוֹת אֵינָה פֶּחַד / נוֹלֶדֶת שִׁירָה / כְּשֶׁהִיד אֵינָה רוֹעֶדֶת / כְּשֶׁהָגֵרֹן אֵינוֹ מִתְּכוּוץ לַמַּחֲשָׁבָה / שִׁירָה"**

מהנחיית הדרך ליצירת יוצרים לדרך - למה לספר את הסיפור הארגוני?

הסיפור מספר את החוויה של אלה שהשתתפו בכתיבת התכנית האסטרטגית ומספק הצצה אל מאחורי הקלעים של העבודה שכללה התחברות להשראה, לחלומות ולאני המקצועי. ניסיון לרקום מכל החלומות מתווה שנראה לנו שיכול להניע את השינוי במערכת. תהליך כתיבת התכנית האסטרטגית הסתיים. כעת מתחיל תהליך חדש במסגרות החינוך בכתיבת הסיפורים הארגוניים שלהם. יש מסגרות שיבחרו לאמץ את השלם שיצרנו, יש שיעדיפו להשתמש בו כהשראה וליצור מחדש.

השירה, ההקשבה וההתבוננות בתהליך היו עבורי מקורות ההשראה לצד כלים לניתוח ארגוני של המהלך כולו.

הנכם מוזמנים לשאול את עצמכם, מהי הרוח אליה אתם מתחברים ביחס ללמידה משמעותית ולחינוך לחיים משמעותיים. מצאו את מקורות ההשראה שלכם, הרחיבו את בעלי העניין שאתם מבקשים לרתום אל החזון ואל התכנית האסטרטגית שתבנו, מפו את המציאות הקיימת במסגרת החינוכית שלכם ביחס לתוצאות ולתפוקות המצופות ובחרו את המשימות שיקדמו אתכם אל המציאות הרצויה.

בכל מקרה כדאי לא לוותר על תהליך היצירה משותף של כל באי בית הספר,

כי משירת העשבים נעשה ניגונו של הרועה בלשוננו של רבי נחמן מברסלב¹¹: **"דַּע לָךְ כִּי כָל רוּעָה וְרוּעָה יֵשׁ לוֹ גִּזְוֹן מִיּוֹחַד, / לְפִי הָעֲשָׂבִים וּלְפִי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא רוּעָה שָׁם, / כִּי כָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ שִׁירָה, וּמִשִּׁירַת הָעֲשָׂבִים נַעֲשֶׂה גִזְוֹן שֶׁל רוּעָה"**

10 זך נתן (תשכ"ו, 1966). "כשבדידות אינה פחד", כל החלב והדבש: שירים. תל-אביב: עם עובד.

11 רבי נחמן מברסלב "משירת העשבים".

בית הספר היסודי

"ידע ורעיונות מתגלים רק במצב שבו הלומד שולף אותם מתוך התנסויות חשובות ומשמעותיות לו. מצבים אלה צריכים להתרחש בהקשר החברתי."

(ג'ון דיואי)

בית-הספר היסודי מהווה סביבה חינוכית משמעותית עבור הבאים בשעריו. במהלך שש שנות לימוד, במעבר הדרגתי מילדות לבגרות, חווים הלומדים התפתחות רגשית, קוגניטיבית, ערכית וחברתית תוך שהם מנהלים אינטראקציות עם בני גילם.

בית-הספר היסודי מזמן ללומדים התפתחות בהקשרים מגוונים ומאפשר להם: לרכוש ידע, לפתח השקפת עולם ערכית תוך מעורבות בחיי החברה; לגבש את זהותם תוך שהם מודעים לשורשיהם ונחשפים לזהות זולתם ומכבדים אותם; להתנסות בלקיחת אחריות מתוך סקרנות, יוזמה, יצירתיות ושותפות.

בית-הספר היסודי מספק את התשתית הערכית והאקדמית להתפתחות הלומדים. מגוון ההתנסויות מאפשר לכל לומד לאתר את מסלול ההתפתחות המתאים לו לצורך מימוש עצמי וגיבוש זהות ייחודית.

בתקופה זו של התפתחות וצמיחה יש למנהיגות החינוכית תפקיד חשוב במיוחד ביצירת סביבה מכבדת ומכילה, ביצירת סביבה שתהווה מקום להתנסות במגוון הקשרים חברתיים בהם נדרשים הלומדים להבין את נקודות מבטו של האחר, לבחון דילמות ערכיות, לרכוש ידע על עצמם ועל הסובב אותם ולהתנסות בביצוע תפקידים בהתמדה, באחריות ובמסירות. בהבניית הידע והערכים ובהכשרת הלומדים לחיות בחברה ולפעול על פי ערכים של שיווין, צדק, ערכות הדדיות, כבוד, נתינה ומעורבות חברתית.

"המחנך שרוצה לגלות את נשמת התלמיד הטמונה והגנוזה בו, לגדלה ולהבעירה שתבער באש של מעלה למרום וקדוש, מוכרח הוא להרכין את עצמו אל התלמיד המתחנך על ידו, ולחדור אל תוך קטנותו ונמיכותו, עד אשר יגיע אל ניצוץ נשמתו הגנוזה אף נעלמה ולהוציאה, ולהצמיחה ולגדלה."

(רבי קלונימוס קלמיש שפירא - האדמו"ר מפיאסצנה, מתוך ההקדמה לספרו "חובת התלמידים")

אגף א' לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי

דבר מנהלת אגף א' לחינוך היסודי - יהודית קדש

אנשי חינוך יקרים,

קצב השינויים הפוקדים אותנו בעידן המודרני מהיר לאין שיעור מזה שידעו הדורות הקודמים. שינויים אלה מחייבים את החברה בכלל ואת מערכת החינוך בפרט למצוא פתרונות לאתגרים רבים ומורכבים שצצים בקצב מסחרר. אתגרי החינוך הניצבים לפנינו הוא קיום חינוך משמעותי לכל שכבות העם וקידום כל באי מערכת החינוך לקראת חיים שלמים ופוריים כאזרחי המדינה בהווה ובעתיד.

התמודדות יעילה ואפקטיבית עם אתגרים אלה תתאפשר רק אם נשכיל כולנו לשלב חזון ומעש במלאכת החינוך, איש איש ממקומו, איש איש בתפקידו במערכת החינוך.

למנהל בית הספר ולצוותו יש תפקיד מרכזי ומכריע אשר מילוו בהצלחה מחייב התמודדות עם דילמות רבות. נדגיש כאן שלוש מהן:

- כיצד לשלב בין החזון לבין המעשה, בבחינת "הראש בשמיים והרגלים נטועות בקרקע" ולהנחיל זאת לכלל באי בית הספר?
 - כיצד לשלב בין טובת הכלל לבין טובת הפרט תוך מתן מענה לשונות רחבה בין באי בית הספר?
 - כיצד לפעול בגמישות פדגוגית וארגונית, יצירתיות, מקוריות פורצות דרך בתוך מסגרת הנחיות כלל מערכתית נתונה?
- בספרות מחקר החינוך מצאנו כי בתי ספר מצליחים רואים במצוינות דרך חיים, הרגל ולא אירוע חד פעמי המכוונת למתן מענה לכל תלמיד ולהבאתו להישגים גבוהים בתחום הלימודי, הריגושי והחברתי. הם משקפים בהתנהלותם שוויון חברתי, אי תיוג, שיתוף הקהילה ובעיקר ההורים. בתי ספר אלה חותרים בהתמדה ולאורך זמן לאיכויות גבוהות ולהשגת תוצאות מצוינות. הם יוצרים תרבות ארגונית שיש בה סינרגיה בתהליכי הפעולה וקשר מובנה בין ערכים, נורמות, נהלים וכללים, הנגזרים מהחזון החינוכי ומחזקים אותו.
- עבור בתי ספר אלה החזון הוא היכולת לראות את האפשרי לפני שהוא הופך ברור מאליו. בתי ספר אלה מצליחים מחד גיסא להציב מטרות גדולות, ומאידך גיסא משכילים לפרוט אותן לפעולות יישומיות וסדורות המקדמות אותם בדרכם להשגתן. וכמאמר וולט דיסני: "אם אתה מסוגל לחלום, אתה מסוגל גם לבצע".

המארג שלפניכם גובש במטרה לסייע בהתמודדות מוצלחת עם אתגרים ועם דילמות הניצבות בפנינו. תמצאו בו את המטרות, היעדים והמשימות הכלליות שהוגדרו למערכת החינוך בכלל ולחינוך היסודי בפרט. תמצאו בו גם את אבני הדרך שנועדו לסייע למנהלים בתהליך פיתוח מצוינות אישית ובית ספרית.

אני מקווה כי הראייה הכוללת של המעשה החינוכי בבית הספר המובאת במתנ"ה, תזמן בנייה של חזון אישי מקצועי של באי מערכת החינוך בצד המעשה הסדור היומיומי להגשמתו, וכי המארג ישמש בסיס והשראה לכל בית ספר לנהל את המעשה החינוכי בתהליכים המכוונים לטובת הכלל והפרט גם יחד, בהתחשב בשונות ובצרכים הייחודיים של כל אחד ואחת. אני מקווה כי השימוש המושכל במארג יביא לבניית "קול ייחודי" של כל בית ספר, תוך שימוש יצירתי, מקורי ואחריותי במרחבי הגמישות הקיימים - ארגון לומדים, ארגון סביבה, ארגון תכנים, ארגון זמן ועוד.

ואסיים בדבריו של דב דרום: "העשייה החינוכית חייבת להישען על שני עמודי תווך שווי ערך - על החירות ועל המחויבות. אין זו דרך הרמונית. היא רצופה קונפליקטים. היא מעמידה בפנינו אתגרים קשים, אך היא המעניקה לעבודה החינוכית את משמעותה."

אני מחזקת את ידיכם בשגרת העשייה החינוכית, במעשים הקטנים, היומיומיים, שבונים את המעשה הגדול. אני מחזקת את ידיכם, מוקירה את פועלכם ומאמינה שיש בכל אחד ואחת את הניצוץ והכוח שיכול להוביל ולהצעיד קדימה את באי מערכת החינוך.

בברכת הצלחה,
יהודית קדש

מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

[חזרה לתוכן העניינים](#)

פרק א'

היעדים למוסדות החינוך

23

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות תכנון למוסדות החינוך

רקע

1. מסמך המתנ"ה מציג יעדים למוסדות חינוך שגובשו בתהליך משותף עם מנהלים של מוסדות חינוך, נציגי מחוזות ומטה משרד החינוך. היעדים מציגים את מגוון העשייה הנדרשת במוסדות החינוך לצורך קידום העשייה החינוכית וכנגזרת ממדיניות משרד החינוך כמפורט בתכנית האסטרטגית (לפירוט היעדים המוסדיים ראה בפרק הבא או במסמך המתנ"ה).
2. מסמך זה מהווה תשתית לתהליך תכנון אשר יעזור למוסד חינוכי להבהיר לעצמו את תמונת העתיד אליה הוא שואף ואת הדרך שבה מתכוון להגיע אליה בצורה המיטבית.
3. אנו רואים חשיבות רבה בדרך ניהול התהליך: תהליך משותף, קבלת החלטות מבוססת נתונים, מיקוד ותעדוף ותהליך הערכה ומדידה לאורך השנה שמאפשר למידה ושיפור מתמיד.
4. למוסד חינוכי תהיה תכנית עבודה אחת אשר תוצג בפני המפקח הכולל, בוועדה המלווה ובפני גורמים רלוונטיים נוספים. במסמך המתנ"ה מופיעים אזכורים לתכנית שונות (לדג': תכנית להטמעת תפקודי לומד; תכנית לקידום אקלים מיטבי; תכנית לשימוש בשעות התקצוב הדיפרנציאלי) כולם חלק מתכנית אחת שיכולה לכלול מרכיבים שונים בהתאם ליעדי הבחירה של המוסד החינוכי (ראה נספח ב' בחוברת זו – על תכניות המתנ"ה).

בחירת יעדים של מוסד חינוכי

5. על בסיס התכנית האסטרטגית נקבעו שלושה יעדים מחייבים לכלל בתי הספר:
 - לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים תפקודי לומד (יעד 1)
 - ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד (יעד 2)
 - לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך בית הספר ומחוצה לו (יעד 14)
6. לחינוך הקדם יסודי נקבע יעד מחייב אחד: לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד. בנוסף בכל מוסד יבחרו שני יעדים נוספים.
7. מנהל מוסד חינוכי ינהל תהליך של מיפוי נתונים והערכת מצב בהתאם לצורכי המוסד החינוכי ולאור יעדי מוסדות החינוך המפורטים במסמך המתנ"ה.
8. בהתאם לתהליך הערכת המצב יקבע המנהל לפחות 3 יעדים מוסדיים נוספים שיעמדו בליבת תכנית העבודה. תהליך הבחירה יכלול התייחסות והנמקה לבחירה. (אין זה אומר שהיעדים שלא נבחרו אינם מבוצעים כמעשה שגרה במוסד החינוכי, אלא רק שאין הם בליבת תכנית העבודה השנתית).
9. מנהל מוסד חינוכי יוכל להוסיף יעדים נוספים על פי שיקול דעתו ועל-פי צורכי המוסד החינוכי.
10. מכל יעד מוסדי ייגזרו משימות אשר להן יוקצו משאבים, יוגדר לוח זמנים וייקבעו הגורמים האחראים לביצוען.

מדידה והערכה

11. בכל יעד של מוסד חינוכי מופיעים מדדי תפוקה. מחציתם מדדים להערכה עצמית פנים בית-ספרית אשר נועדו לאבחון ולמיפוי מצב בית הספר במשימות השונות, ללמידה ולשיפור לעתיד.
12. המדדים בהערכה מחוזית של שלושת היעדים המחייבים ייאספו ע"י הפיקוח או ע"י יחידות מטה המשרד לצורך אבחון מחוזי ומערכתי.
13. הנתונים על היעדים המוסדיים שנבחרו ע"י מוסדות החינוך ייאספו לצורך קבלת תמונה ארצית של מיקוד העשייה במוסדות החינוך.
14. הוועדה המלווה ביסודי ובעל-יסודי ו/או המפקח הכולל יליו את תהליך התכנון המוסדי ותוצריו ויעקבו אחר תמונת המצב הבית ספרית.

פרק א' - היעדים למוסדות החינוך

מטרה א':

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

1. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ומשתמש בה (יעדים 1, 2, 3)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת, אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית. (יעדים 2, 13)

🎯 משימות מומלצות

1. למפות את תפקודי הלומד של כל תלמיד כבסיס לבניית תכניות הוראה אישיות, קבוצתיות וכיתתיות
2. ללמד בדרכי הוראה-למידה מגוונות
3. לפתח מרחבי למידה מגוונים ופורצי זמן ומקום הנותנים מענה למגוון תפקודי הלומד
4. לשנות ולהתאים את מערכת השעות הבית ספרית והכיתתית בכלל היבטיה לתפיסת הלמידה המשמעותית
5. לתכנן וליישם יחידות הוראה המכוונות לפיתוח תפקודי הלומד בהיבטים השונים: תכנים ותכניות למידה, הערכה, מרחבי למידה, ארגון הלומדים ודרכי הוראה-למידה

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכנית עבודה בית ספרית המוכוונת להטמעת תפקודי לומד והכוללת פעולות ספציפיות לקידום	ועדה מלווה
2. לפחות מחצית מהמורים מיישמים דרכי הוראה מגוונות לפיתוח תפקודי לומד	תהליכי הערכה ארציים – שאלון למידה משמעותית
3. פיתוח והפעלה של לפחות שני מרחבי למידה חדשים, מגוונים ופורצי זמן ומקום	תהליכי הערכה מחוזיים
4. עלייה בשיעור המורים המשתתפים בתהליכי פיתוח מקצועי והעוסקים בקידום תפקודי לומד	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[חוזר אבני דרך למידה משמעותית, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

[המסע הווירטואלי – למידה משמעותית בדרך שלך](#)

[אוגדן, מסלולים אל למידה משמעותית, חלק ב', בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי](#)

[נתיבים להוראה משמעותית, בתוך אתר המינהל הפדגוגי](#)

[גמישות פדגוגית – פנים רבות לה, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

[מדיניות לקידום למידה משמעותית, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

[הלומד והמלמד ומה שביניהם, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

4 הממ"מים:

- ועל למידה משמעותית כבר דיברנו?, גיליון מספר 32
- הזדמנויות בהוראה ובלמידה ברשת, גיליון מספר 33
- ניהול פדגוגי למימוש הזדמנויות בהוראה ובלמידה בקבוצות הקטנות, גיליון מספר 23

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

[הזדמנויות בהוראה ובלמידה בקבוצה הקטנה, בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי](#)

[בהבנייה מתמדת/מנוחה בירנבוים, בתוך אתר מט"ח](#)

[סביבות למידה, בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי](#)

[תמ"ה – כלי אבחון לקבלת תמונת המצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה](#)

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח
המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

2. ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- הצוות החינוכי חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ומשתמש בה (יעדים 1, 2, 3)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)
- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)

🎯 משימות מומלצות

1. לפתח וליישם דרכים להערכת כלל תפקודי הלומד
2. להתאים את דרכי ההערכה לדרכי ההוראה
3. לפתח וליישם תהליכי הערכה מעצבת המשתפים את התלמידים
4. למסד שגרות הערכה כיתתיות ובית ספריות לתפקודי לומד

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל כיתה מבוצע פעמיים בשנה תהליך להערכת כלל תפקודי הלומד	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיום מסד נתונים עדכני ופעיל של נתוני הערכה המתקבלים ממגוון דרכי הערכה	תהליכי הערכה מחוזיים
3. לפחות בשני תחומי דעת משולבת הערכה חלופית בהתאמה לדרכי ההוראה-למידה	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[התכנית הלאומית ללמידה משמעותית – מבחנים פנימיים כחלק מהערכה על פני הרצף החינוכי, חוזר מנכ"ל משרד החינוך 2014](#)

["התבוננות מכוונת", כלי להערכת התנהגויות לימודיות. הכלי פותח על ידי מכון הנרייטה סאלד בשיתוף המחלקה למשוב הבית ספרי שבמשרד החינוך. 24 באוג' 2002. ניתן רכישה במכון סאלד](#)

[ערכה למיפוי ולהערכה של כישורי הכוונה עצמית בלמידה בדרך החקר, משרד החינוך, התרבות והספורט: האגף לתכנון לימודים והאגף לחינוך יסודי, 1997](#)

[הערכת הלומדים בהיבטים חברתיים ערכיים, בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)

[בהבניה מתמדת – סביבה לפיתוח מקצועי של מורים בנושא תרבות הל"ה המטפחת הכוונה עצמית בלמידה. ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט, 2004](#)

[חלופות מרכזיות לתהליכי הוראה, למידה והערכה, בתוך אתר אגף א' לפיתוח פדגוגי](#)

[תמ"ה – כלי אבחון לקבלת תמונת המצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה](#)

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

3. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינאמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

🎯 משימות מומלצות

1. לזמן התנסויות מתוכננות לרכישת מיומנויות קריאה וכתביה הנדרשות בסביבה הדיגיטאלית
2. להבנות תכניות לקידום השליטה בשפת האם בהתבסס על מבדקי קריאה וכתביה, משימות הערכה וחלופות בהערכה
3. להשתמש באופן מותאם ביחידות הוראה שפיתח ופרסם משרד החינוך, כדגמים להוראת אסטרטגיות ומיומנויות לקידום השליטה בשפת אם
4. להרחיב את הידע המקצועי והעדכני של צוות ההוראה המלמד שפת אם במסגרת הפיתוח המקצועי (ידע עיוני ופרקטי בדרכי הוראה המקדמות אסטרטגיות נדרשות ואוריינות דיגיטאלית בשפת אם)

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיימות שגרות התומכות בהיכרות ובלמידה מנתונים הנאספים ממבדקי קריאה וכתביה, משימות הערכה וחלופות בהערכה, ופיתוח תכנית התערבות תואמת	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. כל המורים מזמנים לכלל התלמידים בכיתות ג-ו, לפחות פעמיים בשבוע, משימות המשלבות אוריינות דיגיטאלית	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

תכניות ההוראה לשכבות א'-ב'; ג'-ד'; ה'-ו', יחידות ההוראה לכיתות ג'-ו', דגמי ההוראה, מסמך: הקניית מיומנויות מחשב ומידע, והשימוש בהן לקידום מטרות השפה, דגמים ליחידות הוראה מתוקשבות, לשכבות א'-ו', יחידות ומשימות הוראה באוריינות דיגיטאלית בשפה, ניהול תלקיט כתיבה. בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, עברית (חינוך לשוני)

תכנית הוראה להטמעת יעדי החינוך הלשוני בשפה הערבית בכיתות א'-ב', ג'-ד', ה' - ו' (בערבית), מבדק קריאה בשפה הערבית. משימות ביצוע והערכה בשפה הערבית לכיתות ב'-ו', יחידות הוראה מתוקשבות בשפה הערבית, יחידות ומשימות הוראה באוריינות דיגיטאלית בשפה הערבית (בערבית), מתווים לפיתוח מקצועי לתחום החינוך הלשוני בערבית (למורות א'-ב', מורי שפה ג'-ו' ורכזי מקצוע). בערבית - בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי (ערבית), חינוך לשוני

מבדק קריאה וכתיבה לכיתות א' נוסח מחודש - נשלח בתחילת השנה לבתי-הספר ע"י האגף לחינוך יסודי הצעות למשימות הערכה לכיתות ב'; ג'; ד'; ו' נשלחות לבתי הספר אחת למחצית על-ידי המנחות המחוזיות לשפת אם.

4 הממ"מים:

- פדגוגיה חדשנית או פדגוגיה איכותית בסביבת למידה חדשנית, גיליון מספר 28
 - הדרך אל מרחב בטוח באינטרנט, מספר 27
- בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים

אוגדן, מסלולים אל למידה משמעותית, חלק ב', בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי
מיצ"ב חיצוני ופנימי בשפת אם, בתוך אתר ראמ"ה

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

4. למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון תחומי דעת

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

🎯 משימות מומלצות

1. לזמן לתלמידים בחירה בין מסגרות להרחבת ידע בתחומי עניין שונים כחלק מסדר היום החינוכי
2. ליצור מסגרות חדשניות ללמידה שיתופית ברשת
3. לבנות מאגר שותפים או מומחים להפעלת מסגרות להרחבת ההשכלה הכללית
4. ליצור במות להצגת ידע של הלומדים בארגון הזמן הבית ספרי
5. להעריך את תוצרי הלמידה על פי מחוונים שהותאמו לשימוש או גובשו בבית הספר בשיתוף מורים ותלמידים

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל כיתה יתקיימו מסגרות מגוונות (לפחות שלוש שונות) להרחבת ידע ולהשכלה כללית, לפי בחירת התלמידים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. כל תלמיד יתנסה לפחות ארבע פעמים בשנה בהצגת נושא שאותו בחר להרחיב ויקבל משוב	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. מחוונים בית ספריים להערכת תוצרי הלמידה	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

[הנחיות לפיתוח תכניות לימודים להשכלה כללית בתחומי הדעת, בתוך אתר אגף א' לפיתוח פדגוגי](#)
[מאגר התכניות החינוכיות של משרד החינוך](#)

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

5. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)

🎯 משימות מומלצות

1. לאתר חוזקות של כל תלמיד ולזמן לו אפשרויות לפתחן תוך הצבת יעדים אישיים
2. להבנות מסגרות לטיפול מצוינות של צוותי הוראה
3. להבנות מסגרות לטיפול מצוינות של תלמידים במגוון תפקודים
4. לנהל שיח רציף ועקבי עם התלמידים אודות ההתקדמות האישית והקבוצתית בתחומי החוזק שלהם
5. ליישם תכניות המקדמות מצוינות בית ספרית
6. למסד במות להוקרה פומבית של חוזקות התלמידים וצוותי ההוראה

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום מסגרות בית ספריות וכיתתיות המאפשרות לכל תלמיד לפתח מצוינות בתחומים שונים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. מתקיים שיח בין המחנך לבין כל תלמיד לפחות פעמיים בשנה להגדרה משותפת של יעדים לימודיים וחברתיים בהתבסס על חוזקות התלמיד	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיום מסגרות בית ספריות המאפשרות לצוות החינוכי לפתח מצוינות בתחומים שונים	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

4 הממ"מים:

- מצוינות בניהול או ניהול מצוינות, גיליון מספר 2.
- מצוינות בית ספרית, גיליון מספר 22.
- [בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)
- [טיפול מצוינות אישית, בתוך אתר האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים](#)

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

6. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמתיים

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם - ראה יעד 12 למוסדות החינוך

- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5)
- הצוות החינוכי מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

🎯 משימות מומלצות - ראה יעד 21 למוסדות החינוך

1. לשלב היבטים פסיכופדגוגיים בעבודת הצוות החינוכי
2. לכלול מענים מבוססי מיפוי לצורכי תלמידים על הרצף ההתנהגותי והלימודי בתכנית העבודה הבית ספרית וליישם תוך שימוש בגמישות, בסדירויות, ובצומתי מעקב ובקרה
3. לבנות לתלמידים (על פי שיקול דעת המורה) תכניות אישיות מבוססות מיפוי אישי המשתפות את הלומדים בכתיבת יעדי למידה אישיים המבוססים על חוזקותיהם.
4. להפעיל תכניות תומכות תוך איתור משאבים ואיגומם בשיתוף עם גורמי קהילה
5. למסד צוותים רב מקצועיים ומסגרות היועצות נוספות כשגרות עבודה

📄 תפוקות - ראה יעד 21 למוסדות החינוך

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפרנציאליות ולהיבטים פסיכופדגוגיים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיום תכנית עבודה אישית מותאמת לפחות ל-30% מתלמידי הכיתה בשנה זו	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיים מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. עלייה בשיעור המורים המשתתפים בתהליכי פיתוח מקצועי ליישום הוראה דיפרנציאלית	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

חוזר מנכ"ל "האחר הוא אני"

אוגדן ההכלה למפקח – אתר אגף א' לחינוך יסודי, טיפול בפרט

מודל תמיכה להרחבת יכולת ההכלה והקידום של הלומדים במוסדות החינוך, בתוך אתר המינהל הפדגוגי, יעד ההכלה

עלון דו חודשי "מהכלה למעשה", בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, טיפול בפרט

הערכת הלומדים בהיבטים חברתיים ערכיים, בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך חברתי

הכלת תלמידים מתקשים ובעלי צרכים מיוחדים – עלונים בשפה הערבית, בתוך אתר א' לחינוך יסודי בשפה הערבית, פיילוט מערכת תמ"י בית ספרית למעקב אחר תלמידים הנמצאים בקשיים ובסיכון של התכנית הלאומית, בתוך אתר אגף שח"ר

"פסיפס" – מתווה לשכלול ידע פסיכופדגוגי וליישומו במלאכת החינוך, בתוך אתר השירות הפסיכולוגי ייעוצי

4. הממ"מים:

- ניהול שונות, מתן מענה לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים ושוויון בבית ספר העובד על פי סטנדרטים, גיליון מספר 11
 - הגישות – דרכי ההוראה-למידה ומסגרות הלימוד שיכולות לקדם הישגי תלמידים בסיכון, גיליון מספר 13
 - "של מי העונש הזה?" גיליון מספר 20
- בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

7. לבחון את החזון הבית ספרי לצורך עדכונו והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ומשתמש בה (יעדים 1, 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

🎯 משימות מומלצות

1. לקיים תהליכים משתפים של הצוות החינוכי, התלמידים וההורים לעדכון חזון ביה"ס
2. לתכנן ולפעול למימוש החזון באורח החיים הבית ספרי

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומו של חזון בית ספרי עדכני ומותאם לתפיסת הלמידה המשמעותית	ועדה מלווה
2. נעשו פעולות משמעותיות ליישום החזון ותרגומו לתהליכי העשייה הבית ספרית, לרבות הגדרת בעלי תפקידים הממונים על יישומו	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. שיעור גבוה של תלמידים ומורים משתתפים בגיבוש החזון הבית ספרי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

⚙️ חומרים וכלים

4 הממ"מים:

- עיצוב חזון בית-ספרי והנחלתו, גיליון מספר 16
 - ועל למידה דיברנו? גיליון מספר 32
 - כיצד להנהיג ולנהל שינוי, גיליון מספר 30
- [בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

[חוזר אבני דרך ללמידה משמעותית, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

[המסע הווירטואלי - למידה משמעותית בדרך שלך](#)

[אוגדן, מסלולים אל למידה משמעותית, חלק ב', בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי](#)

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצינות יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחות המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)

📌 משימות מומלצות

1. לבנות תכניות הוראה בית ספריות המבוססות על ההתאמות החדשות בתכניות הלימודים בכל תחום דעת (תוכני חובה ובחירה, הישגים מצופים)
2. למפות את התלמידים על פי שליטתם בהישגים המצופים בכל תחום דעת ולהציב יעדים כיתתיים ובית ספריים לקידום
3. לבנות תכניות עבודה אישיות, קבוצתיות, כיתתיות המכוונות לשיפור על בסיס היעדים שהוצבו
4. לקדם ולגוון דרכי ההוראה וההערכה לשם למידה (ראו גם יעד בית ספרי 9)
5. לקבוע צומתי הערכה למעקב אחר התקדמות התלמידים ביחס ליעדים שהוגדרו

📌 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכניות הוראה בית ספריות מעודכנות לתכניות הלימודים החדשות בכל תחומי הדעת	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיום מיפוי מבוסס נתונים של מצב התלמידים בתחומי הדעת ובניית תכניות עבודה כיתתיות, קבוצתיות, אישיות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיום צומתי הערכה ובקרה להתקדמות התלמידים על פי תכניות העבודה הכיתתיות, הקבוצתיות, האישיות	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[תכניות לימודים בתחומי הדעת לחינוך היסודי בתוך אתר המזה"פ](#)

[תכניות לימודים בחינוך הערבי לבית הספר היסודי \(בערבית\) – בתוך אתר א' לחינוך יסודי בשפה הערבית](#)

[מאגרי משימות מבחן בתחומי הדעת השונים, מיצ"ב חיצוני ופנימי, בתוך אתר ראמ"ה](#)

תקציר של מחקר על השפעת תכנית הלימודים על פיתוח אחריות אישית ללמידה והשפעת מסגרת החינוך (רב-גילית) על קידום משתנים אישיים והישגים של תלמידים גיליון מספר 2

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה
מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

9. לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה משמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)

🎯 משימות מומלצות

1. להרחיב את הידע המקצועי של המורים אודות שימוש באסטרטגיות למידה בתחומי הדעת לצורך פיתוח תפקודי הלומד השונים
2. לשלב אסטרטגיות למידה בתכניות ההוראה

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. לפחות מחצית מהמורים השתתפו בתהליכי פיתוח מקצועי העוסקים בפיתוח אסטרטגיות למידה	תהליכי הערכה מחוזיים
2. כל מורה מזמן לתלמידיו מגוון התנסויות מתוכננות ורציפות, באסטרטגיות הלמידה הנדרשות להשגת היעדים המצופים בתכנית הלימודים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. עלייה במספר יחידות ההוראה בהן משולבות אסטרטגיות למידה בהלימה לתחום הדעת	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

⚙️ חומרים וכלים

תמ"ה - כלי אבחון לקבלת תמונת המצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה, בתוך אתר אבני ראשה

יחידות הוראה בעברית ובערבית בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי

דגמי הוראה בתחומי דעת שונים בתוך אתר המזה"פ, אתרי המקצועות

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח
המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

10. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת על ידי סדיריות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדיריות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

🎯 משימות מומלצות

1. לבצע אבחון ארגוני עצמי, הממפה חוזקות וחולשות של המוסד החינוכי
2. למפות את הסדיריות הבית ספריות הקשורות בלמידה משמעותית תוך שימוש בכלי עבודה של הניהול העצמי (ועדות מלוות) לצורך בחינת הסדיריות
3. לבחור סדיריות הדורשות שינוי במטרה לקדם תרבות פדגוגית וארגונית המעודדת למידה משמעותית, סדיריות לדוגמה: מערכת השעות, ישיבות צוות, מבנה השיעור, פיתוח מקצועי
4. לבחון את המשאבים (שעות, בעלי תפקיד, תקציב) לצורך ניהול השינוי
5. לשתף את הצוות החינוכי בבניית תכנית עבודה בית ספרית בדגש על גמישות פדגוגית המקדמת למידה משמעותית

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. ביצוע תהליך אבחון ארגוני עצמי הממפה חוזקות וחולשות של המוסד החינוכי לצורך תכנון תכנית עבודה והסדיריות ליישומה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. מתקיים תהליך הערכה של אפקטיביות הסדיריות ובעקבותיו יישום המסקנות העולות ממנו	ועדה מלווה

חומרים וכלים

4 הממ"מים:

ניתוח עיסוקים ב"אופק חדש", גיליון מספר 21 בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים
הקנקן ומה שבתוכו. תכנית הפעילות הבית ספרית ככלי לניהול פדגוגי, בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי
סקו"פ – סקר קוהרנטיות פנימית, הערכת המנהיגות הבית ספרית, מנגנוני העבודה, תפיסת המסוגלות ותהליכי
ההוראה והלמידה, בתוך אתר אבני ראשה
נוהל הפעלת השעות הפרטניות בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים ברפורמת "אופק חדש", חוזר מנכ"ל
כלי לבניית תכנית עבודה מקושרת משאבים – בתוך אתר בתי ספר בניהול עצמי

מטרה א - קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 1 - הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח
המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית
יעד 9 - קידום מנהיגות, מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד היזמות

11. לחזק את מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי לקידום למידה משמעותית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אופן במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכות, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)
- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)

🎯 משימות מומלצות

1. לפתח התמחויות שונות בפדגוגיה גנרית לקידום תפקודי לומד שונים בקרב צוותים בית ספריים ובעלי תפקידים מובילים
2. לבנות הגדרות בעלי תפקיד שתואמות את התפיסה של למידה משמעותית
3. לשלב מערך הדרכה חיצוני ופנימי בפדגוגיה גנרית ובתחומי הדעת השונים
4. לחדד ולהבנות את ממשקי העבודה בין בעלי התפקידים במוסד החינוכי

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. תכנית העבודה הבית ספרית כוללת תכנון תהליכי התמחויות המותאמים לבעלי תפקידים מובילים	ועדה מלווה
2. הגדרות תפקיד לבעלי תפקידים מרכזיים עודכנו, ובנו תכניות עבודה בהתאם להובלה ולהטמעת הלמידה המשמעותית (בפרט רכזי מקצוע ורכזים פדגוגיים)	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

4 הממ"מים:

- המינהל הבית ספרי בעידן דיגיטלי, גיליון מספר 31
- מי אני המורה? גיליון מספר 24
- תפקידים בבית-ספר העובד על-פי סטנדרטים, גיליון מספר 17
- מוטיבציה 1 של המורים בעבודתם – כיצד? גיליון מספר 25

בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים

סקו"פ - סקר קוהרנטיות פנימית, הערכת המנהיגות הבית ספרית, מגנוני העבודה, תפיסת המסוגלות ותהליכי ההוראה והלמידה בתוך אתר אבני ראשה

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח
המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית
יעד 9 - קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

12. ליצור מסגרות לטיפול ולשיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר להוביל תהליכי למידה משמעותית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)

🎯 משימות מומלצות

1. למפות את מסוגלות המורים כפרטים וכקבוצה להוביל תהליכי הוראה איכותיים ואפקטיביים ולבנות תהליך התפתחות אישי וקבוצתי מבוסס סדיריות מאפשרות
2. למסד מסגרות למידה ועבודה משותפות גנריות ודיסציפלינאריות של צוותי ביה"ס
3. להטמיע ידע פסיכופדגוגי כחלק בלתי נפרד מתהליכי הוראה לקידום למידה משמעותית
4. לבנות במשותף יחידות הוראה, צפיית עמיתים, ניתוח שיעורים וגיבוש תובנות בעקבותיהם
5. ליצור מאגר רעיונות בית ספריים לשילוב למידה במגוון מרחבים פיסיים ווירטואליים ממקורות חיצוניים ומעמיתים

📄 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומה של תכנית פיתוח מקצועי המתבססת על מיפוי היכולות האישיות והקבוצתיות של הצוות החינוכי להוביל תהליכי למידה משמעותית	תהליכי הערכה מחוזיים
2. לכל מורה תכנית התפתחות מקצועית-אישית הכוללת יעדים לשיפור המסוגלות האישית ומעקב אחר התקדמותו על פיה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

סקו"פ – סקר קוהרנטיות פנימית, הערכת המנהיגות הבית ספרית, מנגנוני העבודה, תפיסת המסוגלות ותהליכי ההוראה והלמידה, בתוך אתר אבני ראשה

תמ"ה – כלי אבחון לקבלת תמונת המצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה, בתוך אתר אבני ראשה

4 הממ"מים:

במה להתפתחות מקצועית בבית ספר העובד על פי סטנדרטים, גיליון מספר 18

- ניהול על פי ערכים, גיליון מספר 19
 - ניהול צוות ועבודת צוות, גיליון מספר 29
 - ניהול הידע בבית הספר או ניהול בית הספר כארגון לומד, גיליון מספר 12
 - ניהול משאבי אנוש: הערכת עבודת המורים (1) (2): גיליונות מספר 7 – 8
- בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21
 יעד 3 - התאמת תכניות לימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה והפיתוח המקצועי למימוש
 התפיסה הפדגוגית של למידה משמעותית
 יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית

13. לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך מקדם ומטפח יוזמות
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדין ומשימותיו (יעדים 4, 5, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות. (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. להבנות ולמסד מסגרות למעורבות ולמימוש יוזמות בהן שותפים תלמידים, מורים והורים
2. להבנות ולמסד מסגרות המאפשרות לכל תלמיד לפעול למען החברה תוך התנסות באחריות, בהתמדה וביוזמה
3. ליצור סדירויות הקושרות בין מעגלי החיים השונים של הילד (בית הספר, בית, פעילות בלתי פורמאלית, פעילות רווחה ועוד) על הרצף החינוכי

🔄 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומן של שגרות ומסגרות המאפשרות והמעודדות יוזמה, מעורבות ושיח בכל אחת מהקבוצות: הורים מורים ותלמידים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. עלייה במעורבות ההורים בעשייה החינוכית בבית הספר	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. ביצוע תהליך משתף לגיבוש תכנית העבודה במוסד החינוכי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

מדריך לניהול עבודת בית הספר וההורים, אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי

4 הממ"מים:

- מעורבות הורים בחינוך, גיליון מספר 9
- המינהל הבית ספרי בעידן דיגיטלי, גיליון מספר 31
- גיבוש מדיניות בבית הספר היסודי בנושא שיעורי בית, גיליון מספר 15

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

[שיעורי בית בבית הספר היסודי. חוזר מנכ"ל תשס"ז/3\(א\), י' במרחשוון התשס"ז, 01 בנובמבר 2006](#)

[חוזר אבני דרך ללמידה משמעותית, בתוך אתר "ישראל עולה כיתה"](#)

[המסע הווירטואלי - למידה משמעותית בדרך שלך](#)

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית

14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית המתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויוזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8, 10)

🎯 משימות מומלצות

1. למפות הזדמנויות למעורבות חברתית בביה"ס ובקהילה ולהעלות יוזמות למימושן (באופן אישי, קבוצתי, כיתתי)
2. להבנות ולהפעיל מגוון מסגרות המאפשרות למידה והתנסות מתמשכות במעורבות חברתית בהתאם לסילבוס [חשון/אוקטובר](#)
3. להרחיב את הידע המקצועי של הצוות החינוכי ולהכשירו להנחות את התלמידים המעורבים חברתית תוך ביצוע תהליכים רפלקטיביים
4. להקצות מסגרות זמן להכשרה ולליווי התלמידים בדגש על תהליכי תכנון, יישום, רפלקציה, הערכה ומשוב
5. להעריך ולהוקיר את המעורבים חברתית בדרכים מגוונות

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. עלייה בשיעור התלמידים המשתתפים באופן עקבי ומתמשך במסגרות למעורבות חברתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. בתעודה הבית ספרית ובתעודות נוספות יש ביטוי להערכת המעורבות החברתית	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיימות מסגרות זמן לתכנון ולעיבוד רפלקטיבי של מהלכי המעורבות החברתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. רכזים חברתיים ומורים מתמקצעים בתחום	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

- [תפקיד לכל תלמיד](#)
- [מעורבות חברתית בתכנית "מפתח הל"ב"](#)
- מפגשים בגובה העיניים – שיתוף במסרים אודות הפנאי
- [ילדים יוזמים ומשפיעים](#) – טיפוח יזמות ילדים
- [בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
- תפקיד לכל תלמיד (ערבית)
- מעורבות חברתית בתכנית "מפתח הל"ב" (ערבית)
- מנהיגות פורצת דרך בתחום החברתי-ערכי פעילויות לחינוך היסודי (ערבית)
- [בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי\(ערבית\), חינוך לחיים בחברה](#)
- [כולנו גיבורי אל ליסודי בתוך אתר שפי"נט](#)
- [עמיתים ומשפיעים בתוך אתר שפי"נט](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית

15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית וערכית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- תלמיד בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4, 5)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. להפעיל תכניות רגשיות חברתיות ערכיות במערכת השעות הכיתתית בהתאם לסילבוס של שכבת הגיל (מפתח ה"ב, כישורי חיים)
2. למסד מסגרות לשיח, ללמידה ולהתנסות בחיבור להיבטים רגשיים, חברתיים-ערכיים, בנוסף לשעת המחנך (בשעות הפרטניות וכו')
3. להרחיב את הידע ויכולת ההתבוננות הפנימית של הצוות החינוכי תוך מתן כלים ליצירת חיבורים בין ההיבטים הרגשיים להיבטים החברתיים וביצוע תהליכים רפלקטיביים (בהנחיית הרכז החברתי והיועץ)
4. לערוך מיפוי בית ספרי בהיבטים רגשיים, התנהגותיים, חברתיים, ערכיים כבסיס לבניית תכניות התערבות בהתאם לצרכים שזוהו
5. להעריך את התחום החברתי-ערכי בצומתי זמן קבועים ולתת לכך ביטוי בתעודה

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. שיעור גבוה של מורים לומדים ומתנסים במסגרות שונות בתחום הרגשי, החברתי והערכי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. תכנית העבודה הבית ספרית כוללת מתווה פעולה מבוסס נתונים לקידום התחום הרגשי חברתי ערכי (ברמה האישית, הקבוצתית, הכיתתית)	ועדה מלווה
3. קיום מסגרות המאפשרות שיח, למידה והתנסות מתמשכת בחינוך רגשי-ערכי-חברתי, לרבות מימוש השעות המוקצות לתכניות	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

- ["מפתח ה"ב" לשעת חינוך](#)
- [מפגשים מלב אל לב](#)
- [טיפוח שייכות ומעורבות במסגרות מגוונות](#)
- [בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
- ["מפתח ה"ב" לשעת חינוך \(ערבית\)](#)
- ["מפגשים מלב אל לב" \(ערבית\)](#)
- [בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי \(ערבית\), חינוך לחיים בחברה](#)
- ["מפתח ה"ב" מתוך אמונה" - חמ"ד, בתוך אתר מינהל החינוך הדתי](#)
- ["חוזר מנכ"ל כישורי חיים דצמבר 2010 -](#)
- ["אל תלעגו לי" - יוצרים סביבה בטוחה,](#)
- ["גדולים ולא שותים" - אלוהול, תכניות התערבות כולנו "גיבורי אל" פיתוח אחריות אישית וחברתית והתמודדות עם בריונות](#)
- [מפזרים את מסך העשן](#)
- [מיפוי תכנים ותכניות "האחר הוא אני" - מערכים בנושא סובלנות, זכויות אדם ומניעת גזענות](#)
- [בתוך אתר שפ"נט](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 7 - טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

16. לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודיים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. לשלב ערכים והתנהגויות הנגזרות מהם בהוראת תחומי הדעת (בשיח, בלמידה ובהתנסות)
2. לשלב ערכי הסובלנות, זכויות האדם והמאבק בגזענות בהוראת תחומי הדעת (וציון הימים הרלוונטיים על פי לוח השנה האזרחי) ואת ערכי התרבות היהודית-ישראלית
3. לשלב ערכים בפעילויות מגוונות באורח החיים הבית ספרי (טקסים, טיולים, הפסקות, ימי שיא, בחיבור לחגים ולימים מיוחדים וכו')
4. לפתח מודלים וכלים יישומיים המקדמים את שילוב הערכים בהוראת תחומי הדעת ובראייה בית ספרית תוך הרחבת הידע של המורים במסגרות הפיתוח המקצועי
5. לקיים דיונים ערכיים ולבחון דילמות בחיבור לתוכני הלימוד ולנושאים אקטואליים ואזרחיים

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כלל הפעילויות באורח החיים הבית ספרי מזמן שיעור גבוה של עיסוק משמעותי בערכים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. עלייה במספר יחידות ההוראה בתחומי הדעת בהן משולב העיסוק בערכים ובהתנהגויות הנגזרות מהם	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיים שיח רציף בקרב הצוות החינוכי לגבי האופנים בהם ניתן לשלב ערכים בתחומי הדעת ובמסגרות נוספות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

- [שילוב ערכים בתחומי הדעת – בתהליכי למידה משמעותית \(עברית\), בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
- [שילוב ערכים בתחומי הדעת – בתהליכי למידה משמעותית \(עברית\), בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי \(עברית\), חינוך לחיים בחברה](#)
- [תכנית המורשת הדרוזית החדשה, בתוך אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים](#)
- [חוברת הפעלות לחג "הקורבן", הנחיות בטיחות לקראת החג – למגזר הדרוזי, בתוך אתר חינוך למגזר הדרוזי והצ'רקסי](#)
- [חוברת הפעלות לחג הנביא "שועיב" – למגזר הדרוזי, בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
- [תכנית לימודים חדשה לתלמידי כיתות א' עד ד' "תרבות יהודית ישראלית" באגף מורשת](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

17. להתנסות בתהליכים חברתיים דמוקרטיים במרחב בית הספר

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4, 8, 10)

🎯 משימות מומלצות

1. למסד מסגרות המאפשרות ייצוג של תלמידים ושותפות בתהליכי קבלת החלטות ובביצוען (מועצת התלמידים, הנהגות, ועדות, תפקיד לכל תלמיד, שגרירי "מפתח הל"ב" ועוד)
2. להבנות ולהפעיל מסגרות שיח המזמנות לתלמידים ביטוי אישי והבעת עמדות מגוונות בנושאים חברתיים ואקטואליים ("שגרור מסר אישי", בימות דיון, פורומים, הייד פארק, דיבייט ועוד)
3. להקצות זמן במליאת חדר המורים להבניית הלמידה וההתנסות בתהליכים דמוקרטיים וחברתיים

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. לפחות 80% מתלמידי ביה"ס משתתפים במסגרות קבועות המאפשרות ייצוג ושותפות בתהליכי קבלת החלטות ובביצוען	תהליכי הערכה מחוזיים
2. מורים מזמנים ביטוי אישי לכל תלמיד בנושאים חברתיים ואקטואליים (הצגת עמדה, נושא, טיעון, תחום עניין) לפחות פעמיים בשנה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

⚙️ חומרים וכלים

- [מפגשים בגובה העיניים - שיתוף במסרים אודות הפנאי](#)
- [ילדים מקדמים הגינות ואחריות בצרכנות](#)
- [ילדים נוקטים עמדה](#)
- [תלמידים, הורים ומורים שותפים במהלך להנהגת תלבושת אחידה](#)

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)

[מנהיגות פורצת דרך בתחום החברתי-ערכי פעילויות לחינוך היסודי \(בערבית\), בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי בשפה הערבית](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

18. לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. להכשיר את צוות המוסד החינוכי בכשירות תרבותית מתוך תפיסה רב תרבותית
2. למסד מסגרות למפגשים בנושא תרבויות בקהילת ביה"ס ובחברה הישראלית (נימוסים, מנהגים, חגים, ערכים אמונות וכדומה) לצורך העמקת ההיכרות וקידום ההכלה
3. לכלול בתכנית העבודה הבית ספרית פעילויות המקדמות רב תרבותיות ולהטמיען במסגרות פורמאליות ובלתי פורמאליות
4. למסד מפגשים תהליכיים מתמשכים בין מגזרים ותרבויות שונות
5. לשמר את תרבויות המוצא ושפות האם כבסיס להעצמת הפרט והחברה

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מספר גבוה של תלמידים שנחשפו באופן תהליכי לשונות תרבותית מגוונת בביה"ס ובקהילה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. בתכניות ההוראה הכיתתיות ובמרחבי הלמידה יש ביטוי לתכנים, לשפות אם שונות ולפעילויות המכוונות לפיתוח הכשירות התרבותית של כלל באי ביה"ס	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיומן של מסגרות קבועות למפגשים ופעילויות רב תרבותיים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

- [סטנדרטים לקליטת תלמידים עולים](#)
- [תכניות "מרקם"](#)
- [תכנית "חברי"ס" – חברה ישראלית משלבת](#)
- [הרצאות מצולמות](#)

[בתוך אתר האגף לקליטת תלמידים עולים](#)

4 הממ"מים:

תקציר של מחקר מקיף בנושא הישגים בלימודים של תלמידים עולים, גיליון מספר 1,

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

- [איך ביחד? – מפגשים בין בני נוער דתיים וחילוניים](#)
- [לחיות בחברה רבגונית](#)
- [פסיפס ישראלי](#)
- [ירושלים שלי](#)

[בתוך אתר מינהל חברה ונוער](#)

[סל הצעות פעילות לבתי הספר, בתוך אתר המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

19. לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8, 10)
- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)

משימות מומלצות

1. לקיים שיח בקרב הצוות החינוכי לתכנון השותפות החינוכית עם ההורים (בירור עמדות, צרכים, מיומנויות, גבולות השותפות ועוד) וללוותו ביישום תהליכי השותפות
2. לשתף את ההורים בתכנון ליצירת השותפות ובתהליכים מרכזיים התומכים באקלים מיטבי על פי התכנון (מיפוי, תקנון ועוד)
3. לבסס הקשבה, דיאלוג ואמון כערכים המקדמים שותפות
4. לנהל סדירויות אפקטיביות לקיום שותפות חינוכית מערכתית ופרטנית תוך דיאלוג בין צוותי חינוך, הורים ותלמידים
5. ליצור צומתי הערכה ובקרה

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיים תהליך משתף ליצירת שותפות עם הורים לקידום תהליכים התומכים באקלים מיטבי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיימת שגרת עבודה בביה"ס לליווי הצוות החינוכי בנושא שיתוף הורים כבסיס לאקלים מיטבי	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

- [תלמידים, הורים ומורים שותפים במהלך להנהגת תלבושת אחידה](#)
- [שיתוף הורים בלמידה ובהתנסות החברתית-ערכית](#)
- [בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
- [שיתוף ההורים בלמידה ובהתנסות החברתית-ערכית, בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי \(ערבית\), חינוך לחיים בחברה](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

20. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4, 5)
- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- המוסד החינוכי פועל לשיפור האקלים הבית ספרי בהיבטים של קשרי מורים תלמידים, תחושת שייכות, תחושת מוגנות וצמצום אלימות, תוך קיום תכניות תומכות באופן קבוע וניטור תוצאותיהן (יעד 5)

משימות מומלצות

1. למפות את מצב בית הספר בסוגיות אקלים מרכזיות באופן קבוע תוך אבחון וזיהוי כוחות, עוצמות והזדמנויות בבית הספר ובקהילה
2. להבנות ולהפעיל תכנית התערבות מבוססת נתונים הכוללת תהליכי הערכה ובקרה תוך שיתוף מורים, תלמידים והורים
3. לבסס ידע, הכשרה וכלים של הצוות החינוכי להפעלת תכנית לקידום אקלים מיטבי ולקיום שיח רגשי תוך ליווי אנשי הצוות על ידי יועצים ופסיכולוגים
4. לנהל שיח רגשי-חברתי אישי וקבוצתי מתמשך וקבוע של מורים עם תלמידים ומיסודו כאורח חיים
5. להכשיר את הצוות החינוכי להפעיל מנעד תגובות חינוכיות לאירועים שונים ולתמוך בהם בהתמודדות עם אירועי אלימות והתנהגויות סיכון

תפוקות

	התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1.	קיימת תכנית התערבות מבוססת נתונים שנבנתה בשיתוף מורים, הורים ותלמידים כחלק מתכנית העבודה הבית ספרית	ועדה מלווה
2.	קיימות סדירות אפקטיביות המאפשרות שיח רגשי ברמה אישית וקבוצתית בקרב מורים, תלמידים והורים	תהליכי הערכה מחוזיים
3.	התקיימה הכשרה לכלל הצוות החינוכי בנושא מנעד תגובות חינוכיות והתמודדות עם אירועי אלימות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

התכנית המערכתית לקידום אקלים מיטבי וצמצום אלימות בתוך אתר שפ"ינט
תלמידים למען תלמידים: כולנו גיבורי אל – תכנית לפיתוח אחריות ולמניעת בריונות בתוך אתר שפ"ינט

שאלון אח"מ בתוך אתר שפ"ינט

מיצ"ב אקלים בתוך אתר ראמ"ה

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

21. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפוח עוצמותיהם

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם - ראו יעד 6 למוסדות החינוך

- תלמיד בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לווטוסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4, 5)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)
- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)

57

🎯 משימות מומלצות - ראו יעד 6 למוסדות החינוך

1. להגדיר את "המחנך" במרכז - כמתכלל וכמנהל התהליך ברמת הכיתה והתלמיד
2. לבנות את תכנית העבודה הבית ספרית באופן שתכלול מענים מבוססי מיפוי לצורכי התלמידים על הרצף ההתנהגותי ותיושם תוך שימוש בגמישות, בסדירות, ובצומתי מעקב ובקרה
3. להפעיל תכניות תומכות תוך איתור משאבים ואיגומם בשיתוף עם גורמי הקהילה
4. להבנות תהליכי פיתוח מקצועי של הצוות החינוכי בנושאים המקדמים מתן מענה דיפרנציאלי לתלמידים
5. למסד צוותים רב מקצועיים ומסגרות היועצות נוספות כשגרות עבודה

📋 תפוקות - ראו יעד 6 למוסדות החינוך

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפרנציאליות והיבטים פסיכופדגוגיים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיום תכנית עבודה אישית מותאמת לפחות ל- 30% מתלמידי הכיתה בשנה זו	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיים מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. עלייה במספר המורים שהשתתפו בפיתוח מקצועי ליישום היבטים פסיכופדגוגיים בתהליכי הוראה	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[חוזר מנכ"ל "האחר הוא אני"](#)

אוגדן ההכלה למפקח – אתר אגף א' לחינוך יסודי, טיפול בפרט
 מודל תמיכה להרחבת יכולת ההכלה והקידום של הלומדים במוסדות החינוך, בתוך אתר המינהל הפדגוגי, יעד ההכלה
 עלון דו חודשי "מהכלה למעשה", בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, טיפול בפרט
 הערכת הלומדים בהיבטים חברתיים ערכיים, בתוך אתר האגף לחינוך יסודי, חינוך חברתי
 הכלת תלמידים מתקשים ובעלי צרכים מיוחדים – עלונים בשפה הערבית, בתוך אתר א' לחינוך יסודי בשפה הערבית
 פיילוט מערכת "תמ"י" בית ספרי למעקב אחר תלמידים בקשיים ובסיכון של התכנית הלאומית, בתוך אתר אגף שח"ר
 "פסיפס" – מתווה לשכלול ידע פסיכופדגוגי ויישומו במלאכת החינוך, בתוך אתר השירות הפסיכולוגי ייעוצי

4 הממ"מים:

- [ניהול שונות, מתן מענה לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים ושוויון בבית ספר העובד על פי סטנדרטים, גיליון מספר 11](#)
- [הגישות – דרכי ההוראה-למידה ומסגרות הלימוד שיכולות לקדם הישגי תלמידים בסיכון, גיליון מספר 13](#)
- ["של מי העונש הזה?" גיליון מספר 20](#)

[בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי, מינהל בית ספרי, ירחונים](#)

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 8 - קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'

22. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- תלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מקיים קשר עם הקהילה ועם מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)

🎯 משימות מומלצות

1. למסד ערוצי תקשורת בין מורים לתלמידים לאורך השנה בהתאם לצרכים (באופן וירטואלי או אחר)
2. לבחון עם התלמידים דרכים לניהול פנאי באופן מושכל ובטוח בשעות אחה"צ ובחופשות
3. להנחות את התלמידים בביצוע מהלכי רפלקציה בעקבות חופשות במיקוד על עיבוד החוויות וקבלת החלטות לעתיד
4. לשלב את תנועות הנוער בפעילויות פורמאליות ולא פורמאליות (אחה"צ, בחופשות וכולי)
5. לפתח ולפרסם חומרי העשרה בנושאים לימודיים וחברתיים באתר הבית ספרי

📋 תפוקות

	התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1.	קיום מסגרות זמן ללמידה ולשיח טרום חופשה ואחריה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2.	מתקיימות מגוון פעילויות משותפות בין בית הספר למסגרות חינוכיות בלתי פורמאליות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3.	בבית הספר מתקיים תהליך מובנה לשיתוף פעולה עם נציגי המסגרות הבלתי פורמאליות ועם הקהילה ליצירת רצף חינוכי	תהליכי הערכה מחוזיים
4.	קיומה של מדיניות בית ספרית ברורה בנושא הרצף החינוכי	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

[מחנכים מסביב לשעון, אתר אגף א' לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
[מחנכים מסביב לשעון \(בערבית\), אתר אגף א' לחינוך יסודי, חינוך לחיים בחברה](#)
[ישראלי ובשבילי, בתוך אתר מינהל חברה ונוער](#)

מטרה ב - חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 8 - קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'

23. בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

המוסד החינוכי מקיים קשר עם הקהילה ועם מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)

🎯 משימות מומלצות

1. לגבש את הפעולות הנדרשות לקידום רווחת התלמידים וביה"ס ע"י מענים שונים שיאותרו בקהילה (מתנ"ס, תנועת נוער, מחלקות נוער ועוד)
2. להבנות צוות פעולה (בשיתוף הגורמים הרלוונטיים בקהילה) שיתכנן, יישם ויעריך את המענים לצורכי התלמידים וביה"ס ולחיזוק התרומה לקהילה
3. לחזק את הקשר בין מסגרות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי לקידום היבטים חברתיים-ערכיים
4. לשלב גורמים מהקהילה בפעילויות המתמקדות בהעשרה אקדמית וחברתית

📄 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. תכנית העבודה הבית ספרית כוללת לפחות שתי פעילויות המקדמות שותפות ותרומה לקהילה	ועדה מלווה
2. מסמך מיפוי גורמים ושותפים רלוונטיים ומשאבים.	
3. עלייה במספר הפעילויות והמיזמים הבית ספריים המקדמים שותפות עם גורמים בקהילה ומתן מענה לצורכי הקהילה	

🌟 חומרים וכלים

[בית הספר בקהילה : חינוך בונה קהילה – קהילה בונה חינוך, בתוך אתר מכללת אורנים](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 9 - קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

24. יצירת מרחב זמן למורים עבור למידה ויצירה

עידוד שיתופי פעולה, למידה הדדית, הוראה משותפת ויצירה של תכנית לימודית בית ספרית.

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית. (יעדים 2,13)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדי ומשימותיו (4,5,10,8)

משימות מומלצות

1. קיום שגרות המאפשרות למורים ליצור יחד חומרי הוראה - צוותים רב גילאים / צוותים אינטר-דיסציפלינאריים / עמיתים
2. פיתוח מנגנון פעיל של צפייה בשיעורי עמיתים ומתן משוב
3. השתתפות בלמידת עמיתים בין מוסדות חינוך שונים
4. הגדרת משאבים לעידוד יזמות בתוך תכנית העבודה הבית-ספרית
5. הפעלת אתר בית ספרי מקוון לניהול הידע ושיתוף ברעיונות ויזמות
6. הגדרת מרחב פיזי בית ספרי לשיתוף ברעיונות ויזמות

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מפגשי צוותי למידה לפחות פעם בחודש	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. במה לכל מורה לפחות פעם בשנה להציג וללמד את עמיתיו	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. למידת עמיתים בין בתי ספר	תהליכי הערכה מחוזיים
4. משאבים בית ספריים המוקצים לעידוד יזמות של מורים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

[אתר הקרן לעידוד יזמות](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 9 - קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

25. ניהול עצמי של פיתוח מקצועי

ניהול משאבי הפיתוח המקצועי וההדרכה הקיימים לבית הספר לטובת למידה של כלל המורים.

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדיריות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות. (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית. (יעדים 2, 13)

🎯 משימות מומלצות

1. אבחון פדגוגי כתשתית לכל תהליכי הפיתוח המקצועי במוסד החינוכי. האבחון הפדגוגי יכלול: הערכת עובדי הוראה; תהליכי פיתוח פרטני/צוותי משנים קודמות; מיפוי תכניות ומשאבים קיימים; מיפוי הישגים לימודיים; מיפוי ההון האנושי ברמת הפרט בתחומים שמעבר לתחום הדיסציפלינארי; מיפוי תוצרי למידה של מורים; מיפוי בעלי העניין; מיפוי סוגיות מרכזיות שמעסיקות את סגל המורים.
2. המנהל יוביל גמישות פדגוגית עפ"י הצרכים שעלו (מורים מובילים, מורים חונכים ותוכניות נוספות).
3. המנהל יבנה מפת דרכים רב-שנתית לפיתוח מקצועי לאור האבחון הפדגוגי של בית הספר ולאור יעדי המשרד, המחוז והרשות.

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. התקיים מיפוי צרכים וחוזקות של סגל בית הספר כתשתית לפיתוח המקצועי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. תכנית רב שנתית לפיתוח הצוות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. לכל מורה יש תכנית פיתוח מקצועי אישית המלווה ביעדים ובמדדים אישיים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

🌟 חומרים וכלים

[סקו"פ - אבני ראשה](#)

[אתר האגף לפיתוח מקצועי במשרד החינוך](#)

[מגזין אינטרנטי אבני ראשה](#)

מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 9 - קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

26. יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות

תרבות המעודדת יוזמה, מאפשרת התנסות אחרת, לא חוששת גם מטעויות, מאמינה במורה, בשיח ובלמידה.

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך מרגיש משמעותי, משפיע מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמה אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
- צוות החינוך מזדהה עם מערכת החינוך ועם המוסד החינוכי שבו מועסק, מחויב אליהם ומרגיש שייך ושבע רצון מהם ובהם (יעדים 9, 21)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות. (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. קיום שגרות לבירור התפיסה החינוכית ויעדי בית הספר בהתאמה לקהילה בשיתוף כלל המורים
2. מיפוי סגל המורים – רצונות מורים ליזמות ועידוד ביטוי אישי
3. קביעת פלטפורמות לדיונים ולניתוח אירועים – למידה מהצלחות ומכישלונות

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מספר פעמים בשנה מתקיימים דיונים שמוקדשים להפקות לקחים מהתנסויות הסגל	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. מוקדש זמן של מנהל-מורה לעיבוד התנסויות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. מורים מובילים יוזמות אישיות בתוך המוסד החינוכי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

⚙️ חומרים וכלים

[brookdaleheb](http://brookdaleheb.com), למידה מהצלחות

מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 11 - קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצינות מגוונים

27. עידוד רכישת ידע ומיומנויות רחבים בתחומי המדע והטכנולוגיה

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- הצוות החינוכי מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת, אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

🎯 משימות מומלצות

1. הכשרה והשתלמויות מורים לפיתוח מקצועי בתחומי מדע וטכנולוגיה
2. פיתוח אסטרטגיות הוראה במדע וטכנולוגיה ללמידה משמעותית, ללמידה התנסותית וחוויתית, ללמידה מבוססת פרויקטים תוך שילוב מיומנויות המותאמות למאה ה-21.
3. שילוב ידע מתחום מדע וטכנולוגיה בדיסציפלינות אחרות בתהליכים שונים, כגון: תהליכי חקר ופתרון בעיות, הבנת תופעות בטבע

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל כיתות ו' ישתתפו התלמידים בפרויקט הכולל תהליך שלם של חקר מדעי או פתרון בעיות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

⚙️ חומרים וכלים

[חינוך מדעי טכנולוגי](#)

[אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#)

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מעקב, הערכה ובקרה

[חזרה לתוכן העניינים](#)

טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה

מטרה א' - קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים,

למימוש עצמי ולמצוינות

	רמת בית ספר תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר	רמת מחוז תהליכי הערכה מחוזיים	רמת מחוז ורשות מקומית ועדה מלווה	רמה ארצית שאלון למידה משמעותית
1	לתכנן וליישם תהליכי הוראה- למידה מגוונים וחדשניים המפתחים ומטמיעים תפקודי לומד	פיתוח והפעלה של לפחות שני מרחבי למידה חדשים, מגוונים פורצי זמן ומקום עלייה בשיעור המורים המשתתפים בתהליכי פיתוח מקצועי העוסקים בקידום תפקודי לומד	קיום תכנית עבודה בית ספרית המכוונת להטמעת תפקודי לומד וכוללת פעולות ספציפיות לקידום	לפחות מחצית מהמורים מיישמים דרכי הוראה מגוונות לפיתוח תפקודי לומד
2	ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד	בכל כיתה מבוצע פעמיים בשנה תהליך להערכת כלל תפקודי הלומד לפחות בשני תחומי הערכה משולבת הערכה חלופית, ובהתאמה לדרכי ההוראה-למידה	קיום מסד נתונים עדכני ופעיל של נתוני הערכה המתקבלים ממגוון דרכי הערכה לפחות בשני תחומי דעת משולבת הערכה חלופית, ובהתאמה לדרכי ההוראה-למידה	
3	לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת	קיימות שגרות התומכות בהיכרות ולמידה מנתונים הנאספים ממבדקי קריאה וכתיבה, משימות הערכה וחלופות בהערכה, ופיתוח תכנית התערבות תואמת	כל המורים מזמנים לכלל התלמידים בכיתות ג-ו, לפחות פעמיים בשבוע, משימות המשלבות אוריינות דיגיטאלית	
4	למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון תחומי דעת	כל תלמיד יתנסה לפחות ארבע פעמים בשנה בהצגת נושא בו בחר להרחיב את ידיעותיו ויקבל משוב	בכל כיתה יתקיימו מסגרות מגוונות (לפחות שלוש שונות) להרחבת ידע והשכלה כללית, לפי בחירת התלמידים מחווים בית ספריים להערכת תוצרי הלמידה	
5	לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית	מתקיים שיח בין המחנך לבין כל תלמיד לפחות פעמיים בשנה להגדרה משותפת של יעדים לימודיים חברתיים בהתבסס על חוזקות התלמיד	קיום מסגרות בית ספריות וכיתתיות המאפשרות לכל תלמיד לפתח מצוינות בתחומים שונים קיום מסגרות בית ספריות המאפשרות לצוות החינוכי לפתח מצוינות בתחומים שונים	

	רמת בית ספר	רמת מחוז	רמת מחוז תהליכי הערכה מחוזיים	רמת מחוז ורשות מקומית ועדה מלווה	רמה ארצית שאלון למידה משמעותית
6	לאחר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמותיהם	בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפרנציאליות והיבטים פסיכופדגוגיים מתקיים מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	קיום תכנית עבודה אישית מותאמת לפחות ל- 30% מתלמידי הכתה בשנה זו עלייה בשיעור המורים המשתתפים בתהליכי פיתוח מקצועי ליישום הוראה דיפרנציאלית		
7	לבחון את החזון הבית ספרי, לצורך עדכון והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר	נעשו פעולות משמעותיות ליישום החזון ותרומו לתהליכי העשייה הבית ספרית, לרבות הגדרת בעלי תפקידים הממונים על יישומו שיעור גבוה של התלמידים והמורים המשתתפים בגיבוש החזון הבית ספרי		קיומו של חזון בית ספרי עדכני ומותאם לתפיסת הלמידה המשמעותית	
8	לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור השיגיהם	קיום תכניות הוראה בית ספריות מעודכנות לתכניות הלימודים החדשות בכל תחומי הדעת קיום מיפוי מבוסס נתונים של מצב התלמידים בתחומי הדעת ובניית תכניות עבודה כיתתיות/קבוצתיות/אישיות	קיום צמתי הערכה ובקרה להתקדמות התלמידים עפ"י תכניות העבודה הכיתתיות/הקבוצתיות/ האישיות		
9	לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים	כל מורה מזמן לתלמידיו מגוון התנסויות, מתוכננות ורציפות, באסטרטגיות הלמידה הנדרשות להשגת היעדים המצופים בתכנית הלימודים עליה בשיעור יחידות ההוראה בהן משולבות אסטרטגיות למידה בהלימה לתחום הדעת	לפחות מחצית מהמורים השתתפו בתהליכי פיתוח מקצועי העוסקים בפיתוח אסטרטגיות למידה		
10	לבנות תכנית עבודה בית ספרית, הנתמכת בסדירות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית	ביצוע תהליך אבחון ארגוני עצמי, הממפה חוזקות וחולשות של המוסד החינוכי לצורך תכנון תכנית עבודה והסדירות ליישומה	מתקיים תהליך הערכה של אפקטיביות הסדירות ובעקבותיו יישום המסקנות העולות ממנו		

רמת בית ספר	רמת מחוז	רמת מחוז	רמת מחוז	רמת ארצית
תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר	תהליכי הערכה מחוזיים	רמות מקומית ורשות מלווה	רמה ארצית שאלון למידה משמעותית	
11	לחזק מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי משמעותיים לקידום ולמידה משמעותית	הגדרות תפקיד לבעלי תפקידים מרכזיים עודכנו ונבנו תכניות עבודה בהתאם להובלה והטמעת הלמידה המשמעותית (בפרט רכזי מקצוע ורכזים פדגוגיים)	תכנית העבודה הבית ספרית כוללת תכנון תהליכי התמחויות מותאמים לבעלי תפקידים מובילים	
12	ליצור מסגרות לטיפוח ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר בהובלת תהליכי למידה משמעותית	לכל מורה תכנית התפתחות מקצועית-אישית הכוללת יעדים לשיפור המסוגלות האישית ומעקב אחר התקדמותו על פיה. קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	קיומה של תכנית פיתוח מקצועי המתבססת על מיפוי היכולות האישיות והקבוצתיות של הצוות החינוכי להובלת תהליכי למידה משמעותית	
13	לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי	עלייה במעורבות ההורים בעשייה החינוכית בבית הספר ביצוע תהליך משתף לגיבוש תכנית העבודה במוסד החינוכי	קיומן של שגרות ומסגרות המאפשרות ומעודדות יוזמה, מעורבות ושיח בכל אחת מהקבוצות: הורים מורים ותלמידים	

מטרה ב - חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

רמת בית ספר	רמת מחוז תהליכי הערכה מחוזיים	רמת מחוז ורשות מקומית ועדה מלווה	רמה ארצית שאלון למידה משמעותית
14	לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו	עליה בשיעור התלמידים המשתתפים באופן עקבי ומתמשך במסגרות למעורבות חברתית	בתעודה הבית ספרית ובתעודות נוספות יש ביטוי להערכת המעורבות החברתית
15	לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית ערכית	שיעור גבוה של מורים לומדים ומתנסים במסגרות שונות בתחום הרגשי, החברתי והערכי	קיום מסגרות המאפשרות שיח, למידה והתנסות מתמשכת בחינוך רגשי-ערכי-חברתי, לרבות מימוש השעות המוקצות לתכניות
16	לשלב ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר, בפעילות הבית ספרית	מתקיים שיח רציף בקרב הצוות החינוכי לגבי האופנים בהם ניתן לשלב ערכים בתחומי הדעת ובמסגרות נוספות	כלל הפעילויות באורח החיים הבית ספרי מזמן שיעור גבוה של עיסוק משמעותי בערכים עלייה במספר יחידות ההוראה בתחומי הדעת בהן משולב העיסוק בערכים ובהתנהגויות הנגזרות מהם
17	להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית הספר	מורים מזמנים ביטוי אישי לכל תלמיד בנושאים חברתיים ואקטואליים (הצגת עמדה, נושא, טיעון, תחום עניין) לפחות פעמיים בשנה	לפחות 80% מתלמידי ביה"ס משתתפים במסגרות קבועות המאפשרות ייצוג ושותפות בתהליכי קבלת החלטות ובייצוג
18	לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית	שיעור גבוה של תלמידים שנחשפו באופן תהליכי לשונות תרבותית מגוונת בביה"ס ובקהילה	בתכניות ההוראה הכיתתיות ובמרחבי הלמידה יש ביטוי לתכנים, לשפות אם שונות, ולפעילויות המכוונות לפיתוח הכשירות התרבותית של כלל באי ביה"ס
	קיומן של מסגרות קבועות למפגשים ופעילויות רב תרבותיים		

	רמת בית ספר	רמת מחוז	רמת מחוז	רמת מחוז	רמת ארצית
	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר	תהליכי הערכה מחוזיים	רמת מחוז	רמת מחוז	רמת ארצית
19	לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי	קיים תהליך משתף ליצירת שותפות עם הורים לקידום תהליכים התומכים באקלים מיטבי	קיימת שגרת עבודה בביה"ס לליווי הצוות החינוכי בנושא שיתוף הורים כבסיס לאקלים מיטבי		רמת ארצית
20	לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי	התקיימה הכשרה לכלל הצוות החינוכי בנושא מנעד תגובות חינוכיות והתמודדות עם אירועי אלימות	קיימות סדירות אפקטיביות המאפשרות שיח רגשי ברמה אישית וקבוצתית, בקרב מורים, תלמידים והורים.	קיימת תכנית התערבות מבוססת נתונים שנבנתה בשיתוף מורים, הורים ותלמידים, כחלק מתכנית העבודה הבית ספרית	רמת ארצית
21	לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפנסיאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמותיהם	בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפנסיאליות והיבטים פסיכופדגוגיים מתקיים מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	קיום תכנית עבודה אישית מותאמת לפחות ל-30% מתלמידי הכתה בשנה זו עליה בשיעור המורים שהשתתפו בפיתוח מקצועי ליישום היבטים פסיכופדגוגיים בתהליכי הוראה		רמת ארצית
22	לפתח וליישם סדירות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה	קיום מסגרות זמן ללמידה ולשיח טרום חופשה ולאחריה מתקיימות מגוון פעילויות משותפות בין בית הספר ומסגרות חינוכיות בלתי פורמאליות	בבית הספר מתקיים תהליך מובנה לשיתוף פעולה עם נציגי המסגרות הבלתי פורמאליות והקהילה ליצירת רצף חינוכי קיומה של מדיניות בית ספרית ברורה בנושא הרצף החינוכי		רמת ארצית
23	בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית	מסמך מיפוי גורמים ושותפים רלוונטיים ומשאבים עלייה במספר הפעילויות והמיזמים הבית ספריים המקדמים שותפות עם גורמים בקהילה ומתן מענה לצורכי הקהילה	תכנית העבודה הבית ספרית כוללת לפחות שתי פעילויות המקדמות שותפות ותרומה לקהילה		רמת ארצית

מטרה ג - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה

מיטבי לכלל החברה הישראלית

רמת בית ספר	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר	רמת מחוז תהליכי הערכה מחוזיים	רמת מחוז ורשות מקומיות ועדה מלווה	רמה ארצית שאלון למידה משמעותית
24	יצירת מרחב זמן למורים עבור למידה ויצירה	מפגשים של צוותי למידה לפחות פעם בחודש במה לכל מורה לפחות פעם בשנה להציג את תחום התוכן וללמד את עמיתיו משאבים בית ספריים המוקצים לעידוד יזמות של מורים	למידת עמיתים בין בתי ספר	
25	ניהול עצמי של פיתוח מקצועי	התקיים מיפוי צרכים וחוזקות של סגל בית הספר כתשתית לפיתוח המקצועי קיומה של תכנית רב-שנתית לפיתוח צוות לכל מורה יש תכנית פיתוח מקצועי אישית המלווה ביעדים ובמדדים אישיים		
26	יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות	מספר פעמים בשנה מתקיימים דיונים שמוקדשים להפקות לקחים מההתנסויות הסגל מוקדש זמן מנהל-מורה לעיבוד התנסויות מורים מובילים יוזמות אישיות בתוך המוסד החינוכי קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי		
27	עידוד רכישת ידע ומיומנויות רחבים בתחומי המדע והטכנולוגיה כבסיס להכשרה מקצועית-טכנולוגית	בכל כיתות ו' ישתתפו התלמידים בפרויקט הכולל תהליך שלם של חקר מדעי או פתרון בעיות		

פרק ב'

משימות שגרה יישום רפורמות תכניות מערכתיות

חזרה לתוכן העניינים

משימות שגרה בבתי הספר היסודיים

1. עידוד קריאה ואהבת הספר

מאות המשימה ותיאורה

עידוד הקריאה ואהבת הספר בדגש על "מצעד הספרים" (בכפוף לאישור תקציבי). "מצעד הספרים" מציע מסגרת לפעילות בית-ספרית שמטרתה לעודד ילדים ובני נוער מכיתות גן-י"ב לקרוא ספרים ולהשתתף בפעילויות חווייתיות סביב הקריאה לצורך העמקת ידע מקצועי בתחום שפת האם, קידום הקריאה להנאה ולמעורבות הורים.

חומרים וכלים

["מצעד הספרים" – בתוך אתר ספריות בתי ספר](#)

2. יישום תכנית "כישורי חיים"

מאות המשימה ותיאורה

הפעלת תכנית "כישורי חיים" בכיתות א' – ו' שעה אחת בשבוע לחיזוק כוחותיו וכישוריו של התלמיד להתמודד במצבי חיים נורמטיביים וסיכונים, להסתגל למציאויות מגוונות, ללמוד, ליצור, ולתרום לחברה.

חומרים וכלים

[הפעלת התכנית "כישורי חיים" – חוזר מנכ"ל](#)

"אל תלעגו לי" – יוצרים סביבה בטוחה, ["כולנו גיבורי אל"](#) פיתוח אחריות אישית וחברתית והתמודדות עם בריונות, גדולים ולא שותים" – אלכוהול, תכניות התערבות, מיפוי תכנים ותכניות "האחר הוא אני" – מערכים בנושא סובלנות, זכויות אדם ומניעת גזענות, מפזרים את מסך העשן

בתוך אתר שפ"י נט

3. יישום תכנית "מפתח הל"ב" בראייה בית ספרית

🎯 מהות המשימה ותיאורה

הפעלת תכנית "מפתח הל"ב" (בחמ"ד – "מפתח הל"ב מתוך אמונה") בכיתות א'–ו' במסגרת שעת חינוך שבועית קבועה בהתאם לסילבוס החברתי-ערכי. הפעלת התכנית תתבצע בזיקה לליבה החברתית ערכית תוך הרחבת העיסוק בערכים למסגרות נוספות בראייה בית ספרית (בהתאמה למוכש"ר, למגזר הערבי, הבדואי והדרוזי).

🌟 חומרים וכלים

[תכנית "מפתח הל"ב" – בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי](#)

[תכנית "מפתח הל"ב" – בתוך אתר אגף א' לחינוך יסודי \(בערבית\)](#)

4. היערכות מערכת החינוך לשעת חירום

🎯 מהות המשימה ותיאורה

לימוד בנושאי "חינוך לחירום" לסגלי ההוראה ולתלמידי מערכת החינוך בשכבות הגיל – ב, ג, ה, ז, ט, יא. הכנת כלל סגלי ההוראה ותלמידי מערכת החינוך להתנהגות בכל אחד ממצבי החירום כולל ביצוע תרגילים כמפורט: תרגיל כניסה למרחב המוגן – עד 15 בספטמבר. תרגיל רעידת אדמה – עד 30 בספטמבר. תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים 15 – בפברואר 2016. השתתפות בתרגיל חירום לאומי – יוני 2016. קיום השתלמות למפקחים כוללים – לוח זמנים מחוזי. תרגול צל"ח בית ספרי במסגרת תרגיל מוס"ח ארצי 15 בפברואר 2016. תרגול למידה מרחוק פעמיים בשנה"ל. 1. במסגרת תרגיל מוס"ח ארצי בפברואר 2016. 2. חודש – מאי – יוני – במסגרת תרגיל חירום לאומי.

🌟 חומרים וכלים

[אתר אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית](#)

הקמת צוות לחירום בית ספרי – צל"ח – באתר שפ"ינט

אתר למידה מרחוק

5. שוויון מגדרי במוסדות החינוך

🎯 מהות המשימה ותיאורה

הטמעת תכניות ליישום ולביסוס עקרונות השוויון המגדרי במוסד החינוכי. התאמת המוסד החינוכי לעקרונות השוויון המגדרי: איתור וטיפול בסביבות ובזירות בהן מתקיים אי שוויון בין במודע ובין שלא במודע וטיפול לקראת שינוי.

⚙️ חומרים וכלים

[פורטל היחידה לשוויון](#)

[בית הספר המחויב לעקרונות השוויון בין המינים](#) – אתר מגדר ושוויון בין המינים

[גן הילדים בראייה מגדרית](#) – אתר מגדר ושוויון בין המינים

6. הפעלת תכנית "בתי הספר של החופש הגדול"

🎯 מהות המשימה ותיאורה

הפעלת התכנית "בתי הספר של החופש הגדול", אחד הביטויים לתפיסה של "מחנכים מסביב לשעון", בשלושת השבועות הראשונים של חודש יולי במטרה לקדם מענה חינוכי איכותי לצורכיהם השונים של הלומדים, ובין היתר, להקל בנטל ולעודד השתלבות ההורים בעבודה.

התכנית פועלת בפריסה ארצית בחינוך הרשמי בכיתות א-ב בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד

⚙️ חומרים וכלים

[מידע על התכנית, נהלים והנחיות, הצעות לפעילויות, תכניות עבודה](#) – אתר בתי הספר של החופש הגדול

7. קידום בטיחות ילדים

מאות המשימה ותיאורה

היערכות וביצוע של המוסד החינוכי של כללי הבטיחות המתבקשים להגנה על חיי התלמידים. חינוך ילדים לכללי בטיחות שעליהם לנקוט בסביבתם.

חומרים וכלים

[מינוי רכז בטיחות בדרכים בית ספרי, הוראת תכניות זה"ב בכיתה א' ובכיתה ה', מידע על שימוש באופניים חשמליים](#)
– חוזרי מנכ"ל

[יישום מעטפת הבטיחות בהגעה לבית ספר וביציאה ממנו](#) – אתר האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים
[יישום מעטפת הבטיחות בהגעה לבית ספר וביציאה ממנו](#) – אתר משרד החינוך

8. יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות

מאות המשימה ותיאורה

יישום המלצות הוועדה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות להנגשת מערכת החינוך בהיבטים הפיזיים, הפדגוגיים, הטכנולוגיים.

חומרים וכלים

[צידה לדרך – היום הבינלאומי לזכויות אנשים עם מוגבלויות](#) – המטה לתרבות ישראל.
[מלמדים זכות](#) – מדריך למורה בנושא שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות [ועיתון מספר 3](#) לתלמידים מטעם המפקחת על יישום חוק זכויות התלמיד.
[פנקס זכויות התלמיד](#) – אתר זכויות התלמיד.

9. יישום התכנית לחינוך לסובלנות ולמניעת גזענות ולחיים משותפים

מאות המשימה ותיאורה

שילוב הערכים של התכנית בהוראת תחומי הדעת. ציון 3 ימי לוח אזרחיים: יום הסובלנות, יום זכויות האדם ויום המאבק בגזענות. הפגשה בין תלמידים או בין תלמידים לבוגרים עם זהויות שונות בחברה. השתתפות מורים בהשתלמויות העוסקות בסוגיות אזרחיות, בנושאים שנויים במחלוקת וחיים משותפים.

חומרים וכלים

[תכנית - מסובלנות למניעת גזענות ולחיים משותפים](#)

10. הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיו

מאות המשימה ותיאורה

יישום התכנית החינוכית לימודית המשותפת למשרד החינוך ולמוסד "יד ושם" "בשבילי הזיכרון" להוראת השואה לכל חטיבות הגיל: 1. קיום ישיבות מורים להיכרות עם התכנית ופריסתה בראייה רב-שנתית לאורך שנת הלימודים. 2. בחירת הפעילויות בהיקף של 10-15 שעות לכל שכבת גיל בתוך תחומי הדעת, שיעורי המחנך ובפעילות החברתית והחינוכית החוץ כיתתית לאורך השנה.

חומרים וכלים

[בשבילי הזיכרון, תכנית חינוכית בנושא השואה](#)

11. הטמעת המורשת והתרבות במגזר הערבי

מאות המשימה ותיאורה

הטמעת אשכול "מורשת תרבות ודת" בבתי ספר בחברה הערבית בכיתות ב'-ט והטמעת חומרי הלמידה לתכנית הלימודים החדשה הן בלימודי דת האסלאם, הדת הנוצרית והמורשת הערבית.

חומרים וכלים

[פורטל אגף מורשת לבתי ספר ערביים](#) - אתר אגף מורשת

12. הטמעת מקצוע מורשת ותרבות במגזר הדרוזי, במסגרת תכנית הלימודים החדשה

מאות המשימה ותיאורה

הטמעת המורשת והתרבות של העדה לשמירת צביונה הייחודי. חיזוק תחושת הזהות ותחושת ההשתייכות הן לעדה והן למדינה. טיפוח תחושת השייכות וההזדהות של הלומדים עם העדה בהלימה לחינוך הלומדים, אזרחי העתיד, לנאמנות למדינת ישראל ולערכי הדמוקרטיה.

חומרים וכלים

פורטל אגף מורשת לבתי ספר דרוזיים – אתר אגף מורשת

13. הרחבת מספר בתי הספר בהם פועל רכז הערכה לכלל המערכת

מאות המשימה ותיאורה

קיום פעולות להכשרה אקדמית מקצועית בתחומי מדידה והערכה חינוכית. העלאת המודעות של מפקחים ומנהלי בתי-ספר לפוטנציאל של רכז הערכה לקידום תרבות הערכה בית ספרית. פיתוח מקצועי מתמשך וליווי לרכזי הערכה מכהנים.

חומרים וכלים

על רכז הערכה בית ספרי – אתר ראמ"ה

14. הבניית תרבות של קליטה מיטבית למתמחים ולמורים חדשים

🎯 מהות המשימה ותיאורה

קליטה ראויה של עובדי הוראה חדשים תוך הכשרת חונכים ותיקים מהצוות ומיסוד תהליכי חונכות, ליווי והערכה בשלב הכניסה למקצוע במטרה למנוע נשירתם של עובדי הוראה איכותיים.

⚙️ חומרים וכלים

[התפקידים המצופים ממנהל/ת בית הספר, אתר הסטאד', סרטוני וידאו – אתר מינהל עובדי הוראה אגף התמחות וכניסה להוראה](#)

[כלי להערכת מתמחים](#)

[מתווה להכשרת חונכים](#)

79

15. השאלת ספרי לימוד

הרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בהתאם לתיקון מספר 7 לחוק. החל משנת הלימודים התשע"ה תכנית ההשאלה מחייבת את כלל בתי"ס ולא תהיה מוגדרת כתכנית רשות. המהלך יבוצע באמצעות הרשויות המקומיות והעלויות תהיינה על בתי"ס ובסיוע המינהלת להשאלת ספרי לימוד במינהל הפדגוגי היחידה לתכניות משלימות למידה.

👤 התכנית מיועדת:

לבתי"ס הרשמיים והמוכרים שאינם רשמיים בכל דרגות הגיל ובכל המגזרים, כיתות א' עד י"ב בהתאם לתנאים האלה:

בית ספר שקיים לפחות שנה אחת.

בית ספר יסודי שבו לפחות 5 שכבות גיל מ-א' עד ה'.

בתי הספר המצטרפים לתכנית לראשונה, יקבלו תקציב רכש ותקציב לוגיסטי בהתאם למדד הטיפוח הבית ספרי ולמספר התלמידים המשתתפים בתכנית.

⚙️ חומרים וכלים

רשימת הספרים המאושרים מתפרסמת באתר של [אגף ספרי לימוד](#) בכתובת המצורפת.

פירוט נוסף ניתן למצוא [חוזר מנכ"ל](#)

[היחידה לתכניות משלימות למידה](#)

[אתר השאלת ספרי לימוד](#)

16. הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

📌 מהות המשימה ותיאורה

הפעלת ספרייה בית ספרית מרכז משאבים לשירות התלמידים וצוותי בית הספר. ספרייה עדכנית המופעלת על ידי צוות מקצועי, פעילה ומרכזית בעשייה הבית ספרית. שילוב הספרייה ושיתופה בתכניות הלימודים, בשיעורים, בפרויקטים בית ספריים, בתחומים חברתיים פורמאליים ובלתי פורמאליים. יוזמות תרבותיות וחברתיות שיתקיימו בספריות בתי הספר.

🌟 חומרים וכלים

[אתר ספריות בתי ספר](#)

17. יישום הרפורמות

א. מודל התקצוב הדיפרנציאלי

במטרה לקדם שוויון הזדמנויות לכל תלמיד ותלמיד, גובש מודל תקצוב דיפרנציאלי במערכת החינוך היסודי. המודל מגדיר סל בסיס שוויוני ואחיד לכל כיתה ועל גביו תקצוב נוסף לפי צרכיו של כל תלמיד בהתאם למדד הטיפוח. משמע, תקן הבסיס זהה לכולם, ונקבעו שעות תקן הבסיס המחייבות והמתקצבות לכל דרגת כיתה (כמופיע בפרק ה': משאבים).

בחלק מהסלים האחרים של ביה"ס יחול שינוי – תוספת/גריעה של שעות בהתאמה למודל התקצוב הדיפרנציאלי. התוספת תבוא לידי ביטוי בהגדלת היקף שעות הטיפוח בהתאמה למצב החברתי-כלכלי של ביה"ס. ברוב בתי הספר יגדל היקף השעות.

יישום מודל התקצוב החדש החל בשנת הלימודים תשע"ה בשיעור של 10% מסך השינוי של שעות ההוראה לבית הספר ויעמוד בשנת תשע"ו על שיעור של 33%.

היישום יתפרס על פני חמש שנים (יישום מלא בשנת הלימודים תשע"ט)

שעות הטיפוח יסייעו לבתי"ס למקד את העבודה על פי הדגשים הבאים:

- שיפור תפקודי לומד והישגים בתחומים שונים
- מניעת נשירה וחיזוק ההתמדה בדגש על ילדים בסיכון
- חיזוק מיומנויות יסוד – שפות, מתמטיקה, מדעים
- מתן מענים ייחודיים ודיפרנציאליים תוך יישום תכניות אישיות לקידום תלמידים מתקשים ומצטיינים
- מיסוד מסגרות נוספות לאינטראקציה מורה-תלמיד והעצמה אישית
- העמקת הקשר עם ההורים ועבודה עם משפחות מתקשות
- העמקת החינוך הערכי-חברתי

- הקצאת שעות לייעוץ חינוכי ומת"ל (מאבחן תפקודי למידה)
- קליטת מתמחים במודל שני מורים בכיתה
- בחינוך הערבי, בנוסף למפורט לעיל, יושם דגש מיוחד על:
- חיזוק מיומנויות יסוד – ערבית, עברית לדוברי ערבית, אנגלית, מתמטיקה
- אמנויות לסוגיהן
- חינוך בלתי פורמאלי

על בית הספר יהיה להכין תכנית ייעודית לשימוש בשעות המתווספות, בהלימה לדגשים המפורטים לעיל ולהיקף השעות המתווספות. ניתן להשתמש בשעות אלה להארכת יום הלימודים, הוראה בקבוצות קטנות ועבודה במודל של שני מורים בכיתה.

זאת, כחלק מהתכנית העבודה הבית ספרית הכוללת, שתוצג ותאושר על ידי הפיקוח הכולל ו/או הועדה המלווה בית ספרית. הפיקוח הכולל ילווה את תהליך גיבוש התכנית ויישומה. היקף הליווי בתהליכי התכנון, הביצוע וההערכה של כל אחד מבתי"ס באזור הפיקוח ומידת הגמישות בשימוש במשאבים לקידום הדגשים שפורטו, ייגזרו מהיקף השעות המתווספות לכל ביה"ס ומדדי איכות נוספים.

בהמשך תפורסמה הנחיות פדגוגיות, ארגוניות ותקציביות ליישום.

ב. התכנית הלאומית לתקשוב

🎯 מהות המשימה ותיאורה

התכנית הלאומית לתקשוב מיושמת ב-1400 בתי הספר ומקדמת בהם תהליכי תקשוב במטרה להפכם לארגונים מתקשבים. הדגש הוא על שיפור תהליכי הוראה, על למידה והערכה בתחומי הדעת, על הטמעת פדגוגיה חדשנית ופיתוח אוריינות דיגיטאלית בקרב מורים ותלמידים מכל שכבות הגיל והמגזרים.

הסביבה החדשנית מספקת תכנים וספרים דיגיטליים, מאפשרת גמישות ועדכניות בתכנון תהליכי ההוראה והלמידה ובמסגרתם הלומד מבנה את ביצועי החשיבה, ההבנה והידע בתהליך אקטיבי המערב חקר וגילוי תוך כדי שכלול הידע הקודם ויצירת ידע חדש בעל ערך.

מוסדות חינוך המיישמים את התכנית, מתקצבים בחבילת סיוע המאפשרת רכישת יחידות תוכן, סביבות למידה וספרים דיגיטליים, תשתית אינטרנט, מימון רכז תקשוב בית ספרי, תמיכה טכנית ופדגוגית. בשנת תשע"ו ייכלל כל מוסד חינוכי ספר דיגיטאלי אחד לפחות בכל שכבת גיל בכיתות המצוידות בעמדת מורה מקוון (החל מכיתה ד') ובבתי ספר שבהם יש אמצעי קצה לתלמידים ייעשה שימוש ביותר מספר דיגיטאלי אחד.

🌟 חומרים וכלים

תמיכה טכנית ופדגוגית באמצעות מוקד טלפוני – 6906600 – 03

[קטלוג חינוכי](#) הכולל: מאגרי מידע, כלים דיגיטאליים, הרצאות וקורסים מקוונים, ספריית VOD, וסביבות מתוקשבות לניהול הלמידה

[פורטל התוכן החינוכי](#)

ענן חינוכיפדגוגיה בשילוב ספרים דיגיטאליים,המדריך לבית הספר המתקשר**ג. הרחבת האוטונומיה במסגרת המעבר לניהול עצמי****מהות המשימה ותיאורה**

הטמעת מודל הניהול העצמי בבתי ספר חדשים. העמקה וביסוס תרבות הניהול העצמי בתכנית בבתי"ס ותיקים. יישום עקרונות הניהול העצמי כתרבות וכאורח חיים בית ספרי: בתי הספר יבנו תכנית עבודה בית ספרית מקושרת משאבים, בשיתוף הצוות וגורמים נוספים, ויאשרו בפני ועדה מלווה.

חומרים וכליםאתר בתי ספר בניהול עצמי

- תכנית מקושרת משאבים
- מכתב לרשויות – מערכת סל תלמיד והצהרת גזבר
- חוזר מנכ"ל בנושא "מעבר בתי הספר היסודיים לניהול עצמי: עקרונות המדיניות ומודל היישום"

ד. אזורי בחירה מבוקרת**מהות המשימה ותיאורה**

הרחבה והעמקת התכנית "אזורי בחירה מבוקרת". פיתוח ייחודיות בית ספרית בבתי ספר חדשים, בבתי ספר ותיקים העמקת הייחודיות הבית ספרית לתהליכי ההוראה, למידה, הערכה ולכל תחומי התכנית הבית ספרית.

חומרים וכליםאזורי בחירה מבוקרתתדריך לפיתוח ייחודיות בית ספרית

18. תכניות מערכתיות: לקידום תהליכי הוראה-למידה-הערכה איכותיים בבתי הספר

א. בתי ספר מובילי פדגוגיה איכותית

🎯 מהות המשימה ותיאורה

איתור בתי ספר מצוינים המקדמים תהליכי הוראה, למידה והערכה איכותיים, סיוע בידם בהבניית העיקרון הפדגוגי המצליח שלהם ובהגדרת המומחיות הבית ספרית, ושיתוף בתי ספר אחרים בידע שלהם. בכך, מהווה קבוצה זו חלוץ לבתי ספר אחרים בהובלת למידה משמעותית.

⚙️ חומרים וכלים

[אתר מעו"ף \(מובילים עשיה ודיאלוג פדגוגי\)](#)

ב. בתי ספר ניסויים ומרכזי הפצה

🎯 מהות המשימה ותיאורה

פיתוח והרחבת השפעת מערך הניסויים: הקמת מערך ניסויים מחוזיים, פיתוח מניפת הפצה של מרכזי הפצה, ביסוס הנגשת בי"ס ניסויים.

⚙️ חומרים וכלים

[גף ניסויים ויוזמות](#)

פרק ג'

דגשים מיוחדים

חמ"ד

חרדי

84

דגשים לבתי ספר יסודיים בחמ"ד

דבר מנהל מינהל החמ"ד

במסגרת התכנית השנתית הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מהיעדים והנכללות בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה".

"בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמיע אורח חיים שמממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה – כבנים. "בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה – את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים... "בית חינוך כמשפחה" נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתתו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי.

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה למטרות של כלל מערכת החינוך:

א. דגשי החמ"ד במסגרת מטרה א' – קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

- ללמוד וללמד
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- "מפתח הל"ב מתוך אמונה", "כישורי חיים",
- "חמ"ד של תעודה"

ב. דגשי החמ"ד במסגרת מטרה ב' – חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- חזון החמ"ד מחולל מציאות – טיפוח זהות ציונית דתית
- חמ"ד וקהילה
- דיאלוג מיטבי
- חמ"ד של חופש

ג. דגשי החמ"ד במסגרת מטרה ג' – חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

- "והעמידו תלמידים הרבה" – "לכל אדם ישנה"
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

בחזון החמ"ד אנחנו מבקשים לעסוק בכל הרמות הרב זצ"ל. כתב (שמונה קבצים א'): "שפוגמים את הרעיון, כשמתרחקים על ידי השיקוע בקטנות החיים הרגילים מרוממות המחשבות העליונות, שהן מחוללות את המעשים הגדולים... המעשים הולכים ונפגמים... וכשהמעשים נפגמים, הולך הרעיון ומתרחק עד שהוא נהפך למין מחשבה קלושה...". כשאדם, תלמיד, מורה וחדר מורים אינם חולמים, "המעשים הולכים ונפגמים". אדם עלול לחיות בתלישות, בחוסר עניין ומוטיבציה למעשה שהוא עושה. כשאין רוח במפרשים, האנייה אינה שטה... "באין חזון יפרע עם", כי ללא חזון המושך את האדם מעלה מעלה, אין ערך למעשה, וגם החזון שנראה תלוש וחסר סיכוי הולך ונעלם אף הוא.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש,
אברהם ליפשיץ

[חזרה לתוכן העניינים](#)

דבר המפקח הארצי על בתי הספר היסודיים בחמ"ד

למנהלים ולצוותי החינוך בבתי"ס היסודיים הממ"ד שלום רב,

"את הפעולה שהשבת פועלת על כל יחיד, פועלת השמיטה על האומה בכללה. צורך מיוחד הוא לאומה זו שהיצירה האלוקית נטועה בקרבה באופן בולט ונצחי, כי מזמן לזמן יתגלה בתוכה המאור האלוקי בכל מלוא זוהרו אשר לא ישביתוהו חיי החברה של חול עם העמל והדאגה, הזעף והתחרות אשר להם, למען תוכל להתגלות בקרבה פנימה טהרת נשמתה בכללותה כמות שהיא."

(מתוך ההקדמה לספר "שבת הארץ" לראי"ה קוק)

השנה החולפת, **שנת השמיטה**, אשר נועדה להתכנסות, למנוחה מן השגרה הרגילה ומתוך כך להקדשת זמן מיוחד לחשיבה מחדש על כל תחומי חיינו, אפשרה לנו לשוב ולעסוק בחזון החמ"ד וביעדים השונים המרכיבים אותו. ליבת חזון החמ"ד מהווה ציר מרכזי אשר ממנו נגזרים היעדים והמטרות הייחודיים והם משתלבים היטב עם כל יעדי המשרד, המשימות והמטרות כפי שהם מפורטים בפתיחתו של ראש המינהל וכפי שהם מופיעים במארז מתנ"ה החדש שלפניכם.

במארז לשנת הלימודים תשע"ז תמצאו חידושים הן בתחום התוכן – המשימות והן בתחום המבנה – צמצום ומיקוד. אתם מוזמנים לעיין בו היטב כך שישמש לכם תשתית לחשיבה ולתכנון תכנית העבודה השנתית הבית ספרית וכן לצורך פיתוח תחומים שעד כה לא פותחו די צורכם.

אנו מבקשים לאחל לכם המשך הצלחה בחתירה למצוינות פדגוגית וביישום היעדים והמטרות כולן.

בברכה,

הרב אוריאל עובדיה

מפקח ארצי בחינוך היסודי בחמ"ד

דגשים מיוחדים במשימות המתנ"ה לחמ"ד:

1. ביעד 3 למוסדות חינוך "לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטלית כבסיס לכלל תחומי הדעת" מומלצות הפעולות הבאות:

לפתח את יכולת התלמידים לקרוא ולהפיק משמעות מטקסטים מן המקורות היהודיים.

חומרים וכלים שיעמדו לרשותכם:

[הקריאה בתורה ובסידור.](#)

[הישגים ומיומנויות נדרשות בתכנית הלימודים בתושב"ע.](#)

2. ליעד 15 למוסדות חינוך "לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית" מומלצות הפעולות הבאות:

הקצאת שעת לימוד ל"מפתח הל"ב מתוך אמונה", שעה קבועה ב"כישורי חיים",

בניית תכנית חברתית ערכית רגשית ב'צוות בחכמה בית ספרי'

הדרכת צוותי ההוראה באמצעות הרכז והיועצת

חומרים וכלים שיעמדו לרשותכם:

[לאתר מינהל החינוך הדתי](#), חינוך חברתי ערכי רגשי.

3. מטרה א':

"קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות"

חומרים וכלים שיעמדו לרשותכם:

א. השתלמות, למידה והוראה ברוח "לב לדעת".

ב. הכרת אתר "לב לדעת" ושימוש במה שהוא מציע.

ג. התאמת אמצעי ההערכה לרוח הלמידה המשמעותית ו"לב לדעת".

[אתר "לב לדעת"](#)

דגשים מיוחדים לחינוך החרדי:

להלן המשימות העיקריות של החינוך החרדי הנמצאות בזיקה למטרות של כלל מערכת החינוך:

מטרה א' – קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצינות

יעד 3 למוסדות החינוך: לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם

תכניות הלימודים בחינוך החרדי לבית הספר היסודי – [באתר המחוז החרדי](#)

יעד 5 למוסדות החינוך: לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ובפיתוח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת:

לפתח את מיומנויות השפה בהוראת מקצועות הקודש

חומרים וכלים שיעמדו לרשותכם: [באתר המחוז החרדי](#)

מטרה ב' – חיזוק החינוך למצינות ערכית ואזרחית

יעד 15 למוסדות החינוך: לקיים מסגרות קבועות ללמידה והתנסות רגשית, חברתית וערכית מומלצות הפעולות הבאות:

- הקצאת שעת לימוד לטובת מפתח הלב – הליכות עולם
- הרחבת התכנית "מפתח הל"ב" – הליכות עולם למסגרת המשפחתית
- הדרכת צוותי ההוראה באמצעות הרכזים לחינוך חברתי

חומרים וכלים שיעמדו לרשותכם: [באתר המחוז החרדי](#)

פרק ד'

דגשים לחנ"מ

89

פרק ד' - דגשים נוספים לתלמידים עם צרכים מיוחדים

פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד

אנשי חינוך יקרים,

במוסדות החינוך לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים ועם כישורים שונים ומגוונים.

המשימות המוצגות בפרק זה מיועדות לסייע במתן מענה חינוכי-טיפולי בהתאם לצורכי הלומדים במסגרות החינוך השונות. המשימות המותאמות לחטיבת הגיל, מאורגנות סביב שלוש המטרות המרכזיות שבתכנית האסטרטגית של משרד החינוך ומהוות השלמה למשימות ולפעולות המוצגות לחינוך הרגיל, תוך הלימה מרבית לתכניות הלימודים הרגילות.

עיון מעמיק בכלל המשימות יאפשר לתכנן את תהליכי העבודה באופן מושכל ולכוון את הלומדים להצלחות בתחומים השונים תוך התאמת ההוראה, הלמידה והסביבה הלימודית לצורכיהם.

המשימות מתבססות על מקצועות הליבה ועל דגשים ייחודיים בחינוך המיוחד ומציגות רצף התפתחותי בכל משימה לאורך חטיבות הגיל בהתייחס לתכנים, לשיטות ולרמת ההוראה. חלק מהמשימות מתייחס לכל רמות התפקוד ובחלקן התייחסות ממוקדת לרמת תפקוד מוגדרת בכל רצף השירותים לתלמידים עם צרכים מיוחדים – השתלבות בכיתה הרגילה, כיתת חינוך מיוחד בבית ספר רגיל ובית ספר לחינוך מיוחד.

לצוותים החינוכיים והטיפוליים אחריות לאתר את נקודות החוזק בקרב התלמידים ואת צורכיהם הייחודיים ולהעניק להם מענה מקצועי ודיפרנציאלי בהיבט הרגשי, החברתי, ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם. שילוב התלמידים בפעילויות לימודיות וחברתיות מגוונות וחשיפתם לאוכלוסיות שונות ולסביבות למידה מאתגרות מהווה משימה מרכזית אותה עלינו לקדם מתוך תפיסה של שוויון, מתן הזדמנות, סובלנות, כבוד והכלה לשם שילובם המיטבי בחברה ובקהילה.

אנו רואים אתגר גדול בהעלאת רף הציפיות ובקידום ההישגים באשר לכלל התלמידים בכל הלקויות ורמות התפקוד, מתוך אמונה ביכולתו של כל תלמיד להתקדם ולהצליח. זהו יעד מרכזי בהוראה לתלמידים עם צרכים מיוחדים ברמה האישית והקבוצתית כאחד.

להורים המלווים את ילדיהם והמתמודדים עם סוגיות מורכבות שונות, מקום משמעותי. השיח עמם ויצירת שיתופי הפעולה הכרחיים לקידום העבודה החינוכית.

אנו, חברי צוות האגף לחינוך מיוחד, עומדים לרשותכם לשם קידום המשימות החינוכיות והאתגרים הניצבים בפנינו.

בברכת הצלחה,

רחלי אברמזון

וצוות האגף לחינוך מיוחד

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה
 מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
 יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

1. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכניות אישיות (בהלימה ליעד 7 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

🎯 משימות מומלצות

- הפעולות שלהלן מתחייבות מחוק החינוך המיוחד ומשתמעות מחוק חינוך חנים לילדים חולים:
1. להכין לכל תלמיד פרופיל תפקודי הכולל נקודות חוזק ונקודות לחיזוק בתחומי התפקוד: קוגניטיבי, לימודי, שפתי-תקשורתי, חברתי, התנהגותי-רגשי, מוטורי, חושי ותחום ההכנה לחיים/כישורי חיים.
 2. להכין תוך עבודת צוות רב-מקצועי תכנית אישית המבוססת על הפרופיל התפקודי וכוללת: מטרות, יעדים, דרכי ביצוע, לוח זמנים ודרכים להערכה; ליישם את התכנית בהרכבי למידה שונים ע"י כלל הצוות החינוכי העובד עם התלמיד.
 3. למקד את התכנית במספר יעדים ייחודיים לתלמיד בלבד. (יעדים משותפים לקבוצת תלמידים או לכיתה כולה יכללו בתכנית הכיתתית).
 4. לעקוב אחר יישום התכנית בשיעורים, בטיפולים ובמוקדי פעילות שונים ולהעריך את התקדמות התלמיד ביעדים שנקבעו.
להלן סוגי התכניות האישיות בהתאם לאוכלוסיית היעד:
- א. תכנית חינוכית יחידנית (תח"י) לתלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים בכיתה הרגילה תוכן ע"י מחנכת הכיתה בסיוע צוות רב-מקצועי ובשיתוף צוות השילוב, התלמיד והוריו, בהתאם להנחיות בחוזר מנכ"ל חס/3(ד).
- ב. תכנית לימודים אישית (תל"א) לתלמידים הלומדים בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל או בבית הספר לחינוך מיוחד תוכן ע"י מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי, התלמיד (במידת האפשר) והוריו, בהתאם להנחיות בחוזר מנכ"ל חס/7.

ג. תכנית חינוכית אישית (תח"א) לתלמידים חולים המאושפזים בבתי חולים תוכן ע"י מחנכת הכיתה והצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי בבית החולים. לתלמידים חולים בביתם עקב מחלה ממושכת תוכן התכנית ע"י מורי "ספק השירות לתלמיד בביתו" בקהילה בשיתוף מחנכת הכיתה. בשני המקרים תוכן התכנית בשיתוף צוות המוסד בו לומד התלמיד בקהילה, מומחית תחום מטעם המתי"א, התלמיד והוריו, כמשתמע מחוק חינוך חנם לילדים חולים. מנהל המסגרת והצוות החינוכי בקהילה ישמרו על קשר קבוע ומשמעותי עם הילד ועם הוריו במהלך כל תקופת מחלתו בביתו, כולל ביקור בית וביקור בבית החולים (במידת האפשר).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. שיתוף כלל הצוות העובד עם התלמיד, התלמיד והוריו בכל תכנית אישית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. שילוב של 100% מיעדי התח"י והתל"א ו- 75% לפחות מיעדי התח"א בתכנית העבודה של מחנכת הכיתה, מורת השילוב, המורים המקצועיים או צוות מקצועות הבריאות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מיעדי התח"י והתל"א ו- 50% לפחות מיעדי התח"א לילדים חולים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר חוזרי מנכ"ל בתוך אתר משרד החינוך:

1. תכנית חינוכית יחידנית (תח"י) – [חוזר מנכ"ל ס"ח/נ"ח/3\(ד\)](#)

2. תכנית לימודים אישית (תל"א) – [חוזר מנכ"ל נ"ח/7](#)

[חוק חינוך חנם לילדים חולים](#)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
 יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

2. לתכנון וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד – תכנית לימודים כיתתית (בהלימה ליעד 1 בחינוך הרגיל)

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- הצוות החינוכי מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

📌 משימות מומלצות

1. לבנות תכנית שנתית המתארת את העשייה הכיתתית בכללותה לאורך שבוע הלימודים ובמהלך השנה, בהתייחס למקצועות הלימוד, תחומי הטיפול ומוקדי הפעילות של הכיתה כקבוצה ושל יחידים בתוכה.
2. לאגד את מסמכי תכנית הלימודים הכיתתית (תל"כ) בתיק המורה אשר יכיל את הרכיבים הבאים:
מידע כללי – רקע על התלמידים ומאפייני התפקוד שלהם; רשימת נושאי לימוד, מקצועות ופעילויות;
 הקצאת ש"ש לכל מקצוע (מערכת שעות); ארגון הלמידה בכל מקצוע (מליאה, קבוצות ושיעורים פרטניים); בעלי תפקידים בכל מקצוע; מיפויים כיתתיים בהתייחס לממצאי הערכה, תוצרים מצופים, כלי הערכה.
תכניות הוראה בכל מקצוע המגדירות מטרות, יעדים ויחידות הוראה/יחידות תוכן ומפרטות הישגים מצופים, לוח זמנים להתקדמות, דרכי הוראה, חומרי הוראה ולמידה וסביבה לימודית בהתייחס לקבוצות וליחידים בכיתה, וכן דרכים ומדדים להערכת התכנית.
מפת יעדים כיתתית במקצועות היסוד (שפה, מתמטיקה, הכנה לחיים) – מיפוי יעדים משותפים לשם בניית קבוצות למידה הומוגניות כביטוי לממשקים בין תכנית הלימודים הכיתתית לתכניות הלימודים האישיות.
3. בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל – מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי תבנה תכנית לימודים כיתתית בהלימה לתכניות הלימודים הרגילות בשכבת הגיל תוך

התאמה למאפייני התפקוד של תלמידי הכיתה ובתוספת נושאים מתחומי ההכנה לחיים המתאימים לכיתה, כגון: חינוך לתרבות פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, חינוך לחיי עבודה, חינוך מיני-חברתי, סגור עצמי.

4. בכיתות בבתי הספר לחינוך מיוחד – מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי תבנה תכנית לימודים כיתתית בהלימה למקצועות הליבה של החינוך המיוחד ולתכנית הבית ספרית תוך התבססות על תכניות הלימודים הרגילות ותוך עריכת התאמות, שינויים ו/או חלופות.

5. לציין יעדים בתחומי התפקוד השונים המשותפים לכל תלמידי הכיתה בתכנית הכיתתית תוך התייחסות דיפרנציאלית לדרכי ההוראה ולתוצרים המצופים מכל תלמיד. להסביר בתכנית הלימודים הכיתתית באילו מסגרות ובאילו אופנים יתקיים המענה ליעדי התכנית האישית.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. עמידה ב-75%, לפחות, מהיעדים בתכנית הלימודים הכיתתית תוך התייחסות לשינויים בעקבות הערכה מעצבת	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד: מסמך [תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמציאות יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית יעד 1 - הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית

3. לקדם ולטפח תרבות של מצינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכנית לימודים בית ספרית (בהלימה ליעד 7 בחינוך הרגיל)

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)

📌 משימות מומלצות

1. לבנות תכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס) רב-שנתית בהובלת מנהל בית הספר לחינוך מיוחד ובשיתוף הצוות החינוכי-טיפולי תוך יצירת רצף הוראה לאורך שנות הלימוד בכל קשת הלקויות ורמות התפקוד.
2. לכלול בתכנית הלימודים הבית ספרית (תלב"ס) את מקצועות הליבה לחינוך המיוחד ומקצועות נוספים בהתאם למאפייני התפקוד של התלמידים ולשכבת הגיל בחינוך הרגיל. לכלול בתלב"ס התייחסות מותאמת לנושא השנתי של מערכת החינוך ולמגמות כלל מערכתיות נוספות.
3. לבסס את תוכני הלימוד בתלב"ס על תכניות הלימודים הרגילות תוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות.
4. לבחון את התכנית מדי שנה לצורך עדכון והעשרה.
5. לבנות את התכנית הבית ספרית (תלב"ס) על פי הרכיבים הבאים:
 - תיאור בית הספר ומאפייני אוכלוסיית התלמידים.
 - "אני מאמין" וחזון בית ספרי; מטרות וקדימויות; עקרונות מנחים.
 - מבנה הלימודים – מיפוי עפ"י אשכולות של תחומי הדעת, נושאי הלימוד, תחומי הטיפול ומוקדי הפעילות הקיימים בבית הספר, בכלל זה תכנית חופשה, פעילויות תרבותיות ופעילות חוץ בית ספרית. מול כל מקצוע יצוין קהל היעד, מסגרת הלמידה (מליאה, קבוצות, פרטני), הקצאת זמן ובעלי התפקידים.
 - תכניות אורך בית ספריות בכל מקצוע, הכוללות: רצינות ומטרות בהוראת המקצוע, מפרט תכנים והישגים נדרשים עפ"י שכבות גיל או עפ"י רצף התפתחותי.

- דרכים וכלים להערכה הנמצאים בשימוש בבית הספר.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. התאמה של תכנית הלימודים הבית ספרית למאפייני התלמידים ולתכניות הלימודים הרגילות	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. הוראה של 80% לפחות מנושאי התכנית הבית ספרית כפי שהותאמה לכל כיתה או שכבה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד: מסמך [תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
 יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

4. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם – עברית וערבית (בהלימה ליעד 5 בחינוך הרגיל)

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- הצוות החינוכי מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית שקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

📌 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום השפה תוך שילוב עבודת צוות רב-מקצועי בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת; לשלב יעדים ייחודיים לתלמיד בתחום השפה בתכניות האישיות; למפות את תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחומי השפה (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות.
- לתלמידים עם משכל תקין וגבולי – ללמד את תחום השפה על פי תכניות הלימודים הרגילות תוך ביצוע התאמות. לאוכלוסיות האחרות – ללמד על פי תכנית מותאמת על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והמדריך ליישומה בחינוך המיוחד.
- להקצות שעות ייעודיות להוראת שפת אם על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים; באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי להקצות שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
2. לבנות ולהפעיל תכניות הוראה ממוקדות ומותאמות בהלימה לתכניות ההוראה המקבילות בחינוך הרגיל: תכנית הוראה להטמעת יעדי עברית (חינוך לשוני) בכיתות א'-ב' ובכיתות ג'-ו' ותכנית להוראת יצירות ספרות – הוראת הספר השלם – 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים הנתונה לחינוך הרגיל.
3. לקדם את המיומנויות השפתיות והתקשורתיות תוך חיבור לכלל מקצועות הלימוד, בכלל זה מקצועות ההכנה לחיים.
4. – לקיים בשיתוף קלינאית התקשורת תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים, תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים לצד כלי הערכה מותאמים.

5. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: מפגשי למידה קבועים למדריכים מחוזיים שיועברו ע"י מדריכה ארצית; מפגשי למידה וקורסים מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר במחוז; קורסים במסגרת הפיתוח המקצועי של החינוך הרגיל: למגזר דובר הערבית – מפגשי למידה בשיתוף עמיתיהם במגזר דובר העברית לצד מפגשים ייחודיים לשפה הערבית.
6. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים שפת אם עברית / ערבית יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף.	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר תהליכי הערכה מחוזיים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית לימודים מותאמת בתחומי השפה ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים בתחום השפה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. הוראת 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים השלמים לחינוך הרגיל	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד – [חינוך לשוני](#): קישורים לתכניות הלימודים הרגילות, חומרים, הנחיות ומדריך ליישום, להתאמה ולהטמעה של תכניות הלימודים בחינוך המיוחד.

אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

5. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם - מתמטיקה

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- הצוות החינוכי מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדיריות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

🎯 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום המתמטיקה תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות; לבסס את התכנית על מיפוי תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחום המתמטיקה (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות.
 - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי - ללמד מתמטיקה על פי תכניות החינוך הרגיל.
 - לאוכלוסיות האחרות - על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
 - להקצות שעות ייעודיות להוראת מתמטיקה על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
2. ללמד מתמטיקה שימושית לצד נושאים מתמטיים מתכנית הלימודים בחיבור לתחומי הכנה לחיים כגון: צרכנות, הכנה לתעסוקה ועצמאות אישית, תוך היועצות עם צוות רב מקצועי.
3. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים לצד כלי הערכה מותאמים; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחינוך מיוחד.
4. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: מפגשי למידה קבועים למדריכים מחוזיים ע"י מדריכה ארצית; מפגשי למידה או קורסים מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר במחוז; קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל.
5. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים מתמטיקה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים, יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן ייקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית הוראה מותאמת במתמטיקה ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים במתמטיקה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – מתמטיקה: הנחיות בפינת המפגש"ר ותכניות לימודים [לבית הספר היסודי](#)
אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
 יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

6. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם - אנגלית

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- הצוות החינוכי מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירותיות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

📌 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות; לבסס את התכנית על מיפוי תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחום האנגלית (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות.
2. להכיר וליישם את החוברת להתאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד ואת עקרונות ההוראה הנובעים ממנה (ראה חומרים וכלים).
3. ללמד אנגלית בהתאם ליעדי המקצוע, תוך ראיית המקצוע בהיבט חברתי כערוץ אפשרי להשתלבות בקהילה.
 - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי - ללמד אנגלית על פי תכניות החינוך הרגיל.
 - באוכלוסיות האחרות - ללמד על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
 - להקצות שעות ייעודיות להוראת אנגלית על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי - על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
4. ללמד אנגלית בחיבור לתחומי דעת שונים, ביניהם: תחום המחשבים והטכנולוגיה ותחומי הכנה לחיים כגון: קשר בין-אישי חברתי, שימוש במשאבים קהילתיים ופנאי תוך היועצות עם צוות רב מקצועי.
5. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות הוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחינוך מיוחד.

6. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח המקצועי של החינוך הרגיל.
7. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים אנגלית בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן ייקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד באוכלוסיות הרלוונטיות תיבנה תכנית הוראה מותאמת באנגלית ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים באנגלית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – אנגלית – הנחיות ותכנית הלימודים [בפינת המפמ"ר](#)

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – [חוברת: התאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד](#)

אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
 יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

7. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – מדעים (בהלימה ליעד 3 בחינוך הרגיל)

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, התלמיד רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- הצוות החינוכי מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

📍 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום המדעים, בהלימה מרבית לתכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לביה"ס היסודי תוך ביצוע התאמות למאפייני האוכלוסייה.
 - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי – ללמד על פי תכניות החינוך הרגיל תוך ביצוע התאמות. לשאר האוכלוסיות – על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
 - להקצות שעות ייעודיות להוראת מדעים על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי – על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
2. להכיר וליישם את תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ללומדים עם צרכים מיוחדים ואת העקרונות הנובעים ממנה.
3. ללמד נושאים מתחום הדעת בחיבור לתחומי הכנה לחיים, כגון: עצמאות אישית, זehירות ובטיחות, הכרת הסביבה והבנתה וכיו"ב תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
4. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה.
5. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל.
6. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים מדעים בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן ייקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד באוכלוסיות הרלוונטיות תיבנה תכנית הוראה מותאמת במדעים ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים במדעים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – [תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לבית הספר היסודי](#)
 אתר אגף מדעים במזכירות הפדגוגית: [תכניות, נהלים והנחיות כלליות](#)
 אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – [תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ללומדים עם צרכים מיוחדים](#)
 אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
יעד 3 - התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

8. לפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- הצוות החינוכי מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית (יעדים 2, 13)

📍 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום מיומנויות המחשב, תוך הלימה מרבית בתכנים ובשעות ההוראה הנהוגים בתכנית הלימודים בחינוך הרגיל ותוך ביצוע התאמות למאפייני התלמידים מבחינת תכני הלימוד והציוד הנדרש.
2. להקנות מיומנויות מחשב תוך חיבור למגוון תחומים בחיי היומיום של התלמיד ותוך יישומן במגוון שיעורים ומוקדי פעילות.
3. להעמיק ולשכלל את הפדגוגיה הדיגיטאלית בהוראה ובלמידה; לפתח יחידות הוראה וחומרי לימוד מותאמים בתחומי הדעת ובמוקדי הפעילות השונים באופן המשלב שימוש בכלים מתוקשבים, בסביבות מתוקשבות הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT (טכנולוגיית מידע ותקשורת) ובטכנולוגיה מסייעת; להתאים את השימוש בטכנולוגיה מסייעת למאפייני התפקוד של התלמיד כמענה לצרכיו הייחודיים על בסיס ממצאי הערכה תפקודית.
4. להקנות מיומנויות של למידה מרחוק ולעודד השתתפות של תלמידים בשיעורי למידה מרחוק בנושאים המוצעים.
5. לקיים תהליכי הדרכה ופיתוח מקצועי בהלימה לתכניות הלימודים בחינוך הרגיל במחשבים תוך התאמה לצורכי האוכלוסיות השונות בחינוך המיוחד; לקיים תהליכי פיתוח מקצועי בנושא שימוש מותאם בטכנולוגיה מסייעת לצוותים חינוכיים וטיפוליים.
6. לשבץ אנשי צוות תוך מתן עדיפות לבעלי ידע פורמלי בתחום המחשבים והטכנולוגיה המסייעת.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל תלמיד עם צרכים מיוחדים ילמד מיומנויות מחשב בהלימה מרבית לתכנית הלימודים הרגילה תוך התאמת התכנים והציוד למאפייני התפקוד שלו	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. בכל בתי הספר המקבלים הגשה טכנולוגית, יתקיימו תהליכי הדרכה מותאמת ויתבצע שימוש בציוד המונגש באופן סדיר	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר תהליכי הערכה מחוזיים
3. כל המורים המלמדים תלמידים עם צרכים מיוחדים ייקחו חלק בתהליכי הדרכה או בפיתוח מקצועי להעצמת השימוש בכלי הוראה מתקשבים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. עלייה במספר התלמידים הנרשמים לשיעורי למידה מרחוק	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר החינוך המיוחד – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה
מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי וקידום מעורבות אישית וחברתית

9. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים ולהעניק להם מענה מקצועי ודיפרנציאלי על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמתיים – הוראת אמנויות (בהלימה ליעד 8 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- הצוות החינוכי מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

🎯 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית ב-2 מקצועות לפחות מתוך אשכול האמנויות תוך הישענות על תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באמנות הנבחרת ועל רצף התכנים בתכנית הלימודים במקצוע כיסוד מארגן.
2. לשלב תכנים ממעגל השנה, כגון: חגים ועונות לצד יעדים מתחומי ההכנה לחיים כאמצעי להוראת תכנים אמנותיים.
3. ליצור הבחנה בין שיעורי אמנות לבין טיפולים באמנות מבחינת בעלי תפקידים, שעות הוראה, תכנים והרכב הלימודים תוך איתור ממשקים מקדמים בין האמנויות כתחום דעת לבין הטיפול באמנויות.
4. ליצור מסגרות להעצמת כישורי התלמידים בתחומי האמנות השונים, לביטוי עצמי ולהצגת תוצרים אישיים תוך הישענות על אמות מידה אמנותיות על אף המגבלות.
5. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח המקצועי של החינוך הרגיל במקצועות האמנות; קורסים ייעודיים למורים המלמדים אמנויות בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים.
6. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים אמנויות בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן ייקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית הוראה מותאמת ב-2 ממקצועות האמנות לפחות, ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר אגף אמנויות במזכירות הפדגוגית – [תכניות נהלים והנחיות](#)

חנ"מ

מטרה א: קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
יעד 2 - קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

10. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי תוך הכלתם וטיפול עוצמתיים – השתלבות בקבוצות למידה מחוץ לכיתה (בהלימה ליעד 8 בחינוך הרגיל)

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- הצוות החינוכי מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

📌 משימות מומלצות

1. ליצור הרכבי למידה מיטביים בהתאם לנקודות החוזק של התלמידים תוך ניידות בין כיתות, שכבות ומסגרות בחינוך המיוחד ובחינוך הרגיל, להעצמת כישוריהם ולהשתלבותם המיטבית בחברה.
 2. לאתר תחומי דעת, כישורים ופעילויות המהווים נקודות חוזק או נקודות לחיזוק של התלמידים על בסיס הפרופיל התפקודי שלהם.
 3. לאתר וליצור מסגרות למידה שהרכב הלומדים בהן תואם את כישוריו של התלמיד ומאפשר לו העצמה של נקודות החוזק או הנקודות לחיזוק.
 4. לשלב את התלמיד בתחום אחד או יותר במסגרת למידה מחוץ לכיתה האם או מחוץ לבית הספר כחלק ממערכת השעות האישית שלו בהתאם לאפשרויות המוצעות להלן:
- בתוך בית הספר לחינוך מיוחד – השתלבות בקבוצות למידה רב גילאיות, חוצות כיתה והומוגניות מבחינת רמת התפקוד של התלמידים בתחומי דעת (כגון: הקניית קריאה), בתחום כישורי חיים (כגון: קבוצת תקשורת), באמנויות (קבוצת דרמה) ועוד.
 - שילוב של תלמיד או קבוצה מבית הספר לחינוך מיוחד בשכבת הגיל המקבילה בבית הספר הרגיל בתחום התואם את נקודות החוזק על בסיס של קשרי גומלין בין בתי"ס (לדוגמה: שיעורי ספורט).
 - בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל – השתלבות של יחידים או קבוצות מכיתה החינוך המיוחד בשיעורים שונים בכיתה הרגילה המקבילה.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל בית ספר לחינוך מיוחד תתקיים מסגרת אחת לפחות של קבוצות רב-גילאיות חוצות כיתה.	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. בכל בית ספר לחינוך מיוחד תתקיים מסגרת אחת לפחות של מפגש יחידים קבוצות או כיתות עם בני גילם בחינוך הרגיל.	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. בכל כיתה לחינוך מיוחד בבית ספר רגיל תתקיים מסגרת אחת לפחות של השתלבות בשכבת הגיל המקבילה בחינוך הרגיל באותו בית ספר	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

תכנית "ל"ב 21" – לקראת בגרות לחינוך המיוחד, תשנ"ט.
אתר שפינט – תכנית כישורי חיים, השירות הפסיכולוגי ייעוצי (שפ"י).
אתר האגף לחינוך מיוחד – מסמך תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים (מקצועות הליבה לחינוך המיוחד).

חנ"מ

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

11. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר ומחוצה לו – "האחר הוא אני" (בהלימה ליעד 17 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- הצוות החינוכי מרגיש משמעותי, משפיע, מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמה אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. לאתר ולהפעיל מגוון תכניות ויוזמות המקדמות מפגש של תלמידים עם צרכים מיוחדים עם תלמידי החינוך הרגיל תוך מתן הזדמנות לתרומה הדדית על בסיס כישורים ונקודות חוזק.
2. לקיים סדנאות ומפגשי למידה עם שותפים מקרב צוותי החינוך הרגיל לשיפור עמדות כלפי התלמיד עם הצרכים המיוחדים כתורם מעורב וכשותף פעיל בקהילה הרגילה.
3. לקיים מגוון תכניות ויוזמות המקדמות מפגש בין קבוצות שונות מבחינת לקות, גיל ורמת תפקוד בתוך בית הספר, תוך מתן הזדמנות לתרומה הדדית על בסיס כישורים ונקודות חוזק.
4. לקיים מהלכים להעמקת ההיכרות והמודעות העצמית של התלמיד עם נקודות החוזק שלו, כישוריו והעדפותיו.
5. לקיים שיח בקרב התלמידים אודות המפגש עם אוכלוסיות שונות מהם תוך שימוש במגוון כלי עזר לקידום מיומנויות השיח והביטוי של התלמידים, לדוגמה: מעגל ההפנמה (תכנית "ל"ב 21"), אתר ייעודי של הטלוויזיה החינוכית אודות הנושא המערכתי, תיעוד מצולם של המפגשים ועוד.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכנית בת חמישה מפגשים בשנה לפחות, בכל מסגרת חינוכית, עם תלמידי החינוך הרגיל על בסיס תרומה הדדית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
2. קיום מפגשים עם צוותי המסגרות לחינוך רגיל המקיימים קשר עם ביה"ס לתכנון ולמשוב של מפגשי התלמידים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיום תכנית בת חמישה מפגשים בשנה לפחות, בכל מסגרת חינוכית, בין קבוצות שונות בתוך בית הספר על בסיס תרומה הדדית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

[אתר ייעודי](#) של תכניות הטלוויזיה החינוכית בנושאי "האחר הוא אני" על פי שכבות גיל.

[אתר האגף לחינוך מיוחד](#) – הצעות להפעלות בקרב צוותים ותלמידים.

[אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים](#) – חינוך המיוחד – תכנית לקראת בגרות ("ל"ב 21").

חנ"מ

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

12. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם – תכניות הכנה לחיים (בהלימה ליעד 21 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- הצוות החינוכי מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

משימות מומלצות

1. לבנות תכניות בית ספריות רב-שנתיות בראייה בין-מקצועית בתחומי ההכנה לחיים הנלמדים בחינוך המיוחד: טיפול עצמי, קשר בין-אישי חברתי, פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, חינוך לחיי עבודה (מיומנויות בסיס והכנה), חינוך מיני-חברתי, חינוך למגורים עצמאיים (מיומנויות בסיס והכנה), ייצוג או סגור עצמי, בריאות וביטחון.
2. לבנות תכניות הוראה כיתתיות בתחומי ההכנה לחיים הרלוונטיים לגיל התלמידים תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות.
3. לקיים תהליכי הערכה תפקודית בתחומי ההכנה לחיים כבסיס לבניית התכניות הכיתתיות והאישיות וכמעקב אחר התקדמות התלמידים באמצעות כלי מדף וכלים מותאמים.
4. לקיים את תהליכי הלמידה בתחומי ההכנה לחיים במגוון סביבות למידה בתוך בית הספר ובסביבות שונות בקהילה.
5. לקיים את תהליכי הלמידה בתחומי ההכנה לחיים בזיקה לתכניות, כגון: לקראת בגרות "ל"ב 21" (התכנית יועדה במקורה לגילאי 16-21, אך יישומה המיטבי מחייב התייחסות החל מהגיל הרך) ו"כישורי חיים" – שפ"י.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בניית תכנית בית ספרית בתחום אחד לפחות מתחומי ההכנה לחיים בכל שנה	תהליכי הערכה מחוזיים
2. בניית תכנית הוראה כיתתית בתחומי ההכנה לחיים הנלמדים בכיתה	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. התקדמות של כל תלמיד בשני יעדים לפחות בתחומי ההכנה לחיים מתוך היעדים שנקבעו בתכנית האישית או הכיתתית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

תכנית "ל"ב 21" – לקראת בגרות לחינוך המיוחד, תשנ"ט.

אתר שפ"נט – תכנית כישורי חיים, השירות הפסיכולוגי ייעוצי (שפ"י).

אתר האגף לחינוך מיוחד – מסמך תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים (מקצועות הליבה לחינוך המיוחד).

חנ"מ

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
 יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
 יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

13. להעמיק הקשר והשותפות עם הקהילה ועם הרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית (בהלימה ליעד 23 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- הצוות החינוכי מקדם יוזמות מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. ליזום ולהרחיב שיתופי פעולה עם גורמים שונים בקהילה (עמותות, אתרים, מוסדות) ועם בתי ספר לחינוך רגיל או מיוחד באזור בפעילויות המתמקדות בתרומה ובעשייה חברתית כחלק מטיפוח אזרחות פעילה.
2. למסד את שיתופי הפעולה כחלק מתכנית העבודה הבית ספרית, התכנית הכיתתית והתרבות החינוכית-ערכית בבית הספר.
3. לעודד השתתפות של תלמידים עם צרכים מיוחדים בתנועות נוער בשילוב פרטני או קבוצתי.

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל תלמידי החינוך המיוחד ישתתפו בשתי תכניות או יוזמות לפחות, לטיפוח אזרחות פעילה כמתואר בפעולות לעיל	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

🌟 חומרים וכלים

אתר ג'וינט ישראל - אשלים - [השתלבות ילדים ובני נוער עם מוגבלות בתנועות נוער](#).

חנ"מ

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 7 - טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

14. לשלב בפעילות בית הספר ערכים יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר (בהלימה ליעד 16 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- הצוות החינוכי מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודיים והומניסטיים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. ללמד מולדת חברה ואזרחות, תוך הלימה מרבית לתכנית הלימודים הרגילה תוך הישענות על התכנית המותאמת לחינוך המיוחד ותוך עריכת התאמות, שינויים וחלופות בהתאם למאפייני התלמידים. להורות את נושאי התכנית במסגרת שיעורים ייעודיים במערכת השעות וכחלק מהוראת נושאי הכנה לחיים, כגון: הכרת הסביבה, שימוש במשאבים קהילתיים.
2. לבחון השתתפות תלמידים בסדורים בכנסת במסגרת התכנית המותאמת לחינוך המיוחד תוך קיום פעולות הכנה וסיכום במסגרת החינוכית באמצעות ערכות ההפעלה של התכנית.
3. להרחיב ולהעמיק את לימוד נושא השואה כחלק מתחום המורשת המהווה אחד ממקצועות הליבה בחינוך המיוחד תוך הלימה לתכניות הלימודים הרגילות ולחומרי לימוד מותאמים לחינוך המיוחד ותוך התאמה לגיל התלמידים.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל תלמיד בגילאי 21-5, יבקר בכנסת פעם אחת לפחות, במסגרת תכנית הסיורים המותאמת לתלמידי החינוך המיוחד או במסגרת הסיורים לחינוך הרגיל עם שכבת הגיל המקבילה.	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – תכניות הלימודים:
[אזרחות – למתבגרים ולבני גיל 16–21 בחינוך המיוחד](#); תכנית הלימודים [מולדת חברה ואזרחות](#).
אתר הכנסת – מרכז המבקרים – [פרטים אודות סיורים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#).
ערכת לימוד לחינוך המיוחד בנושא הוראת השואה – [חיים שואה וזיכרון](#).

חנ"מ

מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 5 - טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית-ערכית (בהלימה ליעד 15 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- הצוות החינוכי מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. להכיר את התפיסה המערכתית לחינוך ערכי ולבחון את יישומה בבית הספר כתשתית לשילוב ערכים בתחומי הדעת ובמוקדי הפעילות השונים.
2. להעמיק את הטמעת תכנית "מפתח ה"ב" ולהתאימה לאוכלוסיית בית הספר תוך בחירת נושאים רלוונטיים מכל פרק בתכנית והתאמת דרכי ההוראה; לתכנן את תהליכי ההוראה של התכנית המותאמת על פי עקרונות תכנית "ל"ב 21" (לקראת בגרות).
3. לשלב תלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים בכיתה הרגילה או בכיתה לחינוך מיוחד בטיול השנתי של שכבת הגיל המקבילה תוך מימוש הזכות לטיול מונגש (ראה חומרים וכלים).
4. לבנות תכנית טיולים מותאמת בבתי ספר לחינוך מיוחד אשר תאפשר למירב התלמידים, בכל קשת הלקויות ורמות התפקוד, לחוות את חוויית הטיול השנתי בהלימה מרבית לנושאים ולעקרונות של שכבת הגיל בחינוך הרגיל.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל בית ספר לחינוך מיוחד וכיתת חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים ייבחן יישומה של תכנית "מפתח הל"ב" בהתאמה לאוכלוסיית התלמידים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. בניית תכנית טיולים מותאמת על בסיס חוזר המנכ"ל והנחיות הטיול המוגש	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

אתר מנהל חברה ונוער – [התכנית המערכתית לחינוך ערכי](#)

[תכנית "מפתח הל"ב"](#) לשעת חינוך

[תכנית "ל"ב 21" – לקראת בגרות](#) לחינוך המיוחד, תשנ"ט

[חוזר מנכ"ל תשס"ה/9\(ג\)](#) – טיולים ופעילות חוץ-בית-ספרית- היבטים פדגוגיים-ארגוניים

אתר האגף לחינוך מיוחד – [מסמך: טיול שנתי-טיול מוגש](#)

חנ"מ

מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
יעד 8 - קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

16. לפתח וליישם סדיריות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה – תכניות במהלך חופשה (בהלימה ליעד 22 בחינוך הרגיל)

📌 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- הצוות החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

📌 משימות מומלצות

"מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד":

1. להרחיב את המענה לתלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים בכיתה הרגילה ולתלמידי כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים אשר אינם נכללים במסגרת "הארכת שנה" בחינוך המיוחד (סל חופשות); לאפשר מענה לתלמידים הזכאים להארכת שנה"ל בחלק מחופשת הקיץ, בזמן שהותם בחופשה.
2. להקים צוות היגוי לתכנון תכנית "מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד" לתלמידים עם צרכים מיוחדים בכל בית ספר רגיל. מומלץ כי הצוות יכלול: מנהל או אחראי מטעמו, רכז חינוך חברתי, מורת שילוב, מחנכת חינוך מיוחד, עובד הוראה ממקצועות הבריאות ויועצת.
3. לכלול הפעלות לשילובם של תלמידים עם צרכים מיוחדים בפעילויות של החינוך הרגיל, וכן במגוון התכניות והיוזמות ביישוב.
4. לקיים מהלכי הכנה טרם היציאה לחופשה לרבות מפגש עם ההורים להצגת מטרות התכנית והפעילויות המוצעות במטרה להגביר את מודעותם לחשיבות של השתתפות התלמידים בתכנית ולהגביר את ערנותם להזדמנויות ולסיכונים במהלך החופשה.

📌 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית: "מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד" ו"בתי ספר של החופש הגדול"	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

📌 חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – [מחנכים מסביב לשעון](#).
אתר האגף לחינוך מיוחד – [מחנכים מסביב לשעון](#) – [קיץ מיוחד](#) – הנחיות ומאגר פעילויות מותאמות.
אתר משרד החינוך – [בתי ספר של החופש הגדול](#).
אתר האגף לחינוך מיוחד – [בתי ספר של החופש הגדול](#) – הנחיות ומאגר פעילויות מותאמות.

פרק ה'

משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ו

121

[חזרה לתוכן העניינים](#)

1. מודל התקצוב הדיפרנציאלי

במטרה לקדם שוויון הזדמנויות לכל תלמיד ותלמיד, גובש מודל תקצוב דיפרנציאלי במערכת החינוך היסודי. המודל מגדיר סל בסיס שוויוני ואחיד לכל כיתה ועל גביו תקצוב נוסף לפי צרכיו של כל תלמיד בהתאם למדד הטיפוח. משמע, תקן הבסיס זהה לכולם, ונקבעו שעות תקן הבסיס המחייבות והמתקצבות לכל דרגת כיתה (כמופיע בפרק ה': משאבים).

בחלק מהסלים האחרים של ביה"ס יחול שינוי – תוספת/גרעיה של שעות בהתאמה למודל התקצוב הדיפרנציאלי. התוספת תבוא לידי ביטוי בהגדלת היקף שעות הטיפוח בהתאמה למצב החברתי-כלכלי של ביה"ס. ברוב בתי הספר יגדל היקף השעות.

יישום מודל התקצוב החדש החל בשנת הלימודים תשע"ה בשיעור של 10% מסך השינוי של שעות ההוראה לבית הספר ויעמוד בשנת תשע"ו על שיעור של 33%.

היישום יתפרס על פני חמש שנים (יישום מלא בשנת הלימודים תשע"ט)

שעות הטיפוח יסייעו לבתיה"ס למקד את העבודה על פי הדגשים הבאים:

- שיפור תפקודי לומד והישגים בתחומים שונים
- מניעת נשירה וחיזוק ההתמדה בדגש על ילדים בסיכון
- חיזוק מיומנויות יסוד – שפות, מתמטיקה, מדעים
- מתן מענים ייחודיים ודיפרנציאליים תוך יישום תכניות אישיות לקידום תלמידים מתקשים ומצטיינים
- מיסוד מסגרות נוספות לאינטראקציה מורה-תלמיד והעצמה אישית
- העמקת הקשר עם ההורים ועבודה עם משפחות מתקשות
- העמקת החינוך הערכי-חברתי
- הקצאת שעות לייעוץ חינוכי ומת"ל (מאבחן תפקודי למידה)
- קליטת מתמחים במודל שני מורים בכיתה

בחינוך הערבי, בנוסף למפורט לעיל, יושם דגש מיוחד על:

- חיזוק מיומנויות יסוד – ערבית, עברית לדוברי ערבית, אנגלית, מתמטיקה
- אמנויות לסוגיהן
- חינוך בלתי פורמאלי

על בית הספר יהיה להכין תכנית ייעודית לשימוש בשעות המתווספות, בהלימה לדגשים המפורטים לעיל ולהיקף השעות המתווספות. ניתן להשתמש בשעות אלה להארכת יום הלימודים, הוראה בקבוצות קטנות ועבודה במודל של שני מורים בכיתה.

זאת, כחלק מהתכנית העבודה הבית ספרית הכוללת, שתוצג ותאושר על ידי הפיקוח הכולל ו/או הועדה המלווה בית ספרית. הפיקוח הכולל ילווה את תהליך גיבוש התכנית ויישומה. היקף הליווי בתהליכי התכנון, הביצוע וההערכה של כל אחד מבתי"ס באזור הפיקוח ומידת הגמישות בשימוש במשאבים לקידום הדגשים שפורטו, ייגזרו מהיקף השעות המתווספות לכל ביה"ס ומדדי איכות נוספים.

בהמשך תפורסמנה הנחיות פדגוגיות, ארגוניות ותקציביות ליישום.

2. היקף השעות התוספתיות בשנה"ל תשע"ו בהלימה למודל התקצוב הדיפרנציאלי

בשנה"ל תשע"ו יימשך יישום הדרגתי של מודל התקצוב הדיפרנציאלי.
ברוב בתיה"ס היקפי סל הטיפוח יגדלו (ראה מודל התקצוב הדיפרנציאלי)

בחינוך היסודי תשארנה השעות התוספתיות של פיצול כיתות א-ב, תרבות ישראל ומורשתו (בחינוך הממלכתי) ושעות תפילה (בחינוך הממ"ד) ולא יחול שינוי בהיקפן.
בשעות התוספתיות המוקדשות לשיפור הישגים בעברית ובערבית בכיתות ג-ד * יחול שינוי. השעות תוקצינה בתוך סל "שיפור הישגים" והן תעמודנה על היקף של 67% מהמוקצה בשנה"ל תשע"ה.
להלן פירוט:

בשכבת הצעירים

הקצאת שעות לפיצול כיתות א'-ב'

שעות פיצול תינתנה לכיתות א', ב' בנוסף לסל השעות הבסיסי בהיקף הבא:

כיתות א' במערכת - תקבלנה תוספת של 10 ש"ש לכיתה תקנית

כיתות ב' במערכת - תקבלנה תוספת של 5 ש"ש לכיתה תקנית

שעות אלו הן לצורך למידה במקצועות שפת אם עברית או ערבית ומתמטיקה בקבוצות שאינן עולות על 20 תלמידים

בשכבת הבוגרים

הקצאת שעות תוספתיות לכיתות ד' -ו'

השעות התוספתיות תינתנה בנוסף לסל השעות הבסיסי:

כל כיתות ד' בכל המערכת - תקבלנה תוספת של 1 ש"ש לשעות האורך עבור מקצוע "שפת אם עברית/ערבית" (חינוך לשוני).

השעות הנותרות בסל "שיפור הישגים" יוקצו לטובת שכבת כיתות ג' עבור מקצוע "שפת אם עברית/ערבית" (חינוך לשוני)*

כל כיתות ה', ו' בחינוך הממלכתי יהודי - תקבלנה תוספת לשעות האורך של 1 ש"ש למקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"

* בבתי"ס בהם לא יכלול סל שיפור הישגים מספיק שעות להוראת עברית בהיקף של 1 ש"ש גם לכל כיתה מכיתות ג', ויש לביה"ס שעות תמריץ/טיפוח, יש להשלים הוראה של 1 ש"ש תוספתית לכל אחת מכיתות ג' בשכבה, כשעת אורך.

3. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות ביסודי ממלכתי מגזר יהודי

הטבלה שלהלן מפרטת את מספר שעות הלימוד השבועיות המומלצות על פי אשכולות ותחומי דעת בבתי הספר הממלכתיים הרשמיים בכיתות א' – ו':

האשכול	שעות הלימוד השבועיות המומלצות						המקצוע שכבת הגיל
	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	
אשכול שפות וספרות	10	8	8	7	6	6	שפת אם: עברית (חינוך לשוני, ספרות, לשון והבעה)
	--	---	---	4	4	4	אנגלית (שפה זרה)
אשכול מתמטיקה, טבע, מדע וטכנולוגיה	6	6	6	6	6	6	מתמטיקה
	3	3	3	3	3	3	מדע וטכנולוגיה
אשכול מורשת רוח וחברה	--	--	--	--	1	1	תרבות ישראל ומורשתו (ממ' יהודי)
		2	2	2	2	2	תנ"ך במ"מ
	---	2	2	2	---	---	מולדת, חברה ואזרחות
	---	---	---	---	2	2	גיאוגרפיה
	---	---	---	---	---	2	היסטוריה
אשכול מיומנויות הגוף	2	2	2	2	2	2	חינוך גופני
אשכול אמנויות	2	2	2	2	2	2	אמנויות (מוזיקה/אמנות פלסטית/תיאטרון/מחול)
	1	1	1	1	1	1	שעת חינוך (מפתח ה"ב)
אשכול תרבות בית ספרית: אורח חיים, כישורי חיים, מפתח ה"ב, זהירות בדרכים, מיומנויות וערכים	1	1	1	1	1	1	כישורי חיים
	1	1	1	1	1	1	זה"ב
למידה בינתחומית / תלב"ס/ מקצוע נוסף	3	2	4	1	1	--	
	29	29	31	31	32	32	סה"כ

הערות והבהרות:

1. פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של 25% ראה הנחיות ומגבלות בעמודים הבאים

2. אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/3 (א) 25-3.1)

3. שעות אורך המחייבות בחינוך היסודי ממלכתי מגזר יהודי הן:

שכבת הגיל	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'
סך שעות אורך המחייבות ללמידה בשבוע	29	29	31 *	31 + 1 שעה תוספתית – שעת אורך לשפת אם	32 + 1 שעה תוספתית – שעת אורך לתרבות ישראל ומורשתו	32 + 1 שעה תוספתית – שעת אורך לתרבות ישראל ומורשתו

4. מספר התלמידים בכיתה: צמצום מספר התלמידים בכיתה באופן דיפרנציאלי ל-32 ימשיך להיות מופעל בכיתות ג'-ו'

* בבתי"ס בהם לא יכלול סל שיפור הישגים מספיק שעות להוראת עברית בהיקף של 1 ש"ש גם לכל כיתה מכיתות ג', ויש לביה"ס שעות תמריץ/טיפוח, יש להשלים הוראה של 1 ש"ש תוספתית לכל אחת מכיתות ג' בשכבה, כשעת אורך.

4. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות

שכבה	היקף הגמישות בשעות (25%)	אפשרויות שימוש	תנאים / הגבלות
א	עד 7 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	1. שמירה על סך שעות האורך המחייבות בשבוע: כיתות א'-ב': 29, כיתות ג': 31 * כיתות ד': 31+1, כיתות ה'-ו': 32+1
ב	עד 7 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	
ג	עד 8 שעות	3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	2. קיום הנחיות חוזר מנכ"ל תשס"ו/3 (א) 25-3.1
ד	עד 8 שעות	4. העברה מתחום דעת למשנהו	3. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך (כולל מפתח ה"ב" וכישורי חיים)
		5. המלצה: מקצוע נוסף – תרבות יהודית ישראלית (ראה משימות מומלצות מטרה ב' יעד 16 "לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר").	4. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל ביה"ס והצוות המקצועי
ה	עד 8 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	5. הצגת תכנית העבודה בפני וועדה מלווה בית ספרית
ו	עד 8 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	6. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח את ביסוס מיומנויות היסוד בשפת האם ובמתמטיקה ולעמידה בהישגים מצופים (בתכנית הלימודים, במבחני מיצ"ב ומבחני המחקר הבינלאומי באוריינות קריאה לכיתות ד' PIRLS+EPIRLS יתקיים ב- 2016)
		3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	7. שמירה על זכויות פרופסיונליות של עו"ה בבית הספר
		4. העברה מתחום דעת למשנהו	
		5. המלצה: עיסוק בתחום מעברים/רצפים	

* בבתי"ס בהם לא יכלול סל שיפור הישגים מספיק שעות להוראת עברית בהיקף של 1 ש"ש גם לכל כיתה מכיתות ג', ויש לביה"ס שעות תמריץ/טיפוח, יש להשלים הוראה של 1 ש"ש תוספתית לכל אחת מכיתות ג' בשכבה, כשעת אורך.

5. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות ביסודי ממלכתי דתי

הטבלה שלהלן מפרטת את מספר שעות הלימוד השבועיות המומלצות על פי אשכולות ותחומי דעת בבתי הספר בחינוך הממלכתי דתי בכיתות א' - ו':

האשכול	שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחמ"ד						המקצוע שכבת הגיל
	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	
אשכול שפות וספרות	9*	8	7*	6*	6	5*	שפת אם: עברית, (חינוך לשוני, ספרות, לשון והבעה)
	---	---	---	4	4	4	אנגלית (שפה זרה)
אשכול מתמטיקה, טבע, מדע וטכנולוגיה	6	6	6	6	6	6	מתמטיקה
	2	2	3	3	2	2	מדע וטכנולוגיה
אשכול מורשת רוח וחברה	6	7	5	3	5	5	תורה + פרשת שבוע
	---	---	2	2	2	2	נביא
	---	-	2	2	2	2	משנה/גמרא
	---	1	1	1	---	---	מולדת חברה ואזרחות
	---	---	---	---	1	1	גיאוגרפיה
	---	---	---	---	---	---	היסטוריה
	2	2	2	2	2	2	חינוך גופני
אשכול מיומנויות הגוף							
אשכול אמנויות	1	1	1	1	1	1	אמנויות (מוזיקה/אמנות פלסטית/ תיאטרון/מחול)
	1	1	1	1	1	1	שעת חינוך ("מפתח הל"ב מתוך אמונה")
אשכול תרבות בית ספרית: אורח חיים, כישורי חיים, מפתח הל"ב, זהירות בדרכים, מיומנויות וערכים	1	1	1	1	1	1	כישורי חיים
	1	---	---	---	---	---	זה"ב
	29	29	31	31	32	32	סה"כ
	2	2	2	2	2	2	הלכה, מועדים וביאורי תפילה

הערות והבהרות:

1. פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של 25% ראה הנחיות ומגבלות בעמודים הבאים.
2. אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/3 (א) 25-3.1).
3. תוספות שעות לימוד לעברית ולתחומי דעת נוספים (ראה מודל התקצוב הדיפרנציאלי):
* עברית בכיתות א':

במידה שמוקצות לביה"ס שעות במסגרת "סל טיפוח" ו/או שעות תמריץ, יש להשתמש בהן בקדימות ראשונה לתוספת 1 ש"ש לכל כיתה א' עבור הוראת עברית (כך שסה"כ לכל כיתה יעמוד על 10 ש"ש)

* עברית בכיתות ג':

במידה שמוקצות לביה"ס שעות במסגרת "סל טיפוח"/שעות תמריץ, ו/או נותרות שעות בסל 'שיפור הישגים', יש להשתמש בסל זה לתוספת 1-2 ש"ש לכיתות ג' להוראת עברית. (כך שסה"כ לכל כיתה יעמוד על 8-9 ש"ש לכל כיתה)

* עברית בכיתות ד':

במידה שמוקצות לביה"ס שעות במסגרת "סל טיפוח"/שעות תמריץ, יש להשתמש בהן בקדימות ראשונה לתוספת 1 ש"ש לכל כיתה ד' עבור הוראת עברית. (בנוסף ל-1 ש"ש התוספתית המוקצית לכל אחת מכיתות ד', וכך שסה"כ לכל כיתה יעמוד על 8 ש"ש)

** תחומי דעת נוספים (מדע וטכנולוגיה, אומנויות, גיאוגרפיה, היסטוריה): מומלץ להוסיף שעות מתוך סל השעות הבית-ספרי

4. שעות האורך המחייבות הן:

שכבת הגיל	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'
סך שעות אורך המחייבות ללמידה בשבוע	29	29	31	31	32	32
	2 + שעות תפילה	2 + שעות תפילה	2 + שעות תפילה	2 + שעות תפילה	2 + שעות תפילה	2 + שעות תפילה
				1 שעה תוספתית לעברית		

5. מספר התלמידים בכיתה: צמצום מספר התלמידים בכיתה באופן דיפרנציאלי ל-32 ימשיך להיות מופעל בכיתות ג'-ו'

6. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות בחינוך הממלכתי דתי:

שכבה	היקף שעות הגמישות 25% גמישות	אפשרויות שימוש	תנאים / הגבלות
א	עד 7 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	1. שמירה על סך שעות האורך המחייבות בשבוע: כיתות א'-ב': 29; כיתות ג': 31 ד': 31+1, כיתות ה'-ו': 32
ב	עד 7 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	2. קיום הנחיות חוזר מנכ"ל תשס"ו/3 (א) (3.1-25)
ג	עד 8 שעות	3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	3. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך (כולל מפתח ה"ב וכישורי חיים)
ד	עד 8 שעות	4. העברה מתחום דעת למשנהו	4. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל ביה"ס והצוות המקצועי
ה	עד 8 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	5. הצגת תכנית העבודה בפני וועדה מלווה בית ספרית
ו	עד 8 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	6. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח את ביסוס מיומנויות היסוד בשפת האם ובמתמטיקה ולעמידה בהישגים מצופים (בתכנית הלימודים, במבחני מיצ"ב ומבחני המחקר הבינלאומי באוריינות קריאה לכיתות ד' PIRLS+EPIRLS יתקיים ב-2016)
		3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	7. שמירה על זכויות פרופסיונאליות של עו"ה בבית הספר
		4. העברה מתחום דעת למשנהו	

7. פירוט שעות הלימוד השבועיות המומלצות ביסודי ממלכתי מגזר ערבי

הטבלה שלהלן מפרטת את מספר שעות הלימוד השבועיות המומלצות על פי אשכולות ותחומי דעת בבתי הספר הממלכתיים הרשמיים במגזר הערבי בכיתות א' – ו':

שעות הלימוד השבועיות המומלצות						המקצוע	האשכול
א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	שכבת הגיל	
10	8	8	7	6	6	שפת אם: ערבית (חינוך לשוני, ספרות, לשון והבעה)	אשכול שפות וספרות (ראה הערה מס' 3)
--	---	---	4	4	4	אנגלית (שפה זרה)	
6	6	6	6	6	6	מתמטיקה	אשכול מתמטיקה, טבע, מדע וטכנולוגיה
3	3	3	3	3	3	מדע וטכנולוגיה	
	2	2	2	2	2	דת ומורשת	
---	2	2	2	---	---	מולדת, חברה ואזרחות	
---	---	---	---	2	2	גיאוגרפיה	
---	---	---	---	---	2	היסטוריה	
2	2	2	2	2	2	חינוך גופני	
2	2	2	2	2	2	אמנויות (מוזיקה/אמנות פלסטית/תיאטרון/מחול)	אשכול אמנויות
1	1	1	1	1	1	שעת חינוך (מפתח ה"ב)	אשכול תרבות בית ספרית: אורח חיים, כישורי חיים, מפתח ה"ב, זהירות בדרכים, מיומנויות וערכים
1	1	1	1	1	1	כישורי חיים	
	1				1	זה"ב	
3	2	4	1	2	1		למידה בינתחומית / תלב"ס/ מקצוע נוסף* (ראה הערה מס' 3)
29	29	31	31	32	32		סה"כ

הערות והבהרות:

1. פירוט הקצאת השעות בטבלה זו מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של 25% ראה הנחיות ומגבלות בעמודים הבאים
 2. אין בטבלה זו ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד תשס"ו/3 (א) 25-3.1)
 3. הוראת עברית לדוברי ערבית
- * כל תלמיד בכיתות ג' – ו' ילמד עברית בהיקף של 4 שעות. שעות אלה תהיינה שעות אורך. השעות יוקצו מתוך התקן הבסיסי של ביה"ס כולל יוח"א ו/או מסלי תקצוב אחרים המוקצים לביה"ס.

4. בבתי"ס בהם יגדל מספר שעות התקן עקב יישום מודל התקצוב הדיפרנציאלי, מעבר למצוין בטבלה זו, יש לשים לב לדגשים המיוחדים לבתי"ס במגזר הערבי (ראה 'מודל התקצוב הדיפרנציאלי')
5. שעות אורך מחייבות ביסודי ממלכתי במגזר הערבי הן:

שכבת הגיל	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'
סך שעות הלמידה בשבוע	29	29	31 **	31	32	32
			4 שעות להוראת עברית לדוברי ערבית (ראה הערה בכוכבית בדף קודם)	1 שעה תוספתית שעת אורך ללימוד ערבית + 4 שעות להוראת עברית לדוברי ערבית (ראה הערה בכוכבית בדף קודם)	4 שעות להוראת עברית לדוברי ערבית (ראה הערה בכוכבית בדף קודם)	4 שעות להוראת עברית לדוברי ערבית (ראה הערה בכוכבית בדף קודם)

6. מספר התלמידים בכיתה: צמצום מספר התלמידים בכיתה באופן דיפרנציאלי ל-32 - ימשיך להיות מופעל בכיתות ג'-ו'

** בבתי"ס בהם לא יכלול סל שיפור הישגים מספיק שעות להוראת ערבית בהיקף של 1 ש"ש גם לכל כיתה מכיתות ג', ויש לבית"ס שעות תמריץ/טיפוח, יש להשלים הוראה של 1 ש"ש תוספתית לכל אחת מכיתות ג' בשכבה, כשעת אורך.

8. היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות במגזר הערבי:

שכבה	היקף שעות הגמישות 25% גמישות	אפשרויות שימוש	תנאים / הגבלות
א	עד 7 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	1. שמירה על סך שעות האורך המחייבות בשבוע: כיתות א'-ב': 29, כיתות ג'-ד': 31+1, כיתות ה'-ו': 32
ב	עד 7 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	2. קיום הנחיות חוזר מנכ"ל תשס"ו/3 (א) (3.1-25)
ג	עד 8 שעות	3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	3. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך (כולל מפתח ה"ב וכישורי חיים)
ד	עד 8 שעות	4. העברה מתחום דעת למשנהו	4. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל ביה"ס והצוות המקצועי
ה	עד 8 שעות	1. מקצוע נוסף בהתאם למאפייני בית הספר וייחודיותו	5. הצגת תכנית העבודה בפני וועדה מלווה בית ספרית
ו	עד 8 שעות	2. נושא אינטגרטיבי/נושא בינתחומי	6. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח את ביסוס מיומנויות היסוד בשפת האם ובמתמטיקה ולעמידה בהישגים מצופים (בתכנית הלימודים, במבחני מיצ"ב ומבחני המחקר הבינלאומי באוריינות קריאה לכיתות ד' PIRLS+EPIRLS יתקיים ב-2016)
		3. הרחבה/עיבוי של תחום דעת	7. שמירה על זכויות פרופסיונאליות של עו"ה בבית הספר
		4. העברה מתחום דעת למשנהו	
		5. המלצה: עיסוק בתחום מעברים/רצפים	

9. מרחבי הגמישות הפדגוגית בחינוך היסודי

התחום	הזדמנויות	תנאים ליישום
ארגון תכנית הלימודים א. על בסיס תכניות הלימודים הארציות: על פי גישות שונות (דיסציפלינארית/אינטגרטיבית/משולבת); במבנים מגוונים (היררכי, מודולארי, ספיראלי); סביב יסודות מארגניים (כגון: מיומנות, מושג, ערך, רעיון); בדגשים שונים: גרעין החומר/ העשרה/הרחבה/העמקה) ב. נושאי בחירה	הבניית תכנית הלימודים לשם: - יצירת רצף חינוכי מתמשך - העמקה - הרחבה - למידה משמעותית - התאמה ללומדים השונים - מתן ביטוי לייחודיות הבית ספרית/ כיתתית - מתן מענה לעניין של התלמידים וטיפול מכוונת עצמית ללמידה, הנעה בלמידה, אחריות ומחויבות	- עמידה בתכניות הלימודים הרשמיות ובהישגים המצופים המוגדרים בהן על פי הארגון של 70% גרעין ו-30% העמקה ו/או הרחבה - אין שינוי בהיקף תכניות הלימודים בשפת אם, מתמטיקה ואנגלית
חומרי הוראה-למידה, כולל חומרים דיגיטליים, פיתוח והתאמה מושכלת של חומרים בבית הספר		מתוך ספרי לימוד וקריאה מאושרים
שיטות ודרכי הוראה ולמידה כגון: השיח הלימודי, למידת חקר, למידה שיתופית, הוראה פרטנית, קהילת למידה, שילוב משחק ופעילות בלמידה, פתרון בעיות	- מענה לתלמידים השונים - מעורבות פעילה של התלמידים בלמידה - חדשנות פדגוגית - ביטוי לתפיסת העולם של בית הספר - צמצום המבחנים החיצוניים והפנימיים ושימוש בחלופות בהערכה	בכפוף לחוזרי מנכ"ל (מבנה הלימודים ועקרונות ההוראה, מבחנים פנימיים כחלק מהערכה על פני הרצף החינוכי, שיעורי בית...)
הערכה: שימוש במגוון דרכי הערכה בדגש על הערכה מכוונת לפרט ומשוב מקדם למידה	- קידום למידה משמעותית והעלאת הישגי לומדים - חיזוק ההנעה ללמידה	עפ"י חוזר המנהל הכללי "מבחנים פנימיים כחלק מהערכה על פני הרצף החינוכי". מיצ"ב: בכיתה ב' יתקיים מדי שנה מיצ"ב פנימי בשפת-אם, בכיתה ה' מבחן מיצ"ב חיצוני ייערך אחת לשלוש שנים בשפת-אם, מתמטיקה ואנגלית
מרחבי למידה: כיתתיים, בית ספריים (כולל חצר, מתקנים, חדרים ייעודיים וכד'), חוץ בית ספריים, וירטואליים	- למידה בסביבה אותנטית - פיתוח תפקודי לומד במאה ה-21	על פי כללי בטיחות וביטחון
ארגון לומדים לפי גיל: חד גילי, דו גילי, רב גילי; לפי מסגרות: מליאה, קבוצות קטנות, פרטני אחר: תחומי עניין, העדפות, אינטליגנציות וסגנונות למידה	- זימון אינטראקציות מגוונות בין לומדים והתנסויות שלהם במגוון תפקידים - זימון אפשרויות בחירה לתלמידים ומתן מענה לשונות ביניהם - יישום הוראה מכוונת לפרט	- במסגרת התקן המוקצה לבית הספר ובתנאי שמספר התלמידים בכיתה לא יפחת מהמינימום על פי תקן; - פיצול כיתות א' וב' על פי חוק הפיצול

התחום	הזדמנויות	תנאים ליישום
ארגון מערכת השעות: יחידות של שיעור/שיעורים מחברים/ימי שיא/מיקוד למידה	- יצירת רצף למידה - פיתוח ייחודיות בית ספרית - עמידה בתכנית הלימודים המחייבת - ניוך שעות לעמידה בהישגים הנדרשים על פי צרכים ייחודיים של כיתות / תלמידים	עד 25% מהשעות לשימוש גמיש בתוך תחומי הדעת במסגרת משך הלימודים המחייב. ראו הנחיות מדויקות בפרק ה' "משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ז: היקף הגמישות הפדגוגית ואפשרויות השימוש בשעות התקן מתוך טבלת השעות המומלצות".
ארגון צוות: הוראה בצמד; שילוב מומחיות לפי הצורך;	מתן מענים מגוונים לתלמידים שילוב בין איכויות מקצועיות ייחודיות	במסגרת הסכמי השכר
פיתוח מקצועי: גמישות ברמת עו"ה כפרט וברמת בית הספר כארגון; הדרכה חיצונית לפי בחירה; הדרכה פנים-בית ספרית; התפתחות מקצועית בית ספרית כחלק מפעולת בית הספר כארגון לומד, עבודה בצוותים בהרכבים שונים.	מענה לצרכים המקצועיים של המורה כפרט ושל בית הספר כארגון	רמת עו"ה: עו"ה יכול לבחור את היקפי שעות הלימוד בכל שנה ושנה מבחינת היקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה, מתוך סך השעות הנדרשות לקידום: 120 שעות לדרגות 1 - 2, 180 שעות לדרגות 3 - 6, 210 שעות לדרגות 7 - 9 וסגני מנהלים. ובתנאי שילמדו בכל שנה לפחות 30 שעות. עו"ה שישמשו כמרצים/מנחים פנימיים יוכלו לזכות בקידום מקצועי על לימודיהם במסגרת הקורס בתנאי שהיקף שעות ההרצאה/הנחיה לא יעלה על 1/2 מהיקף הקורס הכולל - חוזר מנכ"ל 2006. רמת בית ספר: יישום הדרגתי ומבוקר של גמישות פדגוגית ומינהלית בתהליכי הפיתוח המקצועי למנהל בית הספר ולצוותו: בתי ספר שיפעילו תכנית בת 30 שעות, יקבלו הקצבה לנרטיסי מרצה בהיקף של 30 שעות. ניתן להיעזר בכוחות פנימיים. בתי ספר שיפעילו תכנית בהיקף של 60 שעות, יתקצבו - 45 שעות מרצה. להשלמת השעות - 15 שעות יינתנו על ידי הכוחות הפנימיים בבית הספר

10. מודל הדרכה בית ספרי

המודל לבחירת נושאי ההדרכה בחינוך היסודי הרשמי הרגיל מופעל בכל המחוזות. המנהל וצוותו יבחרו את תחומי ההדרכה ואת היקפיהם על סמך מיפוי ההישגים הלימודיים והחברתיים ערכיים, היעדים, החזון הבית ספרי ועוד. במסגרת זאת יקבע המנהל יום עד יומיים קבועים להדרכה שבהם ישובצו המורים המדורכים על מנת לאפשר למידה, צפייה ודיאלוג.

רציונל:

ההדרכה הבית ספרית מהווה משאב חשוב שעל מנהל בית הספר לנהל בהקשר הבית ספרי בהתאם ליעדי המשרד, הליבה, החזון הבית-ספרי, ההישגים במיצ"ב, באח"מ ובמיפויים בית ספריים ביחס למיומנויות יסוד, לתכניות לימודים, לאקלים בית הספר, לתחום החברתי ערכי, להדרכות קודמות שהצוות קיבל, להתפתחות המקצועית של חברי הצוות, ולוותק ולניסיון של חברי הצוות בתחומים השונים.

ההדרכה הבית ספרית נועדה לאפשר:

- ליווי הלמידה וההתפתחות המקצועית של המורים בתחומים השונים תוך כדי התנסות בהקשר הבית ספרי
- פיתוח והשבחת תהליכי הוראה, למידה והערכה בהתאם לצורכי בית הספר כמערכת ולצורכי המורים כפרטים
- העצמת רכזים בית ספריים כמובילי תחום וכנותני מענה שוטף לשאר המורים בצוות בית הספר
- כפי שמפורט במודל שלהלן, תחומי ההדרכה לצוות המורים של בית הספר ימופו על ידי מנהל בית הספר. צורכי ההדרכה הבית ספרית יהוו בסיס לגיבוש תכנית העבודה של מערך ההדרכה המחוזי לבתי הספר.

עיקרי המודל:

- מנהל בית הספר וצוותו יגדירו את צורכי ההדרכה (תחומים, היקפים ואוכלוסיית היעד)
- בבחירת תחומי ההדרכה יתייחסו המנהל והצוות לתחום הלימודי לצד התחום האקלימי-חברתי-ערכי בהלימה לצורכי בית-הספר ואתגריו ויבחרו הדרכה:
 - א. בתחום הלימודי
 - ב. בתחום החברתי-ערכי
- מנהל בית הספר יוודא שסך תחומי ההדרכה למורים השונים בבית הספר יעמוד על 2-5 כשמורה ספציפי לא יקבל הדרכה ביותר מ-2-3 תחומים
- מנהל בית הספר יקיים דיאלוג עם המפקח על אודות הבחירה בראייה תלת שנתית

מרחבי הגמישות

- גמישות בבחירת תוכן ההדרכה כך שיינתן מענה לתחום הלימודי ולתחום הרגשי-חברתי-ערכי
- גמישות בבחירת היקף ההדרכה לתחום הלימודי ולתחום החברתי-ערכי-רגשי

11. פיתוח מקצועי

▲ הנחות יסוד:

- פיתוח מקצועי נבנה עם המורים מתוך אמון בעובדי ההוראה וביכולתם כפרטים וכצוות בגמישות פדגוגית
- המאפשרת לביה"ס לקחת אחריות ולבנותו בדמותו
- בצוות בית הספר קיימים ידע, מומחיות ויכולות בעלי ערך ייחודי שראוי ורצוי לתת להם מקום בתהליכי הפיתוח המקצועי על מנת ליצור ידע חדש
- **ערכים מובילים:** אמון, בחירה, הכרה בידע פרקטי מגוון, יזמות, חדשנות, שיתופיות ורלוונטיות, מתוך ראייה כי מורה החווה סביבה עתירת ערכים ינחיל אותה לתלמידיו
- **עקרונות:** קהילות מקצועיות לומדות, הרחבת הבחירה, שילוב בין פרקטיקה לתיאוריה, רפלקציה, מתודולוגיות רפלקטיביות, פיתוח מיומנויות המאה ה-21

❗ עקרונות לבניית פיתוח מקצועי:

1. התכנית תיגזר מהבסיסים הבאים:
 - יעדי התפתחות של בית הספר לשלוש עד חמש שנים
 - חזון ומטרות מערכת החינוך הממלכתית לקידום למידה משמעותית
 - התפתחות, התחדשות בחקר החינוך בארץ ובעולם
 - צורכי התפתחות של הצוות
 - יכולות ותחומי מומחיות קיימים בצוות בית הספר ובסביבתו
2. תכנית גמישה ומאפשרת לכל בעל תפקיד להתפתח באופן המאפשר לכל פרט לפתח את יכולותיו ולתרום לצורכי בית הספר
3. מיפוי צורכי פיתוח מקצועי בהתאם לקהלי יעד מוגדרים ובחינת ההזדמנויות לרכישת הידע הרלוונטי במסגרות השונות (בתוך בית הספר ומחוצה לו)
4. מנהל המוסד החינוכי הוא בעל האחריות לתכנון, לניהול, לביצוע ולבקרה של התכנית לפיתוח מקצועי בשיתוף צוותי ההוראה
5. בית הספר כארגון לומד – בית הספר יקיים למידת עמיתים שבה עובדי הוראה וממלאי תפקידים ישתפו בידע, בהתנסות ובדילמות, כך שהידע יהפוך לנחלת הכלל
6. הלמידה תכלול גם היבט יישומי: פתרון בעיות ופיתוח מגוון דרכי הוראה למידה חדשניות

📌 מרחב הגמישות

משאבים – בתי ספר שיבקשו לקיים בבית ספרם פיתוח מקצועי של 60 שעות: 45 שעות יועמדו לרשות בית הספר לתשלום עבור מומחים ומרצים חיצוניים, 15 שעות תתקיימנה מתוך כוחות פנימיים בבית הספר

מסגרות – הלמידה יכולה להתקיים במסגרות שונות, בהרכבים שונים ובמתודות מגוונות, כגון: חדר מורים לומד,

למידה בקהילות מקצועיות, למידה במסגרת קורסים במרכזי הפסג"ה ובמוסדות האקדמיים, צפייה בשיעורים, ליווי והנחייה של עובדי הוראה חדשים, למידה מקוונות, מרכז לסימולציה בחינוך, שיעורים מצולמים, קריאה וניתוח מחקרים בחינוך, למידה מהצלחות, למידה מטעויות ועוד.

גמישות לעובד ההוראה

- עובד הוראה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה ובתנאי שילמד 30 שעות לפחות מידי שנה. אם למד עד 60 שעות עודפות לדרגה, תעבורנה 60 שעות הלמידה הנוספות לדרגה הבאה. בכל מקרה פרק הזמן ותנאי הקידום בדרגות במעבר מדרגה לדרגה יהיה כפי שמוגדר בהסכם "אופק חדש". לעובד ההוראה יוצעו מודולות שונות של 30 שעות כדי לאפשר בחירה של יותר מנושא אחד
- על הנושא או התחום שבמסגרת הפיתוח המקצועי של המורה יחליטו בדיאלוג משותף מנהל בית-הספר והמורה תוך התייחסות לצורכי המורה, לצורכי בית-הספר ולמדיניות המערכת

דגשים:

1. בתכנית הפיתוח המקצועי יושם דגש על המטרות מתוך התכנית האסטרטגית:
 - א. קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
 - ב. חיזוק החינוך למצוינות ערכית וחברתית
2. שאר הכללים בנושא הפיתוח המקצועי יתקיימו בהתאם להסכם "אופק חדש"

הפעולות ליישום:

1. **בחינת התכניות** המוצעות במערכת הממוחשבת ותכנון הפיתוח המקצועי של מנהל בית הספר וצוות ההוראה לאחר איסוף הנתונים ותוך הגדרת צרכים
2. **מפגשי יעץ** עם מרכז הפסג"ה: לאחר הגדרת הקדימויות והיעדים לפרט ולארגון יתבצעו בשיתוף המפקח הכולל ועם מדריכות מחוזיות לבחינת הצרכים הבית ספריים
3. **הכנת תכנית** לפיתוח מקצועי בהלימה לתפיסה ולמודל הבית ספרי
4. **בחירת התכניות** מתוך התכניות, המוצעות במרכז הפסג"ה תבוצע ע"י עובד הוראה. התכניות הן בהתאמה למפגשי היעוץ
5. **רישום** לקורסים המוצעים, כולל קורסים ארציים, מחוזיים ואזוריים, הפעלת הקורסים, משוב והערכה

חומרים וכלים :

1. אשכול דינמי למנהל בית הספר המתמקד בתפיסה ובכלים לקידום העבודה הנדרשת בבתי הספר להובלת תהליכי פיתוח מקצועי בגמישות פדגוגית. <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/PituachMiktzoie/meyda/EshkolDinami.htm>
2. מורים מכשירים ומורים מובילים (הדרכה בית ספרית)
3. ייעוץ ארגוני ופדגוגי ע"י מרכז הפסג"ה
4. בניית קהילות מקצועיות בית ספריות
5. פיתוח מקצועי המקדם יוזמות ומחקרים של עובדי הוראה (בדרגות 7-9 ובכלל)
6. פיתוח יוזמות בחממות במרכזי הפסג"ה
7. [חוברת הנחיות "אופק חדש"](#)
8. [מאגר התכניות ב"אופק חדש"](#)

בכל מקרה של חוסר בהירות, יש לפנות ליחידת הפתוח המקצועי במחוז

12. מאגר התכניות

87%
09:03

<
ב. מאגר התכניות

מפקחים, מנהלי מוסדות חינוך, רשות מקומית, צוות חינוכי, הורים, עמותות, קרנות, מגזר עסקי

מנהל בית ספר

שמעתי שיש מאגר תכניות חדשני שנשען על חכמת המשתמשים וניתן למצוא בו אוצרות...

מנהלת היחידה

👍 😄 😊 😁 😎 ❤️

מפקחת מחוזית

תגידו, מה תפקיד היחידה לניהול תכניות?

מנהלת היחידה

היחידה אחראית להבניית תהליכים להסדרת נושא התכניות החינוכיות החיצוניות הפועלות במוסדות החינוך (בחינת התכנית, בחירתה, הכנסתה למוסד החינוכי והפעלתה) תוך העצמת המנהיגות החינוכית ותוך שילוב כוחות, הידע, החדשנות והמשאבים של העמותות, הקרנות והעסקים המעורבים בתרומה לקהילה.

מנהלת בית ספר

מהי תכנית חיצונית?

מנהלת היחידה

תכנית חינוכית חיצונית היא פעולה המתבצעת תוך מעורבות פדגוגית של גורם מחוץ למוסד החינוכי: מהמגזר הראשון (משרדי ממשלה ורשויות מקומיות), מהמגזר השני (עסקי) ומהמגזר השלישי (ארגונים ללא כוונת רווח). מערך הפעולה בתכנית כולל: הגדרת יעדים, מטרות, מודל הפעלה, הערכה של תהליכים והשגת המטרות.

מנהל בית ספר

היכן ניתן לצפות בתכניות?

מנהלת היחידה

משרד החינוך הקים מאגר תכניות ממוחשב הממפה, מעדכן וצובר מידע אודות כל התכניות החיצוניות הפועלות במוסדות החינוך.

מנהל בית ספר

אז מהי המדיניות לגבי התכניות? החיצוניות?

מנהלת היחידה

החל משנת תשע"ו יוכלו לפעול במוסדות החינוך אך ורק תכניות המופיעות במאגר התכניות הממוחשב.

📁
👁️ ⌚ 📶 87% 09:03

<

המינהל הפדגוגי – היחידה לניהול תוכניות ושותפיות בין מגזריות

📎

מפקחים, מנהלי מוסדות חינוך, רשות מקומית, צוות חינוכי, הורים, עמותות, קרנות, מגזר עסקי

מנהלת אגף חינוך ברשות מקומית
מה משמעות הצבעים ליד כל תכנית?

מנהלת היחידה
המסלול הירוק – תכניות עם ליווי של נציג משרד, המסלול הכחול – תכניות ללא ליווי של נציג משרד, נורית אדומה – תכניות אסורות להפעלה במוסדות. דרך אגב, ניתן לבחור תכניות משני המסלולים – גם מהמסלול הירוק וגם מהכחול.

מנהל בית ספר
איך אדע לבחור נכון מתוך "ים" התכניות? במאגר?

מנהלת היחידה
כל תכנית "עטופה" במידע ובחוות דעת של מנהלים ומפקחים. בנוסף, פותח מודל המציע למנהל לבחור תכנית באופן מקצועי ומושכל. כמו כן, כל התכניות שייבחרו על ידי המנהל וצוותו, יובאו להיוועצות ולאישור הוועדה המלווה הבית ספרית.

מנהלת היחידה
והכי חשוב, מנהלים יקרים, למלא משוב (קצר וידידותי) שיסייע לכם ולעמיתכם המנהלים בבחירה מתאימה של תכניות.

רכזת חינוך חברתי
מה בנוגע לפעילויות "חד פעמיות" שאינן תכניות (הצגה, סיור לימודי, הרצאה)? וכו'?

מנהלת היחידה
כניסה של פעילויות "חד פעמיות" למוסד החינוכי מותנית באישור המפקח.

מנהל בית ספר
לאן להפנות גופים חיצוניים שרוצים להירשם במאגר? התכניות?

מנהלת היחידה
אפשר לפנות בכתובת מייל הבאה partnership@education.gov.il,
או כמובן באתר הבית <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/TYH/hp.htm>
ואנו נשמח את שאלתכם/ בהשתכם ונסייע לכם בהתאם

כלים ומשאבים תומכי תכנון

13. תכנית עבודה מקושרת משאבים לבתי הספר בניהול עצמי

אחד התהליכים החשובים בבתי ספר בניהול העצמי הוא גיבוש תכנית עבודה בית ספרית מקושרת לתקציב בשיתוף הצוות וגורמים נוספים. תהליך הכנת תכנית העבודה מאפשר תכנון קצר טווח וארוך טווח, איתור ומיפוי צרכים, בחינה מחודשת של צורכי בית הספר ויעדיו, החלטה על סדרי עדיפויות ועל חיבור בין יעדים חינוכיים למשאבים. תהליך זה הוא יסוד חשוב בניהול מיטבי לצד יסודות נוספים ובכללם תהליך קבלת החלטות מושכל, האצלת סמכויות ואחריותיות.

מינהלת בתי ספר בניהול עצמי פיתחה כלי Excel ממוחשב ודינמי להכנה ולכתיבה של 'תכנית עבודה מקושרת משאבים'. הכלי נוסה בהצלחה, ולכן התקבלה ההחלטה שכל בתי הספר שעברו לניהול עצמי יגבשו תכנית עבודה מקושרת תקציב לשנה"ל תשע"ה באמצעות הכלי, ויציגו בפני ועדה מלווה בית ספרית לקראת סוף שנת הלימודים.

מינהלת בתי ספר בניהול עצמי מעמידה לרשות המחוזות עבור המפקחים הכוללים ומנהלי בתי הספר משאבי הדרכה, ייעוץ ארגוני וייעוץ כלכלי לצורך למידת התהליך והכרת הכלי הממוחשב.

מטרות

- מנהל ביה"ס יתכנן ויגבש תכנית עבודה בית ספרית באופן ממוחשב ודינמי.
- מנהל ביה"ס יתכנן את תכנית העבודה בהתאמה למשאבים הבית ספריים לאור סדר עדיפויות ברור ומוסכם – קשר בין מטרות לפעולות ולמשאבים.

תכנית העבודה תשקף את מכלול הפעולות המרכזיות שבית הספר מתכנן לבצע בשנת הלימודים כדי להגיע מהמצב הקיים למצב עתידי שאליו הוא שואף ויכול להגיע.

תכנית העבודה כוללת שלושה רבדים מרכזיים: מטרות, יעדים ומשימות.

תהליך תכנון תכנית עבודה מקושרת משאבים מתחיל בהקלדת נתוני היסוד והמשאבים, ממשיך בניסוח כרטיס הביקור ובקביעת יעדים וסדרי עדיפויות של בית הספר ומסתיים בחלוקה ובהקצאה של המשאבים העומדים לרשות בית הספר.

הכלי נועד להבנות מהלך תכנון הכולל ממשק שוטף בין ההיבטים הפדגוגיים לבין ההיבטים התקציביים על מנת להבטיח שיעדים מרכזיים של בית הספר יבואו לידי ביטוי בתכנית השנתית באופן המקושר למשאבי בית הספר. חלוקת המשאבים תשקף, הלכה למעשה, את סדרי העדיפויות של בית הספר.

הכלי כולל, בין היתר:

- כרטיס ביקור של בית הספר (לרבות חזון, מטרות מרכזיות, ייחודיות בית הספר)
- נתוני יסוד של בית הספר (תלמידים, שעות, כ"א וכו')
- מטרות, יעדים רב שנתיים ויעדים שנתיים שמנוסחים באופן שיטתי
- פירוט כל יעד של המשימות שיקדמו אותו להשגת היעד. בכל משימה מוגדרים גם שלבי ההתארגנות, מדדי התפוקה, לוחות זמנים, האוכלוסייה בה מתמקדת המשימה, גורם אחראי, וכן לכל משימה מוקצים המשאבים המתאימים לביצועה (שעות, הדרכה, תקציב וכו').

- תקציר תכנית הפעילות הפדגוגית המתוקצבת – חלוקת המשאבים הבית ספרית בהתאם ליעדים הפדגוגיים השונים
- גיליונות לתכנון תקציב – העברות של הרשות המקומית, הכנסות ההורים, הכנסות אחרות, הוצאות מנהלתיות, הוצאות הורים, הוצאות לטווח ארוך
- גיליון ריכוז תקציב, הכנסות מול הוצאות המרכז ומסכם את הנתונים מהגיליונות השונים

חומרים וכלים

[תכנית מקושרת משאבים](#)